

O ȚARĂ BOGATĂ CU ȚĂRANI BOGAȚI

Organizația noastră „Mișcarea pentru Progresul Satului Românesc” a propus reluarea într-o nouă etapă a programului ei cu titlul și dezideratul de mai sus, pe care l-a susținut într-o primă etapă în anii 1990-2000. Această a doua etapă presupune începerea unei vaste și îndelungi campanii care să reasigure supraviețuirea satului românesc și a clasei de mici proprietari agricoli caracteristică lui. Dar caracteristică, în același timp, întregii noastre deveniri naționale. La fel cum pe plan internațional dezvoltarea durabilă a mediului presupune ample proiecte de reabilitări a habitatului natural și a salvării condițiilor firești ale biosferei, specificul nostru economic și, mai ales social impune reconstituirea și vitalizarea în condiții moderne a acestei păături sociale și reabilitarea mediului ei spiritual-moral bazat pe tradiția valorificării proprietății proprii, generatoare de competitivitate etică și de impunere a unor noi valori ale inițiativei umane, factor determinant în restabilirea unei psihologii de popor care își cunoaște calea de supraviețuire, a unei conștiințe a posibilității de viață durabilă în teritoriul nostru natural istoric determinat, a unui sentiment de învingători în această supraviețuire cu sens de durabilitate a vieții, depășind spaimele, degradingolada, mișcările haotice și măsurile arbitrare caracteristice celui alt sens al termenului, care este doar un strigăt de salvare.

Răspunsul la acest strigăt ar putea veni din două direcții, prima fiind de natură legislativ-statală de care se face vinovată puterea care a funcționat din 1989 și până în prezent, dovadă fiind cecitatea formațiilor politice care s-au perindat la guvernare și chiar interesele lor străine de interesul național. Din păcate, cea de a doua este mai gravă pentru că vine din sufletul omului, din blazarea și resemnarea la care el a ajuns, din sentimentul zădărnicii confirmat de încercările eșuate, pe de o parte, dar și dintr-o anumită comoditate care se instalează întotdeauna când renunți la ambițiile pentru progres, comoditate neconștientă de regresul social la care conduce pasul înapoi, de gravitatea acestuia. Și, dacă mai sus am folosit în glumă ideea că ar exista unele interese de a ne reduce în stadiul de culegători ai produselor lor ambalate, acum ajungem la aspectul serios al faptului că, în ori ce caz, aceste interese vor să ne elimine ca producători. Ceea ce înseamnă că vor să ne scoată din cadrul antropologic al existenței noastre, din cutumele economice pe care ni le-am construit și chiar din statutul nostru social.

Adâncind problematica din prima direcție, cea a măsurilor guvernamentale postdecembriste direcționate în mod perfid spre diferite grupuri de interese, dar niciodată spre marele interes național al motivării muncii țăranului român, vin și repet ideea că acesta, adică o jumătate din populația țării, este marele nedreptățit în cadrul retrocedărilor care s-au făcut întru ștergerea amintirii nefaste a economiei socialiste. Pentru că, atunci când a fost forțat să se integreze acesteia prin colectivizare, țăranul român a devenit colectivist luându-i-se și pământul și animalele și atelajele și dreptul de a se duce la piață. A intrat, deci, în colectivă cu întregul său sistem de producție, nu numai cu terenul asupra căruia și-l exercita. Nu ne interesează faptul că se poate spune acum că era sistemul învechit al plugului cu boi și al mersului la târg, ci ne interesează că era un sistem valabil în vremea aceea, care ducea economia românească înainte și asigura subzistența fiecărei familii țărănești. Ceea ce înseamnă că, dacă după patruzeci de ani, progresul tehnic obiectiv, al întregii lumi, a produs trecerea la agricultura mecanizată și la desfacerea prin supermarketuri, această trecere s-a făcut treptat și pe baza veniturilor obținute prin sistemul anterior.

De aici devine clară ideea că repunerea proprietarilor rurali în posesia pământului pe care l-au avut, reprezintă doar o parte din retrocedarea la care ei au dreptul, obligația măsurilor de restituire fiind în egală măsură și asupra mijloacelor de producție pe care ei le-au avut și la posibilitățile de schimb sau desfacere ale comerțului tradițional. Aceste proprietăți mobile, ca și drepturile pe piața liberă, făceau parte la acea vreme din coerența întregului sistem de producție. Sistem funcțional care, cu am spus, își avea eficiența lui. Dacă, după patru decenii, s-ar fi făcut dreptate cu adevărat, ar fi trebuit restituită și mecanizarea respectivă care, însoțită ca dotare din veniturile provenite de pe acele terenuri, devenise patrimoniu colectiv; ca și o compensare, sau facilități pentru

Corneliu LEU

(continuare în pag. 2)

55 DE ANI DE REZISTENȚĂ PRIN CULTURĂ

La începutul toamnei lui 1989, joia dimineața, la toate chioșcurile din Chișinău, cele mai lungi cozi nu erau la produse alimentare, ci la... un număr nou al săptămânalului „Literatura și arta”! Altă revistă „Glasul”, ce apăruse clandestin, în acel an, la Riga (Letonia), apoi la Vilnius (Lituania), fiind și subsemnatul implicat la modul cel mai direct, consemna tipărirea primei publicații cu litere latine în Basarabia sub ocupație sovietică, după interzicerea alfabetului latin, în 1945...

Nu știu câți studenți au scris teze de licență pe o temă intitulată eventual „Rolul revistei «Literatura și arta» în viața noastră”. Nu știu dacă au făcut în genere asemenea cercetări, însă este neîndoios că abordarea unui atare subiect ar merita toată atenția tinerilor noștri studioși. Mai mult: ar constitui un subiect onorabil și pentru o teză de doctor, poate chiar pentru câteva disertații, în care s-ar elucida diverse aspecte ale ființării acestei publicații, în condiții greu imaginabile – și sub ocupație sovietică, și în deceniile următoare, când, în linii mari, la nivelul cel mai înalt, mai mult s-a mîinat, totuși! – și reformarea democratică a societății, și ocrotirea idealurilor naționale, și atîtea altele pe care ni le-am dorit în memorabili ani ai mișcării de eliberare națională, din Basarabia, adică în 1988-1991 și mai încoace.

Într-un fel sau altul, „Literatura și arta” constituie – indubitabil – o epocă însemnată, cu adevărat remarcabilă, în istoria presei românești din Basarabia cumplitului secol XX și iată, acum, în acest început de tulburare secol XXI. Cronologic, ziarul – în formula sa inițială, din octombrie 1954, când se numea „Învățătorul Moldovei”, apoi „Cultura Moldovei” – a anticipat câteva evenimente magistrale în existența românilor basarabeni băgați cu forța tancurilor în imperiul sovietic: editarea primelor volume din opera marilor clasici ai literaturii române; reforma ortografică din 1957, prin care scrierea, la noi – chiar dacă mai rămînea sclavă a alfabetului rusesc –, s-a apropiat maximum posibil de cea din Țară; inaugurarea, în 1958, a Aleii Clasicilor, cu busturile a 12 mari scriitori români – loc ce a devenit, împreună cu monumentul lui Ștefan cel Mare, din preajmă, Putna basarabenilor, privați pentru cinci decenii de dreptul natural de a se închina la locurile sfinte ale Neamului nostru românesc. În cea de-a doua etapă a existenței sale – anii '60-'70 ai sec. XX –, săptămînă „Cultura” a oferit un model de jurnalism românesc într-un spațiu rupt de la matcă, aflat în condiții de prigoană pe care o știu, o trăiesc numai cei aflați sub o stăpînire nu pur și simplu străină, nedorită, ci chiar demonizată.

A devenit, la noi, în Basarabia, un loc deja comun rolul revistei „Literatura și arta” în anii de renaștere națională, de luptă pentru scuturarea jugului comunist de croială sovietică, șovină, kominternistă. Poate că și din acest motiv unii strîmbă din nas cînd este evocată această etapă de netrecătoare glorie a publicației în fruntea căreia venise, în 1986, poetul și patriotul dintotdeauna Nicolae Dabija, actualmente membru de onoare al Academiei Române. Or, noi trăim niște vremuri prea de tot grăbite, multe fapte meritorii se dau uitării repede, inclusiv pentru că unii doresc să pună în prim-plan trecutul acela neguros după care ei au puternice nostalgii, iar alții fac tot posibilul să-și etaleze plener, continuu, peste tot, niște succese sau niște merite de moment. Tocmai de aceea este cazul, credem noi, să se amintească mereu că „Literatura și arta” din anii 1986-1991 a fost o porta-voce pe cît de sensibilă, pe atît de repercutantă la aspirațiile populației românești dintre Nistru și Prut, fără a uita, însă, și de frații din stînga Nistrului, de cei din Nordul Bucovinei și din Sudul Basarabiei. Mai mult încă – fără a neglija interesele altor etnii conlocuitoare de la noi, căci nu ziarele oficiale de atunci – „Moldova socialistă” ori „Sovietskaia Moldavia” –, ci tocmai „Literatura și arta” a lansat pagini-suplimentale în limba găgăuză și în cea bulgară.

Alt merit incontestabil al revistei e că în acea perioadă a putut aduna o echipă de ziariști de aleasă prestație profesională, gîzduind în paginile sale opiniile celor mai luminate minți ale Basarabiei. De fapt, aproape toți scriitorii și publiciștii noștri – acum consacrați, unii mai mari, alții ce se autoconsolează că ar fi mari – au trecut „proba de foc” a meseriei și magiei scrisului prin „Literatura și arta”. Totodată, în paginile săptămînăului, s-a găsit întotdeauna spațiu și pentru opiniile, respectiv bucuriile sau durerile, a sute de mii de conaționali: era o perioadă cînd cam fiecare cititor simțea nevoia de a spune ceva, iar „Literatura și arta” atinsese un număr incredibil de abonați – peste 250 de mii! Dacă e să înmulțim această cifră la patru (nu la cinci, potrivit standardelor privind lectura presei periodice, vehiculate de sociologii din Vest), obținem un milion de potențiali cititori! Unicitatea acestui fenomen gazetăresc rezida nu numai în tirajul cu adevărat fantastic pentru o palmă de pămînt românesc cu vreo patru milioane de băștinași, ci și în extinderea, din punct de vedere geografic, a numărului celor care așteptau, citeau, publicația numărul unu a Basarabiei înrobite, mai și scriind pentru ea: firește, cei mai mulți abonați/cititori erau din perimetrul RSS Moldovenești; urmau nord-bucovinenii din jurul Cernăuților lui Eminescu, apoi românii din sudul Basarabiei, și acesta cedat Ucrainei; apoi moldovenii din Transnistria, pînă hăt la Bug... Dar nu se opra aici geografia difuzării gloriosului săptămînă de la Chișinău! Avea mii de abonați și la Moscova, Leningrad (Petersburg), Kiev, în republicile baltice, în Kazahstan, în alte regiuni îndepărtate ale URSS-ului, precum munții Ural, Siberia, Cercul Polar, Kamceatka, insulele Sahalin... Cu alte cuvinte – în toate colțurile imperiului sovietic, pe unde fuseseră mînați, de „artizanii” deportărilor staliniste, de alte vitregii ale sorții, basarabeni și nord-bucovinenii sau unde au fost exilați ostașii și ofițerii români căzuți prizonieri la ruși în cel de-al Doilea Război Mondial.

De atunci, firește, multe s-au schimbat, inclusiv tirajele, inclusiv gusturile și atitudinile. Rămînd mereu fidelă unei apreciable deschideri – în contrast cu adoptarea de către unele publicații de la noi a spiritului de gașcă pseudoelitistă, și totuși minoritară – „Literatura și arta” a putut păstra un segment extrem de important de cititori: „talpa țării”, adică sătenii care, în mulțimea de nevoi ce s-au abătut peste ei, găsesc și câteva ore pentru lectură; apoi „fruntea țării” – intelectualii (considerați de unii) „de modă veche” dar care nu au decît marele avantaj de a nu fi fost nici intoxicați de propaganda rusească, nici vrăjiți de splendorile granturilor globalizante. Reprezentanții acestei categorii de cititori tratează cu indiferență apariția sau dispariția, la Chișinău, a tot felul de publicații „tineresti”, în rusă sau chiar în română, însă pentru ei ar fi o adevărată calamitate, o catastrofă națională, dispariția revistei „Literatura și arta”.

Cum trăim într-o epocă tot mai egoistă, din fericire pentru noi, asemenea „calamități spirituale” ar provoca în sufletele multor conaționali din stînga Prutului și lipsa, în chioșcuri, respectiv, în case, a încă vreo câteva publicații românești din capitala basarabeană: ziarele „Timpul”, „Jurnal de Chișinău”, „Capitala”, revista „Limba Română” sau tăcerea postului de radio „Vocea Basarabiei”... – iertată să-mi fie graba din a cărei cauză cu certitudine îmi scapă și alte nume de ziare, reviste, posturi de radio și TV ce ar trebui amintite, aici. Deie Domnul ca aceste instituții mass-media – în fruntea cărora punem Literatura și arta, la aniversarea pe care o marchează acum – să-și bucure cititorii, respectiv, ascultătorii, printr-o prezență continuă, palpantă, la cota exigențelor vechi și noi, la nivelul aspirațiilor celor care îi așteaptă joia sau în oricare altă zi a săptămîinii.

Vlad POHILĂ

a face față mijloacelor contemporane de desfășurare. Adică același patrimoniu imobil, mobil și moral-legislativ cu care țăranii fuseseră obligați să „între în cooperare” ajuns astăzi la forma corespunzătoare a caracteristicilor tehnice ale epocii.

Cum s-ar fi putut îndeplini un asemenea deziderat? Desigur, nu în forma distructivă, inconștientă și de rea credință cum s-a procedat cu grajdurile și cu irigațiile care, și ele, făceau parte în mod firesc din evoluția sistemului de producție realizată prin veniturile aduse de exploatarea terenurilor acelorși foști proprietari. Ar fi fost criminal îndemnul de-a împărți tractoarele, combinele și semănătoarele luând fiecare piese disparate. Dar a fost dușmănos, inechitabil și, până la urmă, provocator al falimentului agriculturii și a incapacității de redresare la nivel național pe care o trăim și astăzi, și faptul că statul și-a păstrat o vreme stațiunile de mașini și tractoare punând țăranului taxe pentru a-i presta servicii și încă taxe atât de neconcordante cu veniturile din agricultură încât prohibitivitatea lor a condus la renunțarea omului de a-și mai lucra pământul. Apoi, ca în întreaga proprietate de stat, s-a trecut la dubioasele și favorizatoarele privatizări, s-a schimbat numai proprietatea în domeniul acestor prestări de servicii, dar proprietarul rural a rămas pe mai departe văduvit de această parte din sistemul de producție pe care el îl avea pus la punct atunci când intrase în colectivă. La fel cu posibilitățile de desfășurare, așa că putem spune că a fost pur și simplu furat sau nedreptățit. Iar, prin faptul că o legiuire necinstită sau inconștientă i-a îngrădit trocul tradițional și l-a pus să plătească lucrările mecanice la care el ar fi avut dreptul gratuit, pentru că erau executate de mașinile ce înlocuiseră atelajele sale, săteanul și familia lui au preferat să renunțe la a-și mai cultiva pământul. Aceeași situație și în materie de desfășurare a produselor, unde producătorul direct ar trebui să beneficieze de gratuități.

În acest mod, într-o țară trecută pe calea democrației, în care nu numai că s-a vorbit intens despre conceptul de „*restitutio in integrum*”, dar s-a și profitat la fel de pe urma lui până la exagerare, singurul nedreptățit, care nu profită de acesta, este țăranul român. Or, a rezolva câteva mii de cazuri personale și a nesocoti jumătate din populația țării nu numai ca drept de proprietate, ci și în calitatea ei de potențială forță de muncă, înseamnă și trădarea acestui „*integrum*” la un mod ilicit favorizator, ca și provocarea de pagube pentru venitul național. Această nedreptate pe care o suferă jumătate din populația țării, evident, nu numai cea prin tradiție menită a-și aduce contribuția la Produsul Intern Brut, dar exact cea care poate asigura reducerea substanțială a importului alimentar, depășește nivelul de incompetență ajungând pe teritoriul trădării intereselor naționale. Iar o nouă guvernare, care ar veni după acești nenorociți douăzeci de ani cu buna intenție de a reabilita legislația discrepantă și împovărătoare tocmai pentru elementul de bază românesc al muncii direct productive, aflându-se în fața unei alte etape, care nu mai permite rezolvarea prin gratuități sau prețuri mici a acestei situații, trebuie să fie conștientă de toate compensațiile la care are dreptul marea categorie de proprietari agricoli pentru a putea redeveni, așa cum au fost, producători de bunuri agricole. Să fie conștientă că scutirea de impozite și taxe nu e un drept al lor, ci o datorie față de ei; și că subvențiile de la stat pentru redresarea producției agricole trebuie să asigure un ritm crescând pentru cel puțin două generații de mici agricultori ai României, cât au fost și cele înrobite sistemului ceapit.

În ceea ce privește cea de a doua direcție, să începem cu **comoditatea care se instalează în inactivitate** și ne vom da seama de starea de declasare a unei populații inactive, comparabilă cu deșertizarea în materie de ecologie. Din păcate, încă și la nivelul societății contemporane, tot ce există ca bună intenție ecologică se referă numai la realitățile din afara ființei umane și prejudiciile aduse lor. Nu și la aceleași deteriorări și aceeași alienare față de natura-mamă care se produc în interiorul persoanei umane și care amenință cel puțin la fel de grav existența omenirii în ansamblul ei. Înțeles astfel, în afara omului sau doar față în față cu omul, conceptul **dezvoltării durabile** nu face doi bani. El poate lăsa impresia că ne preocupă asigurarea unei naturi sănătoase locuite de oameni din ce în ce mai bolnavi sau, în orice caz, a căror deteriorare, mai ales mentală, comportamentală, morală, nu este în atenția noastră. Cât de mare ne-ar fi folosul unei naturi sănătoase găzduind societăți bolnave?!

Punem întrebarea fiind convinși că o concepție ecologică modernă, care poate demonstra că a depășit stadiul romantic al iubirii de natură, dar și cel științific limitat la măsuri ambiental-climaticice și antipoluante doar în privința mediului înconjurător, nu are cum să nu țină seama de **POLUAREA MORALA** care este cel mai mare dușman al dezvoltării durabile și de mutațiile nocive de care trebuie ferită persoana umană. Aspectele sunt infinite, iar **ecologizarea spirituală** este un comandament contemporan care nu-i mai privește numai pe biologii și pe naturaliștii rutinați ai simpozioanelor ecologice, ci ține de politicile de ansamblu ale vieții decente și demne a persoanei umane. Decente prin condițiile pe care le capătă ea de la societate și demne prin creativitatea aducătoare de progres pe care ea și-o dedică societății.

Nu este loc aici pentru incitantele considerațiuni ce se pot face pe tema mutării ecologiei de pe fundamentul naturalist pe cel umanist. Dar, chiar dacă ne rezumăm doar la acest pericol contaminant nociv **al comodității a cărei impresie o lasă inactivitatea transformată în lene și consum**, într-o perioadă precum cea de față, marcată și de drogații și de interlopi și de profitorii constituți ca grupuri de așa zisă existență democratică printre oamenii acțiunii productive a căror armă de apărare nu poate fi decât escaladarea moralei, nu putem să nu ne gândim cu groază la regresul social, la decaderea fatală pentru omenire, dacă ar fi de conceput pentru comunitățile ei să facă antropologic pasul înapoi spre epoca de piatră, când mentalitatea de „*neproducător*” ne-ar reechivala cu cea de „*culegător*”, chiar într-o accepție modernă a pensiilor sociale sau a cerșetoriei.

Am insistat și voi mai insista asupra valorilor concepției de *sedentaritate* a vieții omului ca producător stabil, în locuri bine determinate, cu a căror natură începe să se confunde însăși natura persoanei lui. Ele sunt cele care au produs omenirii civilizațiile ca trepte ale evoluției ei și tot din recunoașterea, însușirea și dăruirea pentru aceste valori au apărut concepțiile noi, precum cel ecologic sau

al dezvoltării durabile. În vreme ce de la migratori, de la orice persoană umană cu mentalitate de culegător instabil, care culege și pleacă mai departe, apar pericolele spoliării naturii și lăsării deșertului în urmă, chiar dacă e vorba de năvălitorii primitivi sau de cavalerii de industrie organizați contemporan în trusturi care spoliază și se mută. Este aceeași mentalitate de vagon-bond care întoarce spatelul locului pe care l-a pustii și se îndreaptă spre altul în același scop. Or, pentru a asigura armonia dezvoltării durabile, omenirea are nevoie de sedentaritate, iar persoana umană ca minte și unealtă a acestei durabilități trebuie să știe că răspunderea pentru sine și pentru spațiul în care viețuiește o conduce spre **a-și asigura, mai întâi subzistența prin acest spațiu natural și în cadrul lui, apoi a-și perfecționa această subzistență într-o viațuire durabilă, pentru ca, până la urmă, să ajungă a asigura și locului și sieși o dezvoltare durabilă.**

Am lăsat mai la urmă alt aspect al stării morale a contemporanilor noștri din mediul rural românesc: **sentimentul zădărnice confirmat de încercările eșuate**, tocmai pentru a reveni la obligațiile pe care statul modern le are, **obligații de a se păstra modern prin viața modernă asigurată cetățenilor săi și a nu permite decăderea din modernitate, cu alte cuvinte înapoierea cetățenilor săi.**

Înapoiere ce începe cu cea mai nevoiașă pătură a majorității lor, cu țăranimea pentru care e prea mult ca, într-o singură jumătate de secol, să primească două lovituri, una după alta:

- Cea a socialismului triumfalist care a procedat în mod deliberat și permanent la extirparea spiritului de inițiativă al așa zisului „*individualism țărănesc ostil colectivizării*”, acesta fiind, de fapt, personalismul funciar al țăranului care, prin secole și-a calificat priceperea ca stăpân al unei proprietăți ce trebuie gestionată;

- Dar și cea a micului sau marelui monopolism care știe prea bine să-și organizeze producția în interiorul său și nu-i pasă de inițiativa altuia, ci doar de a-și asigura cât mai multă clientelă consumatoare.

Or, dacă un popor a procedat la o răsturnare cum a fost cea din 1989 de la noi pentru a se salva de opreliștile dictatoriale prin care se ținea în viață un sistem economic dușmănos și ineficient, dacă prin asentiment general, fie el și ulterior actului de răsturnare, a revenit pe calea firească, evolutivă, a economiei de piață, înseamnă că el se dorește a trăi în democrația generată și girată de libertățile capitalismului. Și, atunci, se pune întrebarea: Dacă avem nevoie de capitalism și dorim să-l generăm și să-l consolidăm cum nu se poate mai bine, suntem atât de orbi încât să nu mai fim atenți, nu numai la criteriile limpezi de dezvoltare economică prin competitivitatea fiecăruia, dar nici măcar la acuzația pe care livresca și antirealistă teorie comunistă o aducea micii proprietăți țărănești, aceea că ea este „*generatoare permanentă de capitalism în proporții de masă*”?... Oare am ajuns atât de puternici și de bogați încât să nu ne mai intereseze forțele care pot genera capitalism progresiv în țara noastră?!

Prin asta ajungem la **locul important pe care îl ocupă consolidarea și dezvoltarea micii gospodării țărănești** atât pe plan **economic**, ca generator de cale firească, ascensiv-evolutivă atât pentru subzistența familiei românului, cât și pentru reșezarea producției noastre alimentare în drepturile ei legitime, dar și pe plan **spiritual** asigurând continuitate unei culturii specifice nouă care s-a păstrat în creuzetul satului românesc, ca ramură îndelung experimentată și sedimentată în tradițiile noastre, a acelor culturi de existență sedentară a valorificării mediului în care te-ai stabilit și ai prins rădăcini prin munca ta pentru această valorificare.

Pentru că putem vorbi de o cultură specifică micii gospodării rurale, a producției agricole și producției de bunuri casnice, a meșteșugurilor populare, a cunoștințelor ei de mediu și a spiritualității ei legată printr-o morală comunitară bazată pe legi tradiționale, ca și prin cutumele unei administrări obștești întemeiată pe diferențieri de drepturi dintre bunurile fiecăruia față de drepturile la bunul comun și ajungându-se până la elementele superioare ale solidarității creștine.

Strigătul de salvare, cu care am început acest articol, îl dăm azi, în condițiile de criză când, analizând ceea ce ne poate salva din haosul ei, ajungem la a ne da seama de importanța micii proprietăți agricole prin multitudinea ei și de nevoia de valorificare a inițiativei celei mai mari păături a populației României. Și îl dăm, pentru că apare la vedere pericolul deteriorării morale a acestei populații prin pași înapoi până la pierderea sentimentului durabilității pe care îl are omul producător de bunuri proprii, sigur că prin ele își poate asigura continuitatea vieții. Iar dacă ne dăm seama de demnitatea națională pe care ne-o poate conferi un asemenea sentiment, atunci vom înțelege și de ce, cu aceleași procedee ecologice ale reabilitării naturii față de care avem această obligație fiindcă am degradat-o prin nepermise acțiuni invazive, avem obligația să ștergem cât mai repede efectele acțiunilor invazive care au deteriorat satul românesc producător de bunuri și vocația de inițiativă în muncă a locuitorilor lui. Încercăm mai jos să propunem o serie de măsuri prin care se va înțelege mai bine că nu e vorba de o nostalgie față de agreste aspecte idilice, nici de interpretarea romantică a figurii țăranului român.

Ci de un comandament național imperios necesar, care ne readuce cu picioarele pe pământ la idealul foarte pragmatic, dacă ne putem exprima astfel, de a ajunge să trăim într-o ȚARĂ BOGATĂ CU ȚĂRANI BOGAȚI, singura cale de a ne recăștiga mentalitatea de învingători în lupta pentru o VIEȚUIRE DURABILĂ.

La aceasta se va ajunge dacă vom ști mai întâi să ne asigurăm subzistența, chiar făcând pasul înapoi necesar, dar consolidându-ne moralul ca voință națională și reasigurându-ne morală ca voință spirituală. După ce vom fi siguri că am atins acest prag de viețuire durabilă, de abia atunci vom putea intra în rândurile celor care își asigură DEZVOLTAREA DURABILĂ, vom putea aspira la ea și se va putea avea această pretenție de la noi. Despre asta vorbesc cele două broșuri intitulate „*CINE HRĂNEȘTE ROMÂNIA*” pe care le-am lansat, prima ca supliment al numărului trecut, iar a doua ca supliment al acestui număr.

Corneliu LEU

ANUNȚ IMPORTANT DIN PARTEA REDACȚIEI

Îi informăm pe cititorii noștri că în anul 2010 „*Albina românească*” va avea o apariție trimestrială într-un număr sporit de pagini, încercând în condițiile de criză să păstreze aceleași dimensiuni de spațiu ca și până acum fără a mări prețul publicației și păstrând același nivel al problematicii social-culturale pe care o dezbate susținând redresarea celor doi piloni de competență ai existenței noastre: **Cultura națională și Satul românesc.**

Pentru revista care va apare trimestrial și pe hârtie în format tipărit și on-line, putând fi citită sau descărcată de pe internet la adresa **www.cartesiarte.ro**, solicităm cititorilor efortul de a face abonamente de sprijin a căror valoare nu este mai mare de 24 lei anual.

Comenzile se pot trimite la adresa postală : **bd. Dacia 126, București 020064**, la adresa de e-mail : **albina@vipnet.ro** și la telefon/fax **021 6105659**. Sumele de bani se pot expedia prin mandat postal la aceeași adresă sau vira în următorul cont bancar: **RO11 BPOS 7020 2902 964R OL01** ; Banc Post sucursala Moșilor.

Albina românească

publicație a
MIȘCĂRII PENTRU PROGRESUL
SATULUI ROMÂNESC - FUNDATIA EPISCOPUL

GRIGORIE LEU

realizată în colaborare cu

ASOCIATIA COMUNELOR DIN
ROMÂNIA

editor: CASA DE EDITURA ȘI PRODUCTIE AUDIO-
VIDEO-FILM „REALITATEA”

Înregistrată la Registrul Comerțului
J40/5587/1991

Cod fiscal: R33954;

cont la Banc Post - Sucursala Moșilor

nr: RO 11 BPOS 7020 2902 964 ROL 01

Cod Publicații Poștă 19086

I S S N 1583-2546

REDACȚIA:

Nicolae Dragoș și Emil Drăghici -
senior editori; Dragoș Sarchizian -
secretar general de redacție; Gheorghe
Manea, Sergiu Târa, Alexandru
Dumitriu, Simona Constantinescu,
Antoaneta Matei

Director marketing și publicitate - Tudor
Leu. Tehnoredactare computerizată - Ve-
ronica Ionescu. Adresa: Redacția și
Administrația: bd. Dacia nr. 126, sector 2,
București 020064.

Telefon/fax: 021 6105659

E-mail: albina@vipnet.ro;

Internet: www.cartesiarte.ro

Abonamente de sprijin: 24 lei anual.

Tipărit la Tipografia CERA

Magdalena ALBU SISTEMUL ROMÂNIA...

Criza axiologică, în care se zbate societatea confuză de azi, pentru al cărui fundament solid au pus cărămidă lângă cărămidă atâția și atâția înaintași iluștri (nu „celebri”, precum se autodefinesc cei de acum), se adâncește cumplit. Analfabetismul și subcultura amenință crunt o țară înecată până peste cap în miros de sărăcie lucie, boală și emisii nocive de bolid importat 4x4. Partea cea mai proastă este aceea că se construiește în mod voit „modelul omului nou” ca fiind referențialul corespunzător de urmat în anii ce vin, total antagonic cu ceea ce definește esența superioară și adevărată a umanului din noi. Tot ceea ce se înfățișează în fața minții drept rău, grosolan, josnic și mitocănesc învalenta, în actuala parametrizare a timpului „modern”, noua echivalență a valorii omului de succes contemporan. Ceea ce e, cu adevărat, bun, cinstit, cult și, încă, plin de demnitate a ajuns să reprezinte nimic altceva decât sinonimia Prostiei personale. Cum să mai vrei să marșezi acum pe asemenea date iluministe fundamentale, când „a nu fura” la ora actuală a devenit sloganul omului depășit de vremuri, de un nonconformism tâmp, care nu poate decât să îl aducă pe acesta în pragul sărăciei lucii, a marginalizării sociale și a desconsiderării generale din partea celor din jurul lui. Sau, dacă vrei, este un soi de autopedepsivă voită, nu impusă, la o foame bine articulată stomacal într-o lume a iluziilor ieftine vândute pe bani grei de către „moralistii” seci ai unui timp, care ni se întinde cu un trup cadaveric și descompus în față.

În 1989, societatea românească țipa din trei motive principale: frigul, nemâncarea și lipsa de libertate. Astăzi, motivele pentru care urlă, nu țipă, s-au înmulțit dramatic. Nimeni nu le aude. Nimeni nu le vede. Și asta se întâmplă doar din cauza faptului că aceia care ar trebui să le audă și să le vadă nu mai pot nici privi și nici vedea în jurul lor nimic. Cursa contracronometru a îmbogățirii prin orice mijloace e singurul lor scop funciar în viață. Elena Ceaușescu își denumea propriul popor „adunătură de viermi”. Cei din ziua de azi privesc altfel, la un nivel mult „superior”, am putea spune, pe scara evoluției speciilor, poporul – cel care le alimentează, de altfel, prin suferința proprie și cumplită, averile –, încadrându-l în rândul faunistico-vertebrat, denumit, ironic, turmă. Una care cere prea multe în mod continuu și care nu-i incomodează cu mirosul ei de câine

nespălat de tipul lui Șaric din piesa de teatru „Inimă de câine” a lui Mihail Bulgakov decât o singură dată la un anumit număr iterativ de ani. Atât. În rest, poporul?! Simple numere de statistică sociologică inexpresivă, din păcate... O reducere pe cât de ignobilă și de asimetrică, pe atât de dăunătoare ființei sale puternic spiritualizate.

Ecuția decadentei accentuate și a lipsei cronice de speranță în perspectiva concretă și pozitivă a zilei de mâine e o egalitate matematică greu rezolvabilă în plan existențial astăzi. Dar nu imposibil. Chiar dacă principiul evoluției omului prin cultură și prin propria sa rațiune promovată cu asiduitate de către promotorii Iluminismului european al secolului al XVIII-lea – Rousseau, Diderot, Voltaire, Herder ș.a. – a încetat să mai existe în momentul actual, reactivarea lui nu este una întâmpinată între niște zăgazuri ruginite din memorialistica istoriei trecute a omenirii. Deși ne despart aproape trei sute de ani din momentul nașterii epocii Lumii, timpul calendaristic scurs de atunci încoace nu a făcut decât erori după erori, pe care și le-a ascuns, mai apoi, cu cinism și cu trufie sub preșul unei istorii truncate, la diferite comenzi, în fel și chip. Colecțiile abnorme în care s-a ajuns să se viețuiască azi nu ar fi trebuit să fie reprezentativă pentru matricea unui popor, care își tot caută un vector al direcției sale orientat înspre un orizont, unde lumina să pălpăie măcar a opaiet, dacă nu mai mult de atât, pentru că „nici un om cu mintea întreagă nu poate fi de acord că s-a degradat în chip atât de barbar caracterul genului din care facem parte”, așa cum scria, în urma cu două secole și jumătate, marele spirit iluminist al omenirii Johann Gottfried Herder.

Și Herder avea mare dreptate. Ceea ce de pe ochii omului contemporan nici nu ar trebui să existe, iar teama pentru ziua de mâine nici măcar experimentată la nivel psihanalitic cu atâta fluviu de gândire solidă în spate. Fiindcă referențialul său de raportare, indubitabil, e necesar ca să fie trecutul cu formele lui de spirit superioare și profunde, tocmai pentru a remodela traiectoria hăită a unui prezent care nu se mai sprijină, în temelie sa, pe nimic moral. Decât doar pe falsitatea plină de fard a superficialității sale nefirești...

Textele sale erau cunoscute unora, au spus, din publicațiile online ale lui Artur Silvestri. Doua teme dramatizate în carte – Eminescu / exilul – au fost aprofundate de eminescologul Nicolae Georgescu și de scriitorul român/francez George Astalos. Nicolae Georgescu (omonimul eminescologului) a povestit întâlnirea cu prețul, „prost de bun”, om/autor, rarii la vedere canguri si desii ursuleți coala rozând frunze de eucalipt. Turismul uraniului la Ciudanovita, un capitol unic al cartii și vulcanismului lui Todica, a prilejuit o demonstrație de specialitate, pro, din partea expertului internațional în uraniu Mihai Popescu, titularul închiderii minei mitizate de Todica (George Anca a dat citire unor pasaje din pleoara ca si „reabilitată” în salon)

A venit vorba înca de alte „mituri” - Capul „România” dintre New Zealand si Australia (a se regasi si pune steag), sau îmbogățirea, cândva, a unor greci prin transportarea unor vapoare de usturoi din România în Australia. În ziarul Ziua din 23 noiembrie (aniversarea lui Ben) a apărut un articol despre George Astalos, prezent la lansare, chiar „lansator”, cu mențiunea ca ar fi împlinit 75 de ani (Ben, 57) în aceeași zi (în realitate, alt an, alta luna, dar autorul editorialului, Tesu Solomovici, fie a rotunjit datele spre o mai lina apariție, fie s-a aflat sub magnetismul nasterii, la Vaslui, a lui Ben Todica...).

Vorbitorii omonimi la lansarea de la Calderon, dar la Focsani s-a întâmplat sa fie relansata, în acelasi timp cu opul todician (insinuam ludic o teodicee diminutivata de numele Todica) si cartea lui Petre Abeaboeru *Între doua lumi*, același titlu, aceeași Moldova/Australia. Dar print salon se stie ca prima imigratie româneasca în Australia ar fi banateana, ceea ce devenise jurnalistul, cineastul,

Liviu ANTONESI NE-AM RATAT PÂNĂ ȘI MAFIOȚII!

Promiteam să postez doar de două ori pe săptămână, luna și joia, dar îmi luam precauția să avertizez că voi încălca regula dacă apare un caz de forță majoră. Din păcate, a apărut unul și nu cred că trebuie să-l las necomentat, chiar dacă unii dintre colegii mei de pe „Voxpublica” l-au abordat deja. Poate că am reușit să găsesc și alte unghiuri decât cele utilizate de ei.

O parte a colegilor mei din presa online, presa scrisă și audio-vizuală dovedindu-se de o stranie pudicitate, s-au grăbit să acuze cuplul de comici vestiți ai microfonului ascuns că strică imaginea presei. În opinia mea, se înșeală, și încă de două ori – mai întâi, e imposibil să-i poreclești pe cei doi jurnaliști, e foarte greu să-i consideri și foști jurnaliști, de altfel. În al doilea rând, dacă privim cu atenție și nu ne îmbătăm cu apă rece, este aproape la fel de greu să mai strici ceva la imaginea presei, s-a ocupat singură de asta, mai ales în ultimul deceniu, cu o obstinație demnă de o cauză mai bună.

E suficient să te uiți la subsolurile articolele și ale blogurilor, să te citești forumuri, să privești sondajele de opinie și dincolo de clasamentele partidelor și ale politicilor, ca să constăți asta. Și când mă refer la subsolurile cu pricina, nu mă opresc doar la celebrii „postaci” puși, plătiți de partide să le rezolve problemele electorale de atac – la adversari – și de apărare – a propriilor candidați –, ci de poziția generală a celor care comentează acolo. În comentariile cu pricina, presa și jurnaliștii nu ies mai bine decât politicrucii și mă tem că nu este vorba de o eroare generală de percepție. Și ce naiba a mai rămas din „încrederea în presă”, relevată de sondajele de opinie, acum, comparativ cu scorurile nu mari, ci scandalos de mari, din anii nouăzeci?!.

Faptul că, după un asemenea scandal, cu puține excepții, nu i-am văzut, totuși, pe cei doi mameluci ostracizați de colegii lor din presa clasică, scrisă sau audio-vizuală, ci din contra am asistat, mai degrabă, la deturnarea atenției ori la operațiuni de spălarea cadavrelor, nu va contribui cu nimic la ameliorarea imaginii cu pricina, ba dimpotrivă! Presa va încasa ceea ce merită și după aceea va plînge ca proasta în fîrg că o „bate” publicul cititor/ascultător/privitor!

De altfel, nici politicrucii nu au ieșit mai bine din acest scandal – cei mai mulți dintre s-au făcut că plouă sau au băgat capul în nisip ca struții, unii au deturnat chestiunea, privind către cei doi mameluci de presă ca înspre doi aliați de nădejde, devreme ce atacau în direcția „bună”, deci a adversarilor lor, iar cei care au vrut, totuși, să atace problema în adevărul său n-au fost în stare să găsească drumul în ceața deasă ce-i încojură, provocată de colegii de dezbateri și întreținută imbecil de „moderatorii”, eșuând în argumentare sau părăsind iritați platoul, ceea ce poate nici n-a fost soluția cea mai rea!

Oricum, aș vrea să-i previn pe cei care au sărit în ajutorul unor șantajști ordinari – momentan „tovarăși de drum”, dar ei vor fi în această postură oricînd și față de oricine „va marca banul”! –, pe principiul că te faci frate cu dracul pînă treci puntea, că asemenea „alianțe”, dincolo de abjecția lor morală, au obiceiul să se răzbune cînd te aștepti mai puțin, cînd îți este lumea mai dragă.

În sfîrșit, compararea acestor două exemplare ale sub-umanității – iar limba din înregistrare este intens caracteristică pentru această categorie de ființe – cu Pamfil Șeicaru, cu mafioții noștri trecuți sau cu cei din seria „Nașul” sau din „Clanul Soprano” sînt intens jignitoare pentru toți termenii luați în comparație. Pînă și în ticăloșie poate exista o anumită grandoare, pînă și mafiele adevărate au niște repere etice și niște dimensiuni afective ce pot atinge tragismul. Cum vād, noi am reușit să ne ratăm pînă și destinul mafiot cu asemenea „mafioți” de doi bani duzina. Mafioți de Dîmbovița poate, adică pur și simplu niște găinari! Iar cei care-și iau asemenea specime în slujbă sau în alianță, politicrucii sau oameni de afaceri, precum și cei care se simt mîndri de „colegialitatea” lor, nu sînt nici ei altceva!

George Anca INAUGURAREA SALONULUI LITERAR “SORANA” SI LANSAREA CARTII ÎNTRE DOUA LUMI DE BEN TODICA

Marti 24 noiembrie 2009, la Clubul Calderon din Bucuresti s-a inaugurat Salonul literar “Sorana”, evocând si dorindu-se în continuitate cu Salonul cultural al neuitatei Sorana Coroama Stanca. Au fost prezenti fosti participanti la inimitabilele serate ale sarbatoritei, scriitorii, profesori universitari, studenti, masteranzi, iubitori ai literaturii si artei. Oaspetii au fost salutati de prof. Mihaela Popescu, director al Centrului pentru Activitati Recreative si Inovare Ocupationala, sector II, Bucuresti. George Anca, amfitrionul Salonului literar, Sorana Georgescu-Gorjan, Adina Stefan, Nestor Ignat, George Astalos au omagiat carismatica personalitate a Soranei Coroama Stanca, mare doamna a teatrului si artelor, care, purtând si numele de Ecaterina, avea sa aiba onomastica a doua zi. Cartile ale sale precum “Dansul tinerilor lupi”, “Antimemorii”, “Les Casabans” au fost expuse si discutate. Unicitatea discursului si “concluziile” soraniene au fost asociate cu masiva empatie generata si numirea fiecarui cirac sui generis din preajma.

George Astalos Pusi Dinulescu si Noni Cristea au schitat o carta a saloanelor trecute si prezente, în dialog cu Mihai Diaconescu, Paula Romanescu, Cristian Pomohaci, Petru Costinescu, Silvan Floarea, Stefan Doru Dancus, Alex Vălcu.

Cartea lui Ben Todica *Între doua lumi* a ocupat atentia numerosului public împreuna cu poemul sau cinematografic *Morminte cu cruci*.

flux de știri al portalului www.cartesiarte.ro - va prezintă evenimentele culturale ale acestui trimestru :

RECITAL DE MUZICĂ ȘI POEZIE ROMĂNESCĂ LA MONTREAL

La librăria Paulines din Montreal a avut loc recent, lansarea cărții de poezie „Angoasa existențială” de Ioana Gherman, în cadrul unui eveniment artistic deosebit: recital de muzică clasică și de poeme românești. La aceasta prima manifestare a fost prezentate: Ioana GHERMAN, poetă, muziciană și psiholog; de asemenea este dirijor corului „La Muse-Muza română”. Laura ILEA-TUȘA, scriitoare, predă filozofia la Universitatea McGill din Montreal. Actrița Virginia MATEIAȘ care a susținut un emoționant recital de poezie în română și în franceză.

FILM DESPRE UN MARE REGIZOR ROMAN
Sala Union a Cinematocii Române a găzduit premiera filmului documentar „Despre IULIAN MIHU, așa cum a fost. Despre NOI, așa cum suntem”, o producție a Editurii Video a Ministerului Culturii, realizată de regizorul Laurențiu Damian. Filmul este un omagiu adus unuia dintre cei mai importanți regizori români, autor al unei opere inegale și controversate, dar de o certă originalitate.

ZILELE ZĂMBETULUI DE COPIL

- ediția de iarnă - În zilele de 03, 04, 05 și 06 decembrie 2009, Teatrul “Junior” din Târgoviște (divizie a Euro-Art Serv), Școala Micilor Vedete, Clubul Victorioșilor, în colaborare cu Complexul Național Muzeal “Curtea Domnească” și Creative Brand Communication organizează în curtea Muzeului de Istorie din Târgoviște, ediția de iarnă a manifestării complexe “Zilele Zămbetului de copil”.

Caminele culturale din Pielești și Parsani(Dolj) au găzduit ediția a doua a Festivalului Folcloric Infrațirea Olteniei și Ardealului.Renovate la standarde occidentale, sălile caminelor culturale din cele doua sate au fost arhipline. Peste 150 de artisti amatori din

ansamblurile Alunelul (Pielești), Magura (Codlea),Cetatuia(Teliu,jud.Brasov) au susținut spectacole demne de mari festivaluri nationale de folclor. Vamesii sarbi au retinut manualele editate la Craiova, în romana-sarba, pentru romanii din Timocul sarbesc atunci când membri ai Asociației « ProEuropa-Lamura » au încercat sa treca granita cu 120 exemplare din editia princeps a manualului “O istorie pentru romanii de la sud de Dunare, de Valentin Balutoiu. Vamesii sarbi au interzis distribuirea manualelor, pretextand ca ...nu exista romani la sud de Dunare, desi aici 154 sate sunt compact romanesti. Muzeul Național al Literaturii Române (MNL) din Capitală a găzduit, între 25 și 27 noiembrie, Zilele „Eugen Ionescu”, cuprinzând o serie de manifestări dedicate scriitorului. Evenimentul a debutat cu vernisajul expoziției de manuscrise și documente „Centenar Eugen Ionescu”, invitați Radu Beligan, Nicolae Breban, Barbu Cioculescu, Jacques De Decker, Dan Hăulică, Eugen Simion și Mihail Șora. Dezbateră „Eugen Ionescu azi”, a fost urmată de o reprezentare a spectacolului „Cântăreala cheală” și a fost lansat volumul „Tânărul Eugen Ionescu”, de Eugen Simion, apărut la Editura MNL.

CRIZANTEMA DE AUR

Simona Boboia a obținut, recent, Marele Premiu și Trofeul Festivalului Național de Creație și Interpretare a Romantei „Crizantema de Aur” 2009. Evenimentul, ajuns la cea de-a 42-a ediție, s-a desfășurat în perioada 28-31 octombrie, la Târgoviște, reunind 16 concurenți din România și din Republica Moldova. Din juru au făcut parte nume mari ale culturii românești, între care: soprana Felicia Filip, președinta juriului, Anton Șuteu, președintele Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, Voicu Enăchescu, dirijor și profesor

la Universitatea de Muzică București, Florentina Satmari, prezentator tv etc.

PROIECT “ RECUNOASTERE SI RECUNOSTINTA” INITIAT DE PRIMARIA CHISINAU

Primarul general al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, a avut o întrevedere cu un grup de 40 de tineri, elevi și studenți ai instituțiilor de învățământ din capitală, victime ale maltrărilor, torturii, tratamentul inuman și degradant la care au fost supuși de către organele de forță, ca urmare a evenimentelor din 6-7 aprilie. Tinerii au fost într-o excursie localitățile cu semnificație cultural-istorică din România.

FESTIVALUL DE DRAMATURGIE CONTEMPORANA LA BRASOV

Ediția XXI a Festivalului de Dramaturgie Contemporană, singurul festival de acest fel din țară, debutează joi, 12 noiembrie, la Brașov. Pe parcursul celor opt zile, vor fi prezentate zece dintre cele mai bune piese din stagiunea 2008-2009, aparținând teatrelor din București, București, Tîrgu Mureș, Brașov, Braïla și Cluj - Napoca.

AGENDA CULTURALA VALCEANA

11 noiembrie Ora 12,00: Sala de Conferințe a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea Concursul „Eu așa văd Europa”, destinat jurnaliștilor Organizator: Centrul Europe Direct din cadrul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea Ora 18,30: Holul Mare al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea Spectacolul de muzică și poezie „Rapsodii de toamnă”, cu participarea copiilor talentați Organizator: Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea 12 noiembrie Ora 14,00: Garnizoana Râmnicu Vâlcea Simpozionul național de istorie „Posada 1330 –

simbolul biruinței Daco-Romane”, ediția I; Simpozion editorial – lansarea cărților: „România – Asociația Națională Cultul Eroilor” de Col. (r) Petre Stoica; „Teroare în Ardeal”, vol I-II de Constantin Mustăț; „Contribuții la Istoria Jandarmeriei Române – 65 de ani de la eroicele lupte ale jandarmilor în Bătălia Bucureștilor din august – septembrie 1944” de General maior (r) conf. univ. dr. Ilie Gorjan și General de brigadă (r) prof. Ioan Suci; „Părintele Dumitru Bălașa – o viață în slujba crucii și a neamului Daco-Roman”, volum documentar omagial inițiat și îngrijit de Eugen Petrescu; „Mănăstirile și Schiturile din Județul Vâlcea – album spiritual”, edițiile I-III de Eugen Petrescu; „Sfintele așezăminte monahale vâlcene – album”, ediția I de Eugen Petrescu, Decernarea medaliei și diplomei jubiliare „90 de ani de la crearea Asociației Naționale Cultul Eroilor”, „Expoziția poetilor”, Expoziția Margaretei Sterian, „Desene-portrete din Antologia poetilor tineri de Zaharia Stancu” va fi vernisată astăzi (ora 14.00) în Rotonda Muzeului Național al Literaturii Romane. La eveniment vor participa Silviu Angelescu, Mircia Dumitrescu și Lucian Chisu.

RETROSPECTIVA OCTAV ANGHELUTA

Din generația lui Dumitru Ghiata, Ion Tuculescu, Alexandru Moscu, Alexandru Ciucu rencu, Lucian Grigorescu. Absolvent al Acade miei de Arte Frumoase din Bucuresti în 1927, sub îndrumarea lui G.D. Mirea și Camil Ressu, Octav Angheluta a obținut primele premii ca pictor în 1929. A fost director al Pinacotecii Statului si fondator al “Asociației pictorilor si sculptorilor romani”, Muzeul Municipiului Bucuresti adaposteste peste 60 de tablouri, creatii ale pictorului Octav Angheluta. Premiile revistei “Contemporanul. Ideea Europeana:

Dan LUPESCU.**FESTIVALUL DE FOLCLOR ÎNFRĂȚIREA OLTENIEI ȘI ARDEALULUI**

Noiembrie 2009, cu cojocel de ninsori intempestive, dar efemere ca un sărut de buburuză pe pleoapa tremurândă a umbrei unui viitor mire. Noiembrie 2009, cu vâlături de nori sinilii, scuturându-se mocănește, peste lanurile de grâu înfrățit. Din când în când, câte o stranie fereastră deschisă în cer, prin care Dumnezeu îi privește surăzător pe oamenii buni, ocrotindu-i tainic și binecuvântându-i.

Sâmbătă, 7 noiembrie a.c., și duminică, 8 noiembrie, în comuna doljeană Pielești a fost sărbătoare mare. De fapt, s-au desfășurat două suite de manifestări cultural-artistice, în satul de reședință al comunei – Pielești, respectiv, în satul aparținător Pârșani. Este vorba de ediția a doua a Festivalului de Folclor *Înfrățirea Olteniei și Ardealului*, inițiativă lansată în urmă cu un an de primarii și directorii așezămintelor culturale din comuna Pielești și municipiul Codlea, la care, între timp, au achiesat și cei din comuna brașoveană Telu.

Acțiunile din cele două zile au fost concepute în oglindă: orele 14-14.45 – parada portului popular; orele 16-19.30 – spectacolele, succesive, susținute de cele trei ansambluri folclorice; ora 21 – agapa fratească. Ziua de duminică, 8 noiembrie, a inclus un moment aparte, binevenit: participarea celor peste o sută de membri ai ansamblurilor din Codlea și Telu, împreună cu prietenii lor din Pielești, la slujba religioasă dedicată sfinților arhangheli Mihai și Gavril, al căror hram îl are biserica din centrul comunei gazdă a festivalului.

Derulându-se de-a lungul a câte trei ore și jumătate – 155 de minute dansurile populare românești susținute de cele trei ansambluri, 33 de minute recitalurile interpretelor de muzică populară, 22 de minute prezentările și alocuțiunile oaspeților și gazdelor -, spectacolele nu au fost deloc obositoare, deși nu s-a dat nici o pauză. Dimpotrivă, ele au fost urmărite cu sufletul la gură, de localnicii care au umplut până la refuz sălile (complet renovate, la standard occidental) căminelor culturale din Pielești și Pârșani.

Fascinante s-au dovedit atât costumele naționale – specifice vetrelor folclorice din Oltenia până în Țara Bârsei, Oaș, Țara Năsăudului sau Căpâlna -, dar și dansurile străvechi, a căror paletă ritmică și expresivă a fost de-a dreptul coplesitoare: de la domoala horă și horă de mână, până la brăuleț și sârbă, de la parcă sfielnicul alunel, balta, troacele ori șugubăț-ceremoniosul cărășel și viguroasa învârtită ardelenescă până la, din ce în ce mai ușile, rusteme, bătute (*Tot pe loc, pe loc, pe loc, Să răsără busuoc, Busuocul fetelor, Dragostea nevestelor*) și jocuri de doi, culminând cu demonstrația de virtuozitate a dansatorilor din Ansamblul *Măgura* (Codlea) într-un căluș...oltenesc scânteietor, eclatant și de cea mai înaltă autenticitate – surpriza-surprizelor, chiar la olteni, acasă, stârnind ropote de aplauze și repetate scandări *de Bravo !, Bravo !, Bravo !...*

Dincolo de toate acestea, publicul a fost încântat de bucuria cu care, cei circa 150 de membri ai celor trei ansambluri, începând de la prichindei de școală primară până la adolescenți și maturi, au dat viață scenică unui extrem de diversificat și bogat repertoriu de jocuri populare oltenesti și transilvane.

Nu putem încheia această consemnare fără a aminti pilonii forțelor artistice implicate în frumoasele manifestări menționate mai sus.

PIELEȘTI (Doj): primar Dan Viorel Dică;director al căminului cultural și al Ansamblului *Alunelul* (înființat în anul 2004, 50 de membri): Marinela Paciurea; coregraf: Margareta Chiurtu. Cele două suite de dansuri oltenesti prezentate de ...juniori-aripa tânără a ansamblului, ca și dansurile ...veteranilor (de 16-30 de ani, cinci băieți și 20 de fete, dintre care trei au evoluat travestite în băieți), incluzând un savuros joc din Oaș, ne-au confirmat o dată în plus eternitatea proverbului care spune că *Omul sfințește locul*.

TELU (județul Brașov): primar Ștefan Vasile; Ansamblul *Cetățuia* din Telu constituie cel mai tânăr ansamblu folcloric din județ, înființat cu un an și jumătate în urmă. Sub conducerea energică a directorului Rodica Farcaș și a experimentatului coregraf prof. Ioan Pumnea, al cărui profesionalism este îndubitabil, într-un timp record, dansatorii din Telu și-au însușit până la perfecțiune trei scenarii de

obiceiuri populare, șapte suite de dansuri din principalele zone folclorice ale României. Lor li se alătură talentatul grup vocal de cântece ardelenesti.

CODLEA (județul Brașov): primar Alexandru Popa; Ansamblul *Măgura*, al cărui angrenaj totalizează 130 de persoane, fiindtează de 40 de ani, neîntrerupt; are un palmares de invidiat – numeroase premii naționale și internaționale; cea mai recentă participare peste hotare – la Nuremberg (Germania); director al Casei Municipale de Cultură Codlea și director al Ansamblului *Măgura*: Petrică Buhnici; coregrafi: Angela și Florin Drăgușin, care au preluat stafeta de la prof. Ioan Pumnea, a cărui viață profesională s-a confundat, decenii la rând, cu aceea a renumitului Ansamblu *Măgura* din Codlea.

Felicitându-i, din partea Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, pe toți cei implicați în acest reușit proiect cultural, am apreciat, împreună cu colegii mei, consilierii George Obrocea și Romulus Turbatu, că nivelul spectacolelor de la Pielești și Pârșani nu este cu nimic mai prejos decât acela specific galelor celor mai valoroase festivaluri naționale de folclor din România. Am sugerat, în context, să se studieze posibilitatea de a invita, încă de la viitoarea ediție, formații similare din Timocul bulgăresc și Timocul sârbesc, acolo unde trăiesc, de milenii, comunități românești compacte, dar care nu beneficiază, de 183 de ani, nici de școli în limba română, nici de slujbe religioase în

DOUA INSEMNARI DE Rodica Elena LUPU**GALA UMANITATII, 2009**

O seara deosebita, o seara de neuitat, aici la Cercul Militar Central din Bucuresti, unde in cadrul GALEI UMANITATII, 2009, - pentru copiii orfani - unul dintre globurile de cristal a fost immanat marelui nostru actor, celebrul capitan de pe corabia "SPERANTA" Ion BESOIU, pe care sunt mandra ca l/am intalnit. SI SPUN CA SUNT MANDRA PENTRU CA, ION BESOIU S/A NASCUT IN JUDETUL ALBA, PE ACELE PLAURI PLINE DE ISTORIE SI PASTRATOARE DE TRADITII, ACOLO UNDE M/AM NASCUT SI EU.

Am stat de vorba doar cateva minute, suficient ca sa/mi dau seama cat de sensibil este acest OM, daca atunci cand i/am spus ca sunt tot din judetul Alba, o lacrima incerca sa se prelinga din coltul ochiului stang. Si privind undeva departe (vezi foto), m-a intrebat mandru de faptul ca afla de la mine ca vin de pe aceleasi meleaguri ale copilariei sale: "Stii ca eu m-am nascut in Sebes Alba ?"

Sincer, nu stiam, pentru ca, peste tot se scrie ca maestrul a vazut lumina zile la Sibiu. A fost suficient sa-l intalnesc in aceasta minunata seara de 9 noiembrie 2009, ca sa afla ca marele nostru actor, - cel care a daruit copiilor si nu numai, in lunga sa cariera bucuria de a-l cunoaste ca OM si ca ACTOR, care avand "TOATE PANZELE SUS" - ne/a convins ca SPERANTA nu se pierde niciodata.

Trebuie sa recunosc, m-a cucerit, frumusetea, sensibilitatea si firea de poet a maestrului. Așa l-aș putea descrie în câteva cuvinte pe Ion BESOIU, un OM care iti spune cu sinceritate si dragoste fata de pamantul tarii sale ca: "Atunci cand s-a cedat Ardealul am ingenucheat pe strada", un OM în ochii caruia o lacrimă se încapățânează să nu-și dea drumul pe obraz.

Fiecare zi este un cadou dacă putem să deschidem ochii, să ne concentrăm pe amintirile frumoase, amintiri pe care le-am adunat de-a lungul vieții noastre. Aceasta este ca un cont în bancă, ieri de acolo exact ce ai adunat. Sfatul meu este să faci la fel cititorule, tu care ești timpul înșirat pe generații ! Să aduni multă fericire și tot ce e frumos în contul tău de amintiri și să le mulțumești la fel cum le mulțumesc eu și neprețuitul actor Ion BESOIU celor care și-au adus aportul la contul nostru de amintiri, unde și astăzi strângem și mai strângem.

Salut inițiativa prezidentului juriului, domnul Gheorghe ZAMFIR și a doamnei Mihaela ȘERBAN, de a se acorda "Globul de Cristal", în cadrul GALEI UMANITATII, 2009, unuia dintre cei mai de seamă actori pe care i-a dat neamul nostru românesc, Ion BESOIU.

ROMANIE, PLAI DE DOR

Totul s-a petrecut la sfarsitul unei saptamani din octombrie, 2009, cand comuna suceveană Pojorita a gazduit o sarbatoare de suflet, dedicata aniversarii unui deceniu de la prima aparitie a cunoscutei publicatii romanesti "Curentul International" din De-

troit, SUA, publicatie dedicata comunitatilor romanesti de pretutindenii, fondata de Gabriela si Tiberiu Mihalache, care a supravietuit datorita unui OM cu suflet de aur si inima bogata, fiul satului, actualul director, Ștefan Strajeri.

Stabilit cu multi ani inainte la Detroit, directorul publicatiei "Curierul International", tine aprinsa flacara sperantei de a nu ne pierde limba noastra romaneasca. Ștefan Strajeri a reusit sa mobilizeze la Pojorita pentru acest eveniment nume grele ale culturii si spiritualitatii romanesti, printre care s-a aflat si academicianul Nicolae Dabija de la Chișinău pe care am avut deosebita placere de a-l cunoaste in anul 2007, atunci cand m-a primit chiar in biroul domniei sale. Ma aflam la Chisinau cu ocazia lansarii unei carti pe care am editat-o si care era semnata de Mihai Cucereavii, un cunoscut poet din Moldova de dincolo de Prut. Nu au trecut decat cateva luni, cand aveam sa aflu chiar de la Nicolae ca a fost arestat, dar si eliberat dupa cateva ore. Motivul: la Chisinau, impreuna cu Ion Ungureanu, - cel care in calitate de ministru, al Culturii si Cultelor, a luat o serie de decizii cum ar fi aceea ca timp de doi ani a fie invatata limba romana literara - au lansat cartea lui Paul Goma, "Saptamana Rosie", pe care tot eu o editasem in 2007, la editura mea din Bucuresti.

Programul manifestării aniversare de la Pojorata a inclus simpozionul "Împreună pentru România noastră", unde s-au prezentat comunicări pe teme din istoria națională și locală. Nu de alta, dar stim cu totii ca: Ni se dau lectii mereu, / Ca la pusti in prima clasa / Ca sa facem cum vor ei / Si ne bat cu pumnul-n masa. / Am intrat in Europa ? / Sa fim cu europenii ? / Ce mai e si farsa asta ? / Suntem aici de milenii ! / Ei il stiu doar pe Dracula / Cat era el de cumplit / Nu ca un conducator / Bun si destept si cinstit. / Plaiurile romanesti / Mioritice, manoase / Le-a pazit al nostrum neam / Din vremuri grele si taioase / Iar de-i vorba de cultura / Si de arta pot a spune: / Pe noi nu ne intrece nimeni / Pentru ca avem un nume ! / Nu trebuie sa asteptam / Sa primim solutia / De pe alte continente / O avem aici, colea. ("Avem un nume", din volumul DAR, de Rodica Elena LUPU)

De asemenea, învățătorul Valerian Bedrule, și el fiu al satului, și-a lansat volumul de poezie intitulat "AH !", care a aparut la editura ANAMAROL si pe care l-am prezentat impreuna cu profesoara Elena Munteanu din Pașcani și cu profesorul Horațiu Stamatin din Cîmpulung Moldovenesc. Au mai fost prezentate volumele de proză "La noi" de Cornel Cotuțui, "Risipiri" de Corneliu Florea. Lansare acestor carti s-a dovedit a fi si un adevarat cenaclu de poezie. Este insa mare pacat, pentru ca: Se iubeste, se traieste si se moare / Intr-o lume plina de minciuni / Si ma intreb intruna de ce oare / Cand pamantul pentru noi e bun. / Soarele e pentru toti un dar / Care il primeste fiecare / multi in sa de viata n-au habar / De aceasta clipa trecatoare. / Solutii avem, buni de gura suntem, / Ne-o iau in sa altii inainte / Nu stim ce sa facem, doar atata putem / Sa radem de vorbele sfinte ("De ce oare ?", din volumul DAR, de Rodica Elena LUPU)..

Tot in cadrul acestei manifestari, Vasile Târîțeanu, care a venit de la Cernauti, a prezentat albumul "Romanii din jurul Romaniei in imagini", de Vasile Șoimaru. Cu același prilej a fost organizata si o expozitie de presa romaneasca editată în diaspora, iar manifestarea s-a încheiat cu un amplu spectacol susținut de cunoscuta interpreta de muzica populara Veta Biris, prezenta la Detoit, la aparitia primului numar al "Curentului International", Ansamblul "Ciprian Porumbescu" din Suceava, Ansamblul "Plaiurile Pojoratei" din Pojorata, Ansamblul "Strajerii Bucovinei" din Pojorata si Vasile Iovu, naist basarabean.

Aceasta aierversare de suflet a fost organizată de Primăria comunei Pojorata și s-a bucurat de un real succes datorita primarului comunei, inginerul Ioan Bogdan Codreanu, cu resursele necesare care au fost asigurate cu sprijinul unor agenti economici locali. Tot ceea ce s-a petrecut acolo la poalele Giumalaului s-a dovedit a fi o ocazie deosebita pentru a nu uita ca istoria și spiritualitatea neamului nostru sunt si vor ramane nemuritoare.

flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro -

„Premiul pentru radicalism in istoria literaturii romane” – domnului profesor Eugen Negrici. (Bucuresti). „Premiul pentru eruditie mitteleuropeana” – domnului profesor Stefan Borbély (Cluj). „Premiul pentru patosul revoltei” – doamnei Magda Ursache (Iasi).

TEMP D'IMAGES" LA CLUJ

Cea de-a doua editie a Festivalului european de teatru, dans si imagine video, "Temp d'images" (9-15 noiembrie), organizat de Asociatia ArtLink, se desfasoara in acest an la Cluj. Vor fi prezentate, la Teatrul National "Lucian Blaga", Teatrul Maghiar de Stat, Turnul Croitorilor si Fabrica de Pensule sase spectacole, trei performance-uri, patru ateliere de cercetare artistica la care participa coregrafi si artisti vizuali, un workshop dedicat studentilor. Vor participa artisti din Franta, Germania, Italia, Slovenia, Norvegia, Elvetia si Romania

MIHAI STANESCU LA DALLES

Celebrul caricaturist Mihai Stanescu si-a vernisat, in cadrul Zilelor Culturii Germane, la Galeria Dalles, expozitia "Make Love, Not Wall" si si-a lansat albumul "Best of Stanescu". Cunoscut pentru lucrarile sale de satira acida la adresa sistemului comunist, Stanescu marcheaza cu umor, prin lucrarile prezentate, 20 de ani de la disparitia unui simbol al epocii "de trista amintire".

DUBLĂ LANSARE DE CARTE LA RÂMNICU VÂLCEA

Luni, 9 noiembrie 2009, orele 16:00, în sala de conferințe de la GRAND HOTEL SOFIANU din Râmnicu Vâlcea, va avea loc o dublă lansare de carte a scriitoarei Maria Diana Popescu. Cele două volume: „Dialoguri privilegiate” (vol III) și „Restul este legendă” sunt o continuare a nenumăratelor scrierilor oferite de autoare pe parcursul timpului.

EXPOZITIE PAVEL BUCUR

Administrația Prezidențială și Muzeul Național Cotroceni vă invită miercuri, 11 noiembrie 2009, orele 18.00 în spațiile medievale ale muzeului, la vernisajul expoziției "Porți cerești", semnată Pavel Bucur. Lucrările sculptorului Pavel Bucur se află în muzee și colecții particulare din România, Germania, Italia, S.U.A., Franța, Spania, Polonia, Cehia, Grecia, Israel, Canada, Argentina, Belgia, Rusia. În anul 1982 a fost nominalizat în "Men of Achievement, International Biographical Center", Cambridge, Marea Britanie, iar în 1992 a fost nominalizat în "Who's Who in International Art", Elveția.

În cadrul expoziției de la Muzeul Național Cotroceni vor figura lucrări de sculptură, grafică și tapiserie, principalul scop urmărit de organizatori fiind acela de a ilustra opera unuia dintre cei mai cunoscuți sculptori monumentaliști din România. SALONUL LITERAR DRAGOSLOVENI Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Vrancea, Fundația Culturală „Miorița”, organizează, în zilele de 12 și 13 decembrie 2009, a XXXVI-a ediție a SALONULUI LITERAR DRAGOSLOVENI. În program: colocoșii - lansări de carte - concurs. Tema Salonului din acest an: Autoritatea criticii în literatura română actuală. Cei interesați vor confirma participarea prin trimiterea de referate la tema de mai sus. Pentru concurs, autori, membri sau nemembri aiUSR, vor trimite trei exemplare din volumele editate în anul 2009 pe adresa: Direcția de Cultură, Culte și Patrimoniu Vrancea, strada N. Titulescu nr. 1, Focșani, cod. 620018.

Relații suplimentare la tel. 0237.226201 și la email "Vrancea Cultura"

EUGEN IONESCO ESTE TOTUSI SARBATORIT IN CADRUL FETIVALULUI**NATIONAL DE TEATRU**

Intampinand restrictii din partea posesorilor drepturilor de autor, teatrul lui Eugen Ionesco este preent in cadrul celei de a XIX-a editii. CRITICUL Ludmila Pantajoglu scrie: Patronul spiritual al editiei a XIX-a este Eugene Ionesco, celebrat si la 100 de ani de la nastere. Doua remake-uri confirma genialitatea dramaturgului, vitalitatea scrisului sau pentru scena: "Cantarea cheala" in versiunea de o clasicitate moderna a Companiei "Les Intempestifs" (foto jos), in regia lui Jean-Luc Lagarce si varianta de o modernitate clasica a Teatrului National "Lucian Blaga" din Cluj, in regia lui Tompa Gabor (foto sus). Speram ca si propunerea de la Teatrul German de Stat din Timisoara a lui Alexandru Dabija, inspirat exeget al teatrului ionescian, va implini creator acest triptic. Programul Ionesco a fost completat inspirat si de o suite de spectacole de la Radio Romania Cultural, in care figureaza cele doua montari antologice: "Ucigas fara simbricie" si "Rinocerii", in regia lui Lucian Giurghescu, avandu-l ca protagonist pe Radu Beligan, aflate in dialog cu lecturi radiofonice actuale admirabile ale pieselor ionesciene semnate de Alexandru Dabija, Attila Vizaer, Mihai Lungeanu, Cezarina Udrescu, Ilinca Stihi, Gavriil Pinte. Lansarea celebrului volum "Teatrul absurdului" de Martin Esslin (UNITEXT, colectia FNT), a intregit si sub aspect teoretic evenimentul Ionesco din cadrul festivalului.

SCRFIITORUL VINTILA HORIA IN ITALIANA

La Institutul Roman de Cultura si Cercetare Umanistica de la Venetia are loc astazi o dezbatere despre exilul literar românesc, urmata de lansarea recentei traduceri în limba italiana a romanului lui Vintila Horia, "Cavalerul resemnării" (Il Cerchio,

2009). "Exilul nu este in fond decat o lupta mai dura decat o alta, mai atragatoare si mai directa, dar de sfarsitul careia depinde tot ce este mai omenesc in om", precizeaza Vintila Horia, unul dintre cei mai cunoscuti scriitori romani din Italia. "Cavalerul resemnării", alaturi de "Dumnezeu s-a nascut in exil" (tradusa de asemenea in italiana) si "Persecutati-l pe Boetius", face parte dintr-o trilogie romaneasca "a exilului".

INAUGURAREA SALONULUI LITERAR „SORANA”

Salonul literar „Sorana” evocă și se dorește în continuitate cu Salonul Cultural al neuitatei Sorana Coroamă Stanca, unde sunt așteptați creatori și iubitori de literatură și artă, academicieni, diplomați.

MARTI 24 NOIEMBRIE ORA 17.00 a avut loc LANSAREA DE CARTE „Între două lumi” de Ben Todica (Melbourne) în prezentarea scriitorilor George Aсталos, Nicolae Georgescu și Vasile Andru. „Le vieux garcon” - versiunea franceză a romanului „Galaxia burlacilor” de Puși Dinulescu, va prilejui ulterior o întâlnire romano-francofonă. Salonul de carte juridică, civică și poliștă al MAI, din Mihai Vodă 17, București, a desfășurat un simpozion pe teme de securitate privată și comunicare persuasivă, prefațat de lansarea cărții Depresia și suicidul, coordonată de Mariana Cenea și cartea de proze rurale ZODII DE PĂMÂNT de Nicolae Rotaru. Cu același prilej s-au acordat Premiile Editurii MAI pe 2008.

ZIARISTII INDEMNATI SA-I CORECTEZE PE CANDIDATII CARE STALCESC LIMBA ROMANA

Ziarul "Ziua" scrie ca In ultima perioada, moderatorii si realizatorii de emisiuni TV si radio stalcesc din ce in ce mai putin limba, potrivit monitorizarilor efectuate in perioada 20 septembrie- 20 octombrie

AI.Florin ȚENE “MASCA” LUI SCHOPENHAUER- PARADISUL PIERDUT AL NEFINTEI

Întreaga filosofie a lui Schopenhauer se învârt în jurul unui paradox pe care îl ia drept teză: ”*nostalgia nemărginită către paradisul pierdut al ființei*”(Arthur Schopenhauer,*Sammliche Werke in sechs Banden.*). Filosoful se închipuie un neobosit călător în spațiul virtual al moralității purtând masca pesimistului fără leac și, precum Hamlet cu craniul lui Yorick în palmă, gândește amurgit asupra inutilității vieții și infinitului morții. Însă în cugetările lui Schopenhauer descoperim o flagrantă nepotrivire contradictorie: înclinarea sa de a sfredeli genurile înspăimântătoare ale durerilor vine, asemeni unei mâși puse pe fața unui om, în contradicție cu sfaturile lui echilibrate și filistine, adică fătarnice, vesel împrăștiate în întreaga-i operă, ca semenii să nu-și răscolească situația chinuitoare și dureroasă a norocului, căci asemenea gândurilor alimentare zădărea și îi prefac în proprii lor călăi. „*heautontimorumenos*”(ibidem,Band IV,p.484). Însă, cercetând mai adânc ne dăm seama că nu este singura ”mască” a filosofului, el folosid multe astfel de accesorii în gândirea lui. Între acestea, dezarmonia dintre traiul său îmbelșugat, excentric, și propovăduirea , să-i zicem ipocrită , a ascezei, nu este o ”mască” rar întâlnită, a folosit și moralizatorii: Seneca , Marx și Engels. Această mască interpusă între biografie și operă, exterioară , a deformat *profilul* esențial al operei filosofice, care mai așteaptă să fie aduse din taințele textului original în conul de lumină. Schopenhauer prin această mască a dorit să convingă că meditația sa, fals pesimistă , vibrează de un patos al sincerității provenit din nefericirea sa, dar tot filosoful a dorit să convingă că în existența tuturor oamenilor se desfășoară o comedie ipocrită, incifrată în ”*hieroglifa bucuriei*”, un fel de bal mascat jucat pe scena lumii ce se încheie la teribilul sfârșit prin scoaterea măști. Sub această zodie burlescă de carnaval filosoful se simte în apele lui. Pentru el toți oamenii spun neadevăruri și disimulează. Dar se pune fireasca întrebare: dacă toți semenii lui poartă „*masca arlechinului*,” atunci, prin logică, pare numai el *alesul*, face excepție de la regulă, să fie marele mag al supremului adevăr care predică zadarnic în pustiu minciunii ? Acest paradox îl prinde în cursa sa. De fapt cu el trebuie să începă diferențierea *ceea ce este cineva și ceea ce reprezintă cineva*,(disjunctie operată de filosof în *Aforisme asupra înțelepciunii în viață*, ca aplicare în câmpul moralei a tezei sale fundamentale *lumea este reprezentarea mea*.) În această situație ,de la mai bine de un veac de la dispariția sa, filosoful ne apare ca un gânditor în fața oglinzii, obsedat să se reprezinte într-un fel în ochii posterității- adică să-și picteze un autoportret cu o mască schimonosită de o durere eternă.O mulțime de comentatori- apozeți din veacul al XIX-lea l-au decretat pe Schopenhauer ”fondatorul pesimismului modern”(James Sully, *Pessimism.A History and A Criticism*, second edition, 1891,p.74), găsim în ecuația lui neobijnuită ”*a trăi înseamnă a voi iar a voi înseamnă a suferi*” psihologia pesimismului , spunând că este ”*pesimistul cel mai sincer și cel mai hotărât pe care lumea l-a văzut după Timon din Atena*”, fapt ce l-a influențat și pe M.Eminescu. Descoperind o descendență spirituală și din Mefisto.(Friedrich Paulsen, *Schopenhauer, Hamlet,Mephistopheles.Drei zur Naturgeschichte des Pessimismus*.Dritte Auflage, Stuttgart und Berlin, 1911).Sub această mască și în ciuda ei, filosoful a meditat în voie, cu o exuberanță descătușată, despre fericire, despre veselie, despre optimism și bucuria de a trăi, despre hedonism. Despre acesta a scris mai mult punându-i o etichetă eudemonistă. În acest context, contradicțiile din opera lui Schopenhauer ascunde și o întorsătură de gând, cheia sufletului său.Opera lui ascunde un travestit romantic, aplecată cu o exagerare orientală asupra răului, și se ascunde într-un sofism al fericirii. Dincolo de jocul teatral al maledicțiunii, transpare optimismul blând al filosofului care, gândește mereu pentru a căuta fericirii un cosmos luminos, și surâde când masca cea tristă îi cade...

Florica BUD ÎNTOARCEREA COANEI CHIRIȚA DE MONACO

Pe scut sau sub scut ? mă veți întreba onctuos, *Ieniceri Dumneavoastră*, simțindu-mi lascivitatea și lipsa mizericordiei din titlu, vexeți că încă mai scriu despre ea. *Și una și... alta*, mă grăbesc să vă răspund, acum când este de bonton să fi prins de criză în... cât mai multe poziții... politice, sociale, culturale. *Marea Teledivă De România*, președinta *Chiriltei Evropane*, vicepreședinta *Partidei Evitlor Peron Mondiale* se întoarce mai repede decât ne-am fi așteptat și... ne-am fi refăcut bugetul pentru a-i finanța o altă campanie anti... orice. Se întoarce pentru a participa la castingul anunțat pentru sfârșitul lumii, cel în care se va decide cine va fi *nudul* care va da sfaturi, de genul *Cum să ne lăsam de fumat iarbă*, zâmbind de pe pancartele ce vor însoți campania antidrog.

Revine la noi, dar nu cu mâna goală ci, dimpotrivă, cu daruri... căci tocmai s-a dat publicității anunțul că a *gestat* încă o carte. Vine mai ales ca să își lanseze acel nou roman-răspuns la întrebările nepuse de către neostitul cititor. Și... în subsidiar, vine să deschidă portonele românilor, cu ajutorul noilor magazine inaugurate special pentru fiul său, *Guliță*. Căci vestea proastă cum că ne răpune recesiunea a ajuns până la ea, în Monaco, iar vulpilele sirete, din recesiune își fac marile averi. Încă de pe scara ayionului Boeing, *Coana Mare* a prezentat nației desfășurătorul bătăliei. În avangardă se află *Guliță*, fiindcă românii sunt iubitori de prunci și este profitabil să-i atingi la... coarda sensibilă. În ariergardă se află... cine altul decât *Bârzoii ot Bârzoieni*.

Popor român drag, ne-am gândit, eu și *mamița*, să ne întorcem, urmând chemarea străbună a bătrânului leu.muribund, că vorba *mamiții*: *nu-i evianul atât de rău, de-l bei cu poporul tău !* Vrem să investim în țară și pentru că *mama mare* spusese că: *al dracului capitaliștii aștia din Monaco, vor să crească numărul de orgasme pe cap de locuitor, făcând degrabă o... naționalizare*. Folosesc acest cuvânt *depășit* de generația mea, tocmai fiindcă știu că amintirea lui vă produce vouă, adulților, multă, multă nostalgie.

Dragă tanti câștigătoare a Nobelului ! Era să îmi ud toată colecția de pamperși, creați și parfumați special pentru mine și *mamița* de către Jean Paul Gaultier, când te-am văzut prima oară la televizor. Erai atât de rece și imobilă încât am crezut că ți-ai *tunat* fața, ca să îi partenera lui nenea Mațăr... la parada de modă cu costume de tristă amintire, ce ne-a băgat pe toți *evropenii* în speriet. Mi-a venit inima la loc doar când am *încălecat* internetul. Mi-am dat seama că era să comit o eroare gravă ce m-ar fi aruncat în tabăra naționaliştilor comunisto-fasciști. *Ce-o fi însemnând limbă de lemn ?* De pe net am aflat că mama matala e fost dusă în lagăr, iar tatăl a fost înrolat în armata Waffen-SS. Așa era *cool* pe atunci, cum e *trandy* acum și... pentru că majoritarii trăitori ai acelor vremi l-au siluit. No comment !

Dragă tanti, te rugăm noi, cei născuți după mai bine de șase decenii și mai ales noi cei zămislăți în eprubete sterilizate sută la sută și marfa de import, gândește-te bine când vei fi pe punctul de a culpabiliza... Este adevărat că a fost groaznic pentru mata, ca profesoară, să lucrezi în birourile fabricii în ale cărei secții neîncălzite și fără geamuri își făceau stagiatura sau lucrau ciberneticienii, chimiștii, automatiștii și mai ales *politehniștii aia*, măsura de unitate a inculturii. Altfel, ei erau bărbați adevărați, cu găuri mari în buzunare... a căror virilitate duhnea a țigări Naționale, Carpați, Mărășești, iar mătăluță erai o biată poeză fără apărare, posedând o sensibilitate bolnăvicioasă ce, probabil, prefera aroma Kentului lung.

Apropo... de Mărășești. Mi-a plăcut cum ți-ai liniștit conștiința atunci când erai profă, nu de sex, că acestea din urmă sunt creațiile noii culturi civice, ci de limbi străine, sărind peste poeziile cu tentă patriotică. Bine făceai, tanti *dragă !* De ce să încarci memoria bieților prunci cu versuri de genul: *Tu ești Mircea ? Da-mărate ! Treceți batalioane române Carpații !* sau, mai rău, *Pe al nostru steag e scris Unire...* și alte țărănișme bune pentru agricultorul fără deschidere *evropeană* și fără aspirații mari. De la coarnele plugului la ce să te aștepti ? Cei mari nu ne încarcă nici nouă memoria, fiindcă trebuie să o păstrăm liberă și imaculată, pentru a o popula cu numele mărcilor de preservative, țigări, băuturi și formule alambicate de prafuri...care să ne scoată din starea de vid intelectual, inducându-ne senzații tari. Se vede pe umbra auri matala și în discursul post Nobel ce marcată ești și acum de acele vremuri.

Când voi crește mare și voi deveni măcar membru al Secției de Copii și Tineret a Uniunii Scriitorilor, una dintre ambițiile socio-culturale ale *mamiței Chirița* – acum între două deschideri ale lanțului de magazine, *Un șut în fund venit la timp când ești mic...* îmi scriu povestioarele de debut – te voi invita la ședinte noastre. *Vleau* să mă înveți despre cine să scriu de rău sau de bine, acum, că subiectul trecutului odios s-au cam *fumat*, ca să îmi clădesc o carieră literară internațională solidă. Agent literar am, încă din burta *mamiței*, pe tanti Simona K., fiindcă mie, din cauza mamei, nu îmi plac decât femeile de top. Să rămână vorba între

noi... și *maman* dorește să intre în Uniunea Scriitorilor... Merită sărăcuța, că a buchisit mult, dar nu știe pentru care secție să opteze. Ce este dâna de fapt ? Poetă, prozatoare, traductoare, *dramaturgă* ? I-am sugerat că s-ar *asorta* perfect cu dramaturgia. Cât de bine joacă teatru ! Dar asta doar provizoriu, până când Uniunea Scriitorilor se va sesiza că aceasta este o *organizație* învechită și că ar fi cazul să se *evropenizeze*, înființând o secție de lux... pentru VIP-uri.

De multă vreme *mamița* este invitată de *academicienele* din lumea bună să se înscrie în: *Politehnica Menținerii Siluetei La Felinelle Fără Blană*, *Academia Prafumozelor Sabine Readuse Fecioare*, *Academia Evropeană A Fantomelor Alchimiste*, condusă de fantoma unei *academiciene* de tristă amintire și... chiar în *Academia De Artă Tunată Și Rimelată*, fie și în *Academia De Știință Și Tehnică A Răscucirii Capetelor Miliardare*. Nici *academicienii* nu s-au lăsat mai prejos. Au numit-o membru corespondent în: *Academia De Slalom A Masculilor Cu Inteligență Bicamerală*, *Institutul De Softball Și Păstrare A Sentimentelor Paterne*, *Uniunea Pentatlonică Vreau Prăjituri De La Mama*, *Asociația Polisportivă Lubesc Femeia Așa Cum Este*, *Interpolul Academic Macho Pentru Cercetarea Frumuseții Interioare A Cosmogonicului Feminin*. Se vede cât colo că, deși eternul feminin este mai *academic*, interesul său se îndreaptă înspre aspectul fizic... Pe când atenția efemerului masculin este captată de frumusețea interioară a femeii ! Unu la zero pentru...

Este clar că întreaga cultură mondială o revendică, dar ea, prostuța, are un *feeling* doar pentru cultura națională, cu toate că singura organizație unde a fost poftită este *Partida Luluțelor Libere La Scris*. Și totuși *mamița* își umărește tenace visul de a-l *concura* și umili pe scriitorul român la el acasă. *Din pristolul lui Vernescu să dau Porsche-ului ovăz !* O aud cum recită între două ședinte foto... muncește draga de ea la un proiect Saphard, care avansează propunerea că de s-ar planta panouri mari publicitare cu dive goale, primăvara, odată cu păpușoiul, s-ar stimula elanul țaranului pe întreaga durată a campaniei agricole. *Turul comandă, românul plătește !* Dar să ne întorcem la oile noastre. *Mamița* dorește să-i umilească pe *colegii ei*, scriitorii, în mod constructiv și în sensul frumos al frazei... o fi frază ori... doar cuvânt. N-are importanță... dacă ea îl roagă *mumos* pe nenea Dex-ul, va fi așa cum *vleau* eu.

Te iubim tanti dragă, dar nu uita ce te-am rugat; pe noi, copiii, să nu ne faci vinovați nici de război, nici de pace, dar pe nenea președintele și pe alți *nenea politicieni...* poți ! Am auzit cum *Șoapta Presei Libere*, dădea această dezlegare la televizor și pe... chat-ul pentru adulți. Apropo... de politici. Felicitări pentru nenea ce a primit premiul pentru pace ! *American să fii, noroc să ai !* vorba proverbului românesc. De aceea nu luăm noi Nobelul fiindcă avem prea multe... pro... verbe. Dar... lasă, cresc eu mare și... mi-a promis *maman Chirița și papa Bârzoii* că, dacă îmi iau rîcnul pentru potență, îmi comandă ei premiul *Nobel* și... dacă îl obțin... vi-l dau și vouă să vă jucați cu el. Așa să ne ajute *Nenea Doamne-Doamne* pe noi *români* ! Și acum vă las cu *mamița*, că știu ce mult v-a lipsit patosul ei feminin și cum poftiți salivând la nuri săi de divă blondă, mamă, mamă !

Dragă Premiule Nobael pentru literatură, pentru pace, pentru medicină, pentru poșete Hermes sau... fie și pentru Pulitzer, nu te supăra pe mine, *Coana Chirița* a acestui secol efervescent, dacă te alint latinizându-te, acum că a început să curgă și un strop de sange românesc, neotrăvit, prin vecele tale nobile ! Tot e mai bine decât să te politizezi. *Dragă Premiule Nobael pentru literatură*, te rog să mă aștepti și pe mine până îmi fac o *operă solidă*. Sunt de acord cu romancierul care afirmă că nici un scriitor de *limbaj-român* nu te-a primit, *multătrăvniute Nobael !* Folosesc expresia *limbaj-român* în loc de *limba română*, deoarece ultima îmi deturneză gândirea spre chestii lumești și acum, când comit lucruri atât de serioase, nu vreau ca psihicul meu să sufere vreo deviere. Te rog, dragă *Nobaelule*, până îmi consolidez opera bătută la laptop de capetele altora, să te autodepui într-o bancă *elveto-galactico-americană*, ca să te umfli un pic, deoarece cu un biet milion de *coco* nu pot să îmi cumpăr, mie și lui ăla micu, decât un blug prespălat și imprimat cu cristale *shwartzbenangoase*. Acum mă află la ananghie, fiindcă m-am *înins* la conturi, *sans doute*, trebuie să gândesc în franceză sau engleză că, virgula, cuvintele românești, cu mult prea multe înțelesuri, îmi compromit *opera*. Vreau să-i deschid lui *Guliță* cât mai multe magazine *Șapte Dintr-o Lovitură*.

Dragă Premiule Nobael Ecologic ! Pot să candidez și pentru tine, deoarece ecologistă cum sunt am tipărit cel de-al doilea bestseller al meu pe hârtia igienică folosită deja în primul roman, papirus ce m-a propulsat în topul celor cincizeci de milioane mai bine vânduți avortoni literari. Sunt norocoasă având lipici la români, pentru care reprezint un fel de amantă sau logodnică a Americii, după Marlyn Monroe că, sărac cum este poporul meu, nu-și permite o logodnică *proprie*, așa scumpă ca mine, eventual poate să mă importe după ce m-a exportat... genul de bussines pe care îl fac românii... cumpără scump ceea ce au vândut ieftin. Cum am spus, am lipici la ai mei, care mă susțin în toate demersurile.

flux de știri al portalului www.cartesiarte.ro - va prezintă evenimentele culturale ale acestui trimestru :

de Institutul de lingvistica “Iorgu Iordan-Al. Rosetti” și Consiliul Național al Audiovizualului (CNA). “A scazut numarul de greseli de la emisiunile de stiri. Acolo unde anul trecut erau peste 100 de greseli am luat masuri. Lucrurile merg mai bine si vreau sa cred ca datorita noua”, a declarat presedintele CNA, Rasvan Popescu. Dar din cauza lipsei de fonduri , exista riscul ca acest program sa nu se mai deruleze si anul viitor. Un cuvânt care da batai de cap in aceasta perioada este “ministri”. Monitorizarile nu au in vedere

și greselile invitatilor, desi probabil acolo este adevarata problema, mai ales acum cand suntem in plina campanie. “Probabil ca unii dintre candidati sunt agramati. Ei trebuie cunoscuti ca atare de catre alegatori. Noi recomandam moderatorilor sa-i corecteze pe invitati”, a mai adaugat Rasvan Popescu. Lista completa

cu greselile gramaticale ale posturilor pe www.cna.ro. AGENDA CULTURALA VALCEANA 3 noiembrie; La Sala de Conferințe a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea

A avut loc manifestarea „Vaideeni - Nemărginimea Mărginimii”. În context: expoziție de obiecte tradiționale; expoziție de fotografie; expoziție de carte; lansare de carte și CD: „Carte cu caracter etnografic din colecțiile Fondului Documentar al BJAI Vâlcea” - film documentar; program artistic - Ansamblul de Fluierași, condus de Vartolomei Todeci. Invitat: scriitorul Dinu Săraru

TOTUL DESPRE BISERICILE DIN MARAMUREȘ ÎN NOUL NUMĂR AL „FAMILIEI ROMÂNE”

Cea mai răspândită publicație românească în întreaga lume, „Familia română” este dedicată, de data aceasta,

bisericilor de lemn din Maramureș. Nu mai puțin de 11 articole le sunt închinare, ocazie de a afla mai multe despre bisericile de lemn maramureșene din patrimoniul universal, despre bisericile de lemn din Ucraina, despre cele din Baia Mare sau despre cele răspândite în lumea întreagă

FESTIVALUL DE TEATRU PIATRA NEAMT Secțiune A PLEDEZ PENTRU TINE(RI), din cadrul Festivalului de Teatru Piatra Neamt, ediția a XXIV-a a acordat următoarele premii: PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL se acordă pentru 20 DE MINUTE CU ÎNGERUL de Alexandr Vampilov, regia Vlad Cristache. Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale București. PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN ACTOR se acordă lui Vasile Flutur - Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale București. PREMIUL PENTRU CELA MAI BUNĂ ACTRIȚĂ se acordă Sabrinei Iașchevici - Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale București. PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI se acordă lui Ionuț Vișan - Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale București. Banca Comercială Română a acordat un Premiu de Excelență pentru Festivalul de Teatru Pledez pentru tine(ri), considerând că este cel mai important festival de acest gen din România. Radio Iași a acordat un Premiu de Excelență pentru activitatea susținută de a promova valorile artei interpretative și dramatice prin Festivalul de Teatru Piatra Neamt.

FESTIVALUL “LUMINA LINA” DIN TIMISOARA

Participanți din România, Serbia, Ungaria, S.U.A., Australia, Germania au susținut un eveniment de acum tradiție în viața culturală timișoreană. Festivalul

Internațional de Creație Literară Religioasă Românească „Lumina Lină”. În acest eveniment s-a desfășurat în două etape. Participanții au depus lucrările, apoi, la sediul Liceului Teoretic „Vlad Tepeș” din Timișoara a avut loc deschiderea oficială a festivalului prezidat de Preanoratul părinte consilier, preot doctor Ionel Popescu, Tiberiu Ciobanu, director al Liceului Teoretic „Vlad Tepeș” din Timișoara, scriitorul și istoricul cultural Aurel Turcuș, scriitorul Eugen Dorcescu, scriitorul și jurnalistul George Roca din Australia.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE TEATRU BUCUREȘTI

Ediția 2009 a Festivalului Național de Teatru de la București, eveniment care are loc în perioada 31 octombrie - 8 noiembrie, s-a deschis la Teatrul Odeon din Capitală, cu spectacolul “Cântăreața cheală”, de Eugene Ionesco, producție a companiei franceze “Les Intempestifs”, în regia lui Jean Luc Lagarde. Anul acesta, FNT a programat, pentru cele nouă zile ale evenimentului, publicului i-au fost oferite 21 de spectacole din toată țara, cele mai bune din stagiunea trecută, cinci spectacole semnate de regizori debutanți, o premieră în regia lui Andriy Zholdak - “Prințesa Turandot”, lansări de carte, dezbateri și conferințe.

LA BISERICA LURERANA DIN BUCUREȘTI UN CONCERT ANIVERSAR

Un concert aniversar organizat de Biserica Lutherană din București cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la nașterea reformatorului Jean Calvin a fost susținut de formația de muzică veche „L'Entretien des Muses” și de corul „Martin Luther” avându-i ca nterpreți pe Daniela Caraman – soprână, Raluca Enea – soprână, Irina Nastase – clavecin

SoNoRo - festival de muzică de cameră .SoNoRo, aflat la cea de-a patra ediție, aduce anul acesta 11 concerte la București, Cluj și Iași și 25 dintre cei mai apreciați artiști străini și români ai momentului. Festivalul s-a deschis la Palatul Cotroceni, cu Mihaela Ursuleasa și Diane Ketler la pian și s-a desfășurat în continuare la Palatul Cotroceni, Palatul Bragadiru, Catedrala „Șfântul Iosif”, Palatul Cercului Militar Național, Centrul Ceh, Ateneul Român și Muzeul „George Enescu” avându-l invitați pe Gilles Apap și grupul parizian Colours of Invention, cvartetul de coarde al lui Osvaldo Golijov, autorul coloanei sonore a filmului „Tinerete fără tinerete” de Francis Ford Coppola, sau ansamblul celebrului violonist Daishin Kashimoto.

SEMNFICATII SPLENDEDE PENTRU CULTURA ROMANEASCA

Scenel bucestene au avut parte de cel mai tanar public în noaptea de miercuri spre joi, cand teatrele si-au deschis portile publicului larg, pentru reprezentatii gratuite oferite de programul “Teatrul de noapte”, într-un Bucuresti desprins de freamatul politic si sfidand, parca, criza sociala- scrie publicatia electronica „9AM News” precizand ca:” Nici daca ar fi fost elastica, incinta teatrului Foarte Mic nu s-ar fi putut umple, la o evaluare sumara, asa cum s-a intamplat miercuri seara”...Sute de tineri, dar si persoane mai varstnice au asteptat rabdatoare in fata teatrelor. Cei mai bine informati au stiut sa-si procure din timp bilete-invitatie, o serie speciala emisa de teatre in acest scop, care s-au putut ridica, in urma unei rezervari telefonice, direct de la casele de bilete, chiar in seara zilei de miercuri. Actorii precum Oana Pellea, Marcel Iures si Horatiu Malalele au jucat, miercuri seara incepand cu ora 22.00, în spectacole

Bune lămâi și portocale sunt români mei, ideali pentru stors ! Da, purced a fi... foarte, foarte ecologică ...oare îmi dă voie gramatica să folosec superlativul absolut ? Dacă nu, îmi cumpăr un *Graur...* care să-mi permită...

Am făcut o mutare bună acceptând să pozez cu porii goi. Când m-au văzut în toată splendoarea goliciunii mele în reclama antifumat, lipită pe garduri, conducerea prestigioasei Edituri *Sexopoliorom* a și remarcat imediat, având ochiul format, cum țâșnește *niagiaric*, prin acei pori *nuzi*, vigoarea filonului literar, cooptându-mă pe loc în crema cremei nucleului. La pieptul lor atotputernic mă simt ca în sânul lui Avram... Adam... Alan... Am muncit mult până am ajuns să fiu acceptată de către *Domniile Lor* la această *supereditură* și să respir din aerul ei *ozomorfic*, atât de rarefiat încât au nevoie de măști... ori poate le au... dar nu știu... Ar fi păcat să strivesc bietele margarete ca să aflu... Mai bine o consult pe Harra.

Revenind la lucruri serioase... apropo de sexi-editura pomenită, se știe că dirigitorii săi au ridicat nivelul calitativ al ștchetei așa de sus încât doar *Păsărea Măuștră* poate să-l treacă, ținându-i în cioc pe cei aleși, adică scriitorii ca mine, *Coana Chirița de Monaco*... tot una și unul. Domnul Silvică P... pardon, *Domnia Sa* este vidanajor șef, nu editorul șef, adică domnul Silvică L... Acesta din urmă o fi nepotul vreunui urmaș de-a Lupească ? Ce pui de *lele, lele* !!! Mă străduiesc să-i calc pe urme, dar bătrânul domn... am teamă că și-a pierdut potența, tot așteptând să-și recapete *chimurul cu palate*. Dar, din păcate, *Maiestatea Sa* este singurul rege de care dispunem acum și este greu de ispitit la o vârstă venerabilă. Totuși mă declar victorioasă ! Am reușit să deschid uși zăvorâte, se știe că don Silvică L. nu suportă, ca toți amărății de scriitori, ce se consideră genii, să apară la onor editura sa. Striviți de carisma mea, membrii din *Comitetul Strategic De Buchisire A Manuscriptelor Delasiret* mi-au propus umiliți și varianta *Scripta Românească*... tocmai mie ? Și asta după ce m-au îmbăiat în zeama *zemii*... La *Scripta Românească* poate să debuteze ala micu, Guly al meu, că pentru început e perfectă pentru el. Nu... că nu ne-am putea permite și... Gallimard !

După ce îmi voi consolida cariera literară și voi ajunge eu, *Coana Chirița*, unde mi-am propus, îmi va fi teamă doar de o singură candidată, președinta *Partidei Evtelor Peron Mondiale* și... regină pop. Să mă văd ajunsă la bara *Nobaelului*, diferendul dintre noi se poate aplană ca între Dive. Poate dă și ea vreo trei *Pulitzere*, din cele cinci pe care se pregătește să le înhațe... contra unui *Nobael pentru pozele Hermes*, respectând paritatea euro-dolar. Dacă nu, dragă *Nobaelule*, trece-o pe rivala mea la nominalizații pentru agricultură, că este fată bună, poporană de-a noastră, de la țară, și are potențial literar... că nimeni la cincizeci de ani, vorba lui Balzac, nu sare atât de poetic coarda ca și *Domnia Sa* ! Draga de ea, așa retardată cum o face fostul soț, nu poate depăși cartea de povești, deși ar putea face un *Tratat Internațional De Sex* și... în această situație, ar fi posibil să fie transferată la *Nobaelul pentru pace*, deoarece... câtă pace poate dăru *Diva Pop* omenirii... în așternutul global... nu ar fi reușit nici Cleopatra, nici un Papa Pius ! Câte războaie de o sută de ani, *Spahii Dumneavoastră*, nu s-au terminat amiabil pe scutul... sau sub scutul celor două roze, numai istoria modernă și contemporană o știe !!!

Cristina OPREA

PAGINI DE JURNAL: „CUCUTENI 2009”

Este interesant și emoționant pentru un artist al secolului XXI să păsească pe meleagurile cucuteniene de astăzi. Pentru mine personal a fost o experiență frumoasă, am intrat pentru o scurtă perioadă într-o bulă a timpului.

Aici, în acest spațiu, în 1909, deci cu 100 de ani în urmă, cercetătorul H. Schmidt a constatat existența straturilor de locuire din fazele de dezvoltare A și A-B ale culturii neolitice Cucuteni. Mărturie a cercetărilor de-a lungul timpului stă Muzeul de Arheologie din localitate, dar care, din păcate nu este foarte vizitat de turiștii străini sau români. Mă întreb de ce ? Oare începem să ne uităm istoria ? Nu ne interesează fondul cultural al umanității ? Atunci s-au pus bazele artei ! Vizitarea acestui muzeu ne oferă o reînnoire în copilăria umanității. Construcția extrem de interesantă din punct de vedere arhitectural, realizată în 1982, adăpostește numeroase mărturii începând cu neoliticul și mergând pe firul istoriei până în perioada dacică.

În mijloc de august comuna Cucuteni a devenit pentru scurtă perioadă gazda „Simpozionului Internațional de Arte Vizuale HUMAN” organizat de Asociația Ars Continua Iași condusă de Ionela Mihuleac, artist plastic născut pe plaiurile cucuteniene și care dorește să continue ceea ce strămoșii ei au început acum 5000 de ani. Artist de valoare incontestabilă, Ionela Mihuleac oferă de opt ani oportunitatea de a se exprima prin propriile limbaje plastice artiștilor vizuali de astăzi. De-a lungul timpului pe aici au trecut mai mulți artiști din care citez câteva nume: Elena Alitei, Eugenia Pop, Maria-Magdalena Pop, Marcel Stanciu, Draga-Irina Popa, Violeta Radu, Ovidiu Purice, Tasi Iosif Ștefan, grupul „focAR”, Dorel Găină, Manea Emilian, Vasile Tudor, Damian-Ioan Popa, Eugen Petri, Molița Efreinov, Dragoslav Nikitovic (Serbia), Marija Milin (Serbia),

Ghenadie Popescu (Republica Moldova), Philip Firsov (Anglia), Ramon Sadic, Virginia Toma, Oana Toderică, Mihai Soare.

Anual comuna este străbătută de figuri artistice contemporane și de aceea poate locuitorii nu se mai miră văzându-i, ei implicându-se prin intermediul celei mai tinere generații. Copiii din Cucuteni participă cu drag la după-amiezi de creație, spațiul curții, dar și al atelierului fiind populat de ei, citindu-li-se pe fețe dorința de a învăța, dar și emoția de a cunoaște persoane noi. Lucrările lor sunt expuse în galeria comunei, pentru că există un astfel de spațiu expozițional aici. Sub îndrumarea artiștilor participanți la simpozion, copiii învață diferite modalități de a se exprima plastic. Numărul lor crește anual, astfel că am avut bucuria, ca personal să lucrez anul acesta cu o mare parte dintre ei, fiind impresionată de faptul că își perfecționau limbajul și îndemnarea, mulți dintre ei dorind să urmeze cursurile Liceului de artă din Iași și chiar să păsească mai departe pe porțile universităților de arte din Iași și Cluj. Tematica simpozionului a fost mereu alta la fiecare ediție, anul acesta cei șase artiști români (Andra Baban, Ileana Danci, Adriana Goilav, Bogdan Onofrei, Cristina Oprea, Mircea Mocanu) și doi francezi (Agnès Birebant și Stanislav Deveau) fiind reuniți în jurul problemei „în SEMN”. Semnele culturii Cucuteni constituie și astăzi o sursă de inspirație, chiar dacă semnificația lor s-a pierdut de-a lungul timpului. Artiștii participanți la această manifestare culturală au readus vechile semne la viață, le-au „retreziți”, incluzându-le în propriile compoziții. Totul începe cu o cercetare asiduă și apoi cu materializarea proiectelor.

Ca participant la acest simpozion nu pot decât să o felicit pe Ionela Mihuleac, dar și autoritățile implicate în realizarea acestui simpozion, deoarece demonstrează că mai există interesul pentru istoria locală și națională.

Dacă ajugeți pe aceste meleaguri cel mai bun ghid este domnul Mihai Tun fost primar al localității timp de 36 de ani (din câte am înțeles) și care știe să vă conducă fizic și spiritual, cu o mare dragoste, pe locuri încărcate de istorie. Deci permiteți-mi să vă ofer un sfat: chiar dacă nu sunteți artiști și plecați în vacanță, pașiți pe drumurile Moldovei și nu ocoliți CUCUTENI. Aveți ce vedea și învăța.

Anca GOJA

CALCULATORILE LUI BILL GATES

Bibliotecile publice se pregătesc să primească în dar calculatoarele lui Bill Gates

Conducerea Bibliotecii Județene „Petre Dulfu» a convocat de curând, primarii și bibliotecarii de la bibliotecile publice din Maramureș pentru a le prezenta programul „Biblionet - lumea în bibliotecă mea», inițiat și finanțat de Fundația „Bill & Melinda Gates» și implementat în România de organizația guvernamentală americană IREX. Programul are ca scop dotarea cu calculatoare a bibliotecilor publice, pentru facilitarea accesului public la Internet. Aceiași lucru s-a întâmplat chiar la sfârșit de noiembrie în mai bine de jumătate din județele țării, intrând în funcțiune o amplă rețea a programului „Biblionet” care oferă internauților sute de mii de carti din toate bibliotecile publice care și-au instalat secții virtuale. Până la sfârșitul anului, programul „Biblionet” finanțat de Fundația soților Gates și administrat de IREX - Romania, va cuprinde în rețea bibliotecile publice dotate din toate județele țării. Programul a început să fie implementat, sub formă de program-pilot, în urmă cu un an și jumătate, în câteva județe din România. De data aceasta, fiecare județ poate intra în competiție, putând fi selectate între 17-25 bibliotecii publice dintr-un județ. În Maramureș, activitatea de selecție a bibliotecilor este realizată, în primă instanță, de Biblioteca Județeană; date fiind condițiile foarte bune și numărul mare de calculatoare din dotare, această instituție nu poate intra în competiție. Bibliotecile comunale doritoare a intra în competiție au fost selectate pe baza unor formulare, care trebuiau completate pînă pe 4 iunie, urmînd ca în data de 17 iulie să fie anunțate public bibliotecile câștigătoare. Fiecare bibliotecă câștigătoare (în cazul în care Maramureșul va fi selectat) va fi dotată cu 4 calculatoare, dacă localitatea are sub 15.000 locuitori, 6 calculatoare, dacă localitatea are între 15.000 - 22.000 locuitori, 8 calculatoare, acolo unde sînt pînă la 30.000 de locuitori și 10 calculatoare, în comunele în care există peste 30.000 de locuitori.

Iată condițiile de eligibilitate: interesul manifestat de autoritățile locale de a găzdui un centru cu acces public gratuit în bibliotecă publică locală; existența unui spațiu adecvat, de cel puțin 25 mp; conectarea bibliotecii la broadband sau posibilitatea de conectare la internet într-un timp scurt (6 luni); asigurarea fondurilor pentru plata abonamentului lunar la Internet; existența a cel puțin unui bibliotecar cu normă întreagă; posibilitatea de a mobila centrul cu un birou și un scaun pentru fiecare calculator; existența unui sistem de securitate și al fondurilor pentru echipamentul primit prin „Biblionet»; existența unui sistem de încălzire sau a fondurilor pentru achiziționarea lui; asigurarea costurilor de transport a bibliotecarilor spre centrul unde vor fi instruiți (mai precis, la Biblioteca Județeană) și de cazare a lor pe parcursul trainingului.

30 de localități au spus „da”

Conform unui prim sondaj realizat între participanții la întrunirea de la Biblioteca Județeană, se pare că ar exista condiții prielnice pentru realizarea unor astfel de centre în localitățile: Sighetu Marmatei, Cavnic, Săliște de Sus, Seini, Șomcuta Mare, Tîrgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Băița de Sub Codru, Bărsana, Cernești, Cîmpulung la Tisa, Coaș, Coltău, Copalnic Mănăștur, Dumbrăvița, Fărcașa, Groși, Mireșu Mare, Ocna Șugatag, Petrova, Recea (la Mocira și Săsar), Remeți, Repede, Rozavlea, Rusova, Satulung, Săcălășeni, Săcel. Celelalte localități fie nu au avut reprezentant la ședință, fie nu au condiții, nu au identificat deocamdată un spațiu disponibil, nu au un bibliotecar cu normă întreagă sau chiar nu au nevoie de calculatoare, bibliotecile fiind deja dotate prin alte programe. Pe lângă analiza formularelor completate, selecția se va face și în urma vizitelor întreprinse la fiecare bibliotecă de către o comisie.

Melania Cuc

„PĂDUREA ALTFEL ,, ȘI CUIBUL VISURILOR,,

În amonte urcînd, spre Maierul cel nemurit de Liviu Rebreanu ca un cuib al visurilor din copilărie, simți cum poezia triumfă, te împresoară și primăvara, deși cu pisurile încă albite de nea, te face să visezi în poeme. Am fost alături de poetul Grigore Avram la sărbătoarea de inimă prin care și-a regăsit consătenii într-o clipă de bucurie a împlinirii sale spirituale. Grigore Avram și-a lansat cea mai recentă carte a sa acasă, la Muzeul „Cuibul visurilor,, din Maieru.

În sală, auditoriul era format în proporție de peste 80 la sută din scriitori, iubitori de literatură, dascăli de vîit veche și nobilă, adunați ca la un semn de chemare ancestrală, cu respect pentru scriitorul și omul Grigore Avram, prin poet -pentru litera scrisă. De acolo, din umbra lui Rebreanu și cu atâția oameni de valoare alături, lumea părea a fi una așa cum se cade să fie, bazată pa valori autentice.

Scriitorul, artizanul Muzeului, sufletul și ziditorul de cultură din Maieru, profesorul Sever Urșa a fost cel care a luminat cu harul inegalabil al inimii sale și acea întîlnire. La loc de cinste, firesc, a fost pagina scrisă, cartea ca obiect cu suflet.

Grigore Avram, firesc emoționat în fața fostului său dascăl, dinaintea părinților și a rudelor aflate în sală, a trăit clipe de o intensitate cum rar mai putem găsi în forfota orașului. Acolo, în doinirea de sub zăgazurile hibernale a Someșului, când gheața se rupe în felii și păstrăvii respirat din nou liberi,- sub pecetea amiturilor mai vechi și mai noi, sub lumina istorică a unei comunități cum rar mai găsești în România de azi, și sub spectrul unui trec glorios ce ține și de fenomenul Liviu Rebreanu,- lansarea de cărții intitulată „ Pădurea altfel,, a fost o sărbătoare incontestabilă. De la Maieru, pădurea se vede altminteri decît o știm noi , cei cu pașii zilnic risipiți pe asfalt. La poale de codru și-n limesul Muntelui, pădurea lui Grigore Avram era un personaj viu, pulsa, se auzea mugind de seve în fiecare mugur ce aștepta defruzierea.

Despre carte, despre literatura și scriitorii născuți pe Valea Someșului au vorbit scriitorii: Elena M. Câmpan, Președinta al Asociației Scriitorilor din Municipiul Bistrita, Sever Urșa, Icu Crăciun dar și mulți alții, profesori și iubitori de cultură autentică. Fiecare la rîndul său a reliefat rolul scriitorului contemporan la perpetuarea culturii naționale. S-au facut referințe la fiii Maierului, care au ajuns academicieni, au doctorate și funcții înalte în instituții importante din țară și străinătate. Acest succes pornind indubitabil de la filonul localității, - cu cei șapte ani de acasă, educația din familie, apoi cu îndrumarea primilor dascăli. Aici, rolul școlii rurale, a profesorului a fost exemplificat prin focul nestins al prof. Sever Urșa, cel care a format generații de Oameni, le-a îndrumat pașii prin și pentru carte, le-a arătat zările spre care să viseze, să zboare mai departe. Și Grigore Avram este unul dintre cei care se mîndrește că l-a avut dascăl pe cărturarul de elită Sever Urșea. Îi poartă respect, și la rîndul său, maestrul a declarat că... e fericit ori de cîte ori foștii săi elevi revin la Maieru, cu o carte nouă, pe care o așază în biblioteca Muzeului.. Despre opera literară a scriitorului Grigore Avram s-a vorbit în termeni pozitivi de critica literară actuală. El scrie în dulcele stil clinic dar folosește în esența poemelor sale, și modernul, influența lumii înconjurătoare din care un loc aparte în ocupa Pădurea, Dragostea, Satul.

În „Pădurea altfel,, o carte de proza de data asta, autorul a surprins prin filosofia-i fină și în mereu în oglindă așezate fiindu-i comparațiile, a văzut Pădurea ca pe o ființă, ca pe un om. Inedit în felul său, Grigore Avram este o personalitate remarcabilă nu doar în literatura, ci și profesional, el fiind și deținătorul Titlului de Doctor în Științe Silvice.

Despre Grigore Avram, pe care vrem sau nu vrem, îl alăturăm mereu văii Someșului, Maierului,- se va mai vorbi sigur, la fel și despre „Cuibul visurilor,- acea minune care stă cu rădăcinile în trecut și ne arată unde trebuie să ajungem. Cne suntem ? „Pădurea altfel,, ne dă un posibil răspuns.

flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro - flux de știri www.cartesiarte.ro -

nocturne prezentate de teatrele bucurestene în cadrul proiectului „Teatrul de noapte” organizat de Primaria Municipiului Bucuresti, ARcub si Liga Studentilor Independenti. Printre piesele care au avut reprezentatie nocturna s-au numarat „Comedia norilor” la Teatrul National Bucuresti, „Ionesco 5 piese scurte” la Odeon, „Sunt un orb” si „Fitness” la Teatrul de Comedie, „Poimaine alaltaieri” la Teatrul Mic, „Ma tot duc” la Teatrul Foarte Mic, „Capra sau cine e Sylvia ?” la Teatrul Act, „Undo 90” si „Sta sa ploua” la Green Hours, „Hangita” la Teatrul Nottara” si „Cum m-am lasat” la Teatrul Metropolis.Au mai fost prezentate „Trei nopti cu Madox” (Teatrul Montage la Galerie), „Un cuplu ciudat” (La Scena), „Lulu’s Room”, „Dance a playful Body” si „Stage Psychosis” (Centrul National al Dansului).

EDITII PRINCEPS DIN 1543 SI 1563 LA CLUJ

Biblioteca Academiei din Cluj-Napoca detine, din 1959, cartea „De revolutionibus orbium coelestium libri”, scrisă de Nicolaus Copernic. De 60 de ani, Biblioteca Academiei din Cluj-Napoca detine, fără să fi fost conștientă de acest lucru

, una dintre cele două ediții „princeps” ale lucrării celebrului astronom Nicolaus Copernic, „De revolutionibus orbium coelestium libri”, tipărită în 1543. Valoroasa carte a intrat în posesia bibliotecii clujene în 1959, odată cu naționalizarea colecției de cărți rare a Colegiului Unitarian. Celălalt exemplar a fost vândut cu 2,2 milioane de dolari. Festivalul si Concursul National al Liedului Romanesc la Brasov Mariana Nicolesco gireaza cea de-a saptea editie a Festivalului si Concursului National al Liedului Romanesc (Brasov, 29 octombrie-1

noiembrie).Evenimentul, a carui tema de anul acesta este: „Cantecul de dor (in expresie culta, lied) in raport cu la canzone italiana” se inscrie in linia examinarii in paralel a liedului romanesc cu liedul german (2007), a liedului romanesc in raport cu cantecul francez (2008), ceea ce ofera o perspectiva vasta a asimilarii marilor traditii europene in cultura noastra muzicala. Azi (orele 18.30, Cercul Militar) are loc festivitatea inaugurala si primul recital sustinut de castigatorii concursului, sopranele Georgeta Grigore, Iulia Dan si tenorul Stefan Pop, iar maine (orele 19.30) cel de-al doilea recital pe aceiasi tema, cu sopranele Daniela Pacurar, Aurelia Florian si mezzosoprana Carmen Topciu, maestri acompanitori: Iulia Suciu si Alexandru Petrovici. Duminica (orele 19.00) se desfasoara premierea si Gala laureatilor, precedate (la orele 11.00), de Simpozionul National dedicat Liedului Romanesc si traditia europeana: cantecul de dor si liedul de inspiratie italiana, ce se desfasoara in salile Muzeului de Arta.

TOAMNA CRIZANTEMEI DE AUR

Cea de-a 42-a ediție a festivalului „Crizantema de Aur” s-a desfășurat la Târgoviște, în sala de spectacole a Casei de Cultură, încheindu-se Gala Laureatilor. Spectacolul a fost prezentat de Adrian Păduraru și de Monica Davidescu. După concursul din prima seară actorii Tetarului Nottara au prezentat spectacolul musical „Tandrețe, amor și dor – melodii de altădată”, ZILELE BIBLIOTECII DIN CORNU În perioada 20-23 octombrie 2009, s-a desfășurat la Cornu, cea de-a 7-a ediție a „Zilelor Bibliotecii”. La deschiderea evenimentului, la sediul bibliotecii din comună, au fost prezenți reprezentanți ai administrației locale, ai Bibliotecii Județene „Nicolaie

Iorga”, elevi și profesori, bibliotecari din localitate și limite. Au fost organizate expoziții de carte, prezentări ale unor volume nou-apărute, concursuri de interpretare a personajelor literare și de recitare, destinate elevilor.

SATUL IAZ, DIN COMUNA PLOPIS, ARE UN BOGAT MUZEU

Cu sprijinul Centrului Culturii Tradiționale Salaj a fost editat un pliant de prezentare a Muzeului de Artă Populară al Ligiei Alexandra Bodea, din satul Iaz, comuna Plopiș. Ligia Alexandra Bodea a luat la pas satele din jur pana a adunat in casa batraneasca mii de obiecte populare. Astazi, ea are toate sansele sa fie cea mai tanara proprietara de muzeu din Romania. Ligia Alexandra Bodea a infiintat acest muzeu in memoria bunicii ei. Reamintim ca, la sfarsitul anului trecut, Ligia Alexandra Bodea a fost premiata in cadrul Galei „Salajul merita si mai mult”, organizata de Consiliul Judetean Salaj, pentru „respectul si pasiunea in colectiionarea si valorificarea bunurilor culturale de interes etnografic”.

LA BUCURESTI, FESTIVALUL NATIONAL DE TEATRU

Pe 31 octombrie a debutat cea de-a XIX-a ediție a Festivalului Național de Teatru (FNT) deschis la Teatrul Odeon, cu spectacolul „Cântăreața cheală” de Eugène Ionesco, în regia lui Jean-Luc Lagarce, montare a companiei franceze Les Intempestifs. Pentru a salva aceasta ediție, oamenii de teatru au fost de acord să facă sacrificiile necesare pentru ca problemele financiare să fie surmontate. 790 DE ANI DIN VIAȚA UNEI LOCALITĂȚI ROMÂNEȘTI

Învățătorul Petre Galiș din comuna sălăjeană Cizer,

COMPLETĂRI LA BIOGRAFIA LUI EMINESCU?

Convinși fiind ca scântearile oricărei stele adevărate se profilează mai bine pe întuneric, trebuie, totuși să ne întrebăm și de unde vine acest întuneric și care este semnificația sau motivația lui. Nu din alte motive, ci din fireasca noastră conștiință că întunericul nu este un mediu prielnic. Iar, cum vicisitudinile tranziției aduc surprize chiar de genul negării inconstiențe a valorilor naționale, considerăm că e bine să le lămurim. Din acest motiv punem aici alături câteva texte care încearcă să aducă noi detalii în biografia geniului eminescian și a căror circulație, uneori contestată, alteori încercându-se să fie oprită, alteori ne bucurându-ne de o interpretare responsabilă, alteori înfruntând chiar ele, pe drept, încercările iconoclaste de dubioasă proveniență, impun o discutare frontală tocmai spre a nu întina ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit mai frumos ca spiritualitate și creație românească. Ne facem datoria de a prelua, din unele articole recente, amănunte și afirmații care pot edifica cititorul și de a le așeza la un loc spre a fi puse pe cântarul adevărat al responsabilității pe care o avem față de tot ce înseamnă moștenire eminesciană. Dar, în același timp, ne bucurăm să putem începe cu o nouitate despre interesul pe care-l poate produce în lume cunoașterea geniului tutelar al literaturii noastre.

MARTIN CID „CELE ȘAPTE PĂCATE ALE LUI EMINESCU”

Un spaniol e fascinat de opera marelui poet român și s-a decis să-l promoveze în lume. Scriitorul spaniol Martin Cid va publica un roman cu Eminescu personaj principal. Cartea va apărea inițial în România, apoi în Spania, Portugalia, Germania și Israel. *Martin Cid s-a născut la 26 iulie 1976, în Oviedo (Spania). A absolvit Facultatea de Litere și Facultatea de Jurnalism, din cadrul Universității Computense din Madrid. El a publicat cărțile „Ariza”, „Un Siglo de Cenizas”, „Relatos Cortos”, „Mis Cien Escritores Favoritos”, „El Jugador Ante El Espejo”, „La Vieja Sirena” și „El Misogino. Una novela de amor”.*

Cum ați intrat în contact cu opera lui Mihai Eminescu ?

Am urmat cursurile Facultății de Jurnalism și ale Facultății de Litere de la Universitatea Computense din Madrid. Am studiat opera lui Eminescu în anii de universitate, în categoria poeziilor postromantice. În urmă cu doi ani, am citit operele mai multor scriitori români, printre care și Eminescu. Temele pe care le tratează în nuvele mi se par fascinante.

De ce ați scris o carte despre Eminescu ?

Am dedicat doi ani din viața mea pentru studiul vieții și operei lui Mihai Eminescu. Biografia lui mi se pare fascinantă. Am asistat la numeroase conferințe referitoare la traiectoria sa ca scriitor, am citit aproape toate cărțile care au fost publicate despre el. Am vrut ca operele lui Eminescu să fie mai cunoscute în Spania și cea mai viabilă cale de a face acest lucru era să îl transform în personajul principal al unui roman. Am ales să scriu o carte despre Eminescu nu numai pentru că este cel mai reprezentativ poet român, ci pentru că este un suflet universal.

Cartea se numește „Eminescu și cele șapte păcate“. De ce ați ales acest titlu ?

Titlul este o metaforă, la fel ca întregul conținut al cărții. Romanul oferă cititorilor o explicație paradoxală despre păcat și virtute. Cartea are șapte capitole. Personajul principal, Eminescu, este foarte bolnav și este supus unui tratament cu mercur, într-o clinică din București. Și-a pierdut darul de a vorbi, nu mai poate crea și nici măcar nu mai știe cine este. El este ajutat de șase scriitori, care au murit și ale căror fantasmе îi apar în vise, pentru a-l ajuta nu numai să își amintească adevărata sa identitate, ci și pentru a atinge perfecțiunea.

Care sunt cei șase scriitori care îl ajută pe Eminescu ?

Cei șase scriitori care îl ajută pe Eminescu să înțeleagă mai bine ce înseamnă șase păcate sunt: Miguel Cervantes (invidia), Santa Teresa de Jesus (luxuria), Jose Saramago (vanitatea), Jorge Luis Borges (avaritia), James Joyce (lăcomia) și Valdoz (lenea). Ultimul păcat despre care Mihai Eminescu trebuie să învețe este furia. Cea care îi explică marelui poet ce înseamnă furia este o muză, o zeiță care îi inspiră pe artiști să creeze capodopere capabile să traverseze frontierele timpului. După ce Eminescu este vizitat de cei șase scriitori și de muză, se transformă într-un nou scriitor, perfect, într-un spirit universal. În carte sunt redată cele mai reprezentative poezii ale lui Eminescu, care într-un fel sau altul fac legături cu fiecare dintre scriitorii care îi apar în vise.

Care este viziunea dumneavoastră despre cultura română ?

Arta și cultura română mi se par deosebit de valoroase. Consider că este o mare pierdere pentru cultura universală faptul că artiștii români, în special cei din perioada interbelică, nu sunt suficienți de cunoscuți în lume. În calitatea mea de director al revistei de arte frumoase „Yareah Magazine” am colaborat cu „Espacio Niram” din Madrid (trust format din revista și Editura Niram Art și un bar lounge aparținând pictorului român Romeo Niram) în organizarea a numeroase evenimente culturale pentru promovarea în Spania a multor artiști și scriitori români, cum ar fi Constantin Brâncuși, Nicolae Grigorescu, Tristan Tzara, Eugen Ionescu și personalități contemporane. Tot în scopul promovării culturii, am creat două pagini web în limba română (<http://scriitormartincid.wordpress.com/> și <http://yareahmagazine.wordpress.com/>).

Georgiana STROIE

Iată acum o patetică însemnare de Gheorghe-Gavrila COPIL, intitulată

„ADEVĂRUL ÎN CAZUL ÎMBOLNĂVIRII LUI EMINESCU, TRIUMFĂ !”

Se poate dovedi că Eminescu a fost scos din viața socială prin tratamentul medicamentos abuziv, administrat cu premeditare ?? ! Da, prin mărturiile celor care au fost supuși unui tratament similar. Compromiși în fața colegilor de serviciu, în fața familiei, rudeniilor, cunoscuților. Persoanele supuse unui astfel de tratament, deși printre noi, sănătoase, au evitat, sau evitat să facă mărturiile necesare, poate de teama de a nu reactiva convingerile celor care i-au crezut nebuni. Și-i mai cred. Cu același efect de a fi scoși și azi din viața socială. Alții au rămas cu dezechilibrări pe planul sănătății, pentru tot restul vieții lor. În Arhivele securității, acum la CNSAS, se găsesc datele necesare pentru cercetări, analoții, similitudinii cu situația lui Eminescu. Cazul pe care îl prezint nu se poate compara ca intensitate și dramatism, nici cu a lui Mihai Eminescu și nici cu a celor internați și reinternați, dar, prin acest caz, sperăm să se deschidă un nou domeniu de cercetare, prin analogie cu îmbolnăvirea lui Eminescu. După răpire, Eminescu a fost supus unui tratament medicamentos, cu țintă clară-dezechilibrarea sănătății.

Semantarul acestei comunicări este autorul romanului Coșmarul, confiscat, prin proces penal, 1971-1973 (Vezi „Sus fruntea nației române !”, din Noi Dacii nr. 27-28, 2009 - www.noidicii.ro). A fost internat de către Ministerul de interne-Consiliul Securității Statului, la un spital de psihiatrie. Dosar fond penal, 28.IX.1971, p. 80-82 - Spitalul D. Gh. Marinescu, secția Bălăceanca. *Către Consiliul Securității Statului. Raport de expertiză psihiatrică. În acest scop comisia a examinat pe numitul COPIL GAVRIL, dosarul medical al acestuia, precum și următoarele date care urmează a fi interpretate: propagandă împotriva orânduirii socialiste. Diagnosticul numitului: „Fără tulburări psihice clinic manifeste”, CONCUZII: „Are discernământ păstrat”. Deci s-a confirmat că eram sănătos. Dosar fond informativ, NOTA-extras nr. 142/29.02.1972: „Cu trei săptămâni în urmă a venit la Centrul de îndrumare a Creației populare jud. Ilfov, Copil Gavrila, fost salariat al acestei instituții, a luat loc pe un scaun și după puțin timp a început să întrebe ce mai facem, pe unde mai mergem pe teren, ce mai fac foștii lui colegi, etc. Se observă la Copil că nu mai are un fir exact al ideilor, judecata nu-l mai ajută până la capăt, iar memoria îi este tot mai puțin clară. L-am întrebat unde lucrează, ce gânduri de viitor mai are, dacă îl mai preocupă literatură, la aceste întrebări Copil a încremenit pe loc și am chemat pe secretara Mariana spunându-i că lui Copil îi este rău.”*

Mi s-a ridicat supravegherea la domiciliu pentru un timp limitat. Al compromiterii publice. Chipurile eram liber. Așa, câteva zile prin București, apoi, spre Ardeal, la tata, la locurile natale. Și așa, lumea din jur a aflat, că fiul lui Gavrila a înnebunit. Tata și un unchi, la miez de noapte, în puține cuvinte, mi-au transmis, mare curaj, ce aveau să-mi transmită. Pentru ei eram un om perfect sănătos. Toți trei făceam parte din România frumoasă, de neînfrânt de nici o încercare a istoriei.

În urma unor minuțioase cercetări, prin analogie cu tratamentul aplicat lui Eminescu, cele ce urmează poate nu s-ar fi așternut pe hârtie nicodată, dacă abuzul săvârșit asupra lui Eminescu, în timpul viețuirii lui trupesti printre noi, nu ar continua și azi, în timpul viețuirii lui spirituale...

Eminescu nu a fost lăsat în pace, nici în 1889, când a început să publice iar, articole, în presa vremii. A fost din nou arestat și...asasinat. Pentru Eminescu trebuie revendicate daune morale, acestea însemnând, înființarea de catedre Mihai Eminescu la toate colegiile pentru învățători și la toate facultățile de litere. Numai astfel poate statul român să repare marele prejudiciu adus lui Eminescu și totodată poporului român !

Suntem din ostirea națională de sub flamura sfântă a sufletului eminescian.

Sărut mâna Mihai Eminescu și binecuvântă poporul român.

Iată o parte din articolul „Opinii privind moartea lui M. Eminescu”, transmis de Pr. Al. Stanculescu-Bârda, editorul revistei „Scrisoare pastorală”

...Un excurs jurnalistic lansat acum doi ani de ziaristi de investigație afiliati la organizatia Civic Media, pe tema sfarsitului abrupt a vietii ziaristului si omului politic Mihai Eminescu a dat recent roade neasteptate. Ipoteza lichidarii sale fizice a fost lansata ca o tema de ancheta de catre ziaristi si cercetatori de marca care au pornit un demers investigativ dedicat “colegului de breasla” Mihai Eminescu.

Tema de lucru a fost preluata si urmarita cu o deosebita atentie pentru cel mai mic detaliu arhivistic si istoriografic, de filosoful Constantin Barbu care a lansat nu mai putin de zece volume, ale unei investigatii analitice complete realizate sub egida Academiei si Fundatiilor Mihai Eminescu. “Codul Invers - Arhiva innebunirii si uciderii nihilistului Mihai Eminescu”, cum se intituleaza seria de volume cuprinde mii de pagini de documente, insemnari in facsimil din Eminescu, graitoare despre sacrificarea sa, fotocopii ale originalelor unor acte secrete din arhivele imperiale austro-ungare, fragmente din jurnalul si memoriile regelui Carol I, din insemnarile zilnice ale lui Maiorescu si din ale altor contemporani ai crimei, parti ale unor note informativ secretе din arhivele unor servicii ale tarilor europene. Un astfel de “plan de masuri” in ce-l priveste pe militantul societatii conspirative “Carpatii” - Mihai Eminescu - poarta semnatura insusi imparatului Franz Josef ! Deoarece Eminescu era o tinta de stat, o amenintare la adresa sigurantei imperiale ! Context care dezvaluie un Eminescu geopolitician si nationalist implicat in actiuni conspirative pentru proiectul Daciei Moderne - Romania Mare. Eminescu a devenit o victima a regimului politic datorita in principal implicarii sale in presa si politica. Ziaristul Eminescu a fost o tinta operativa si a fost urmarit pas cu pas de agentii secreti ai Imperiului Austro-Ungar. Eliminarea sa de pe scena politica s-a datorat unei actiuni conspirate executate cu profesionalism. Eminescu a atras una dintre cele mai complexe manevre de dezinformare si

intoxicare specifice domeniului serviciilor speciale. Posteritatea sa a fost deformata si manevrata de toate regimurile politice care s-au succedat in Romania. Restabilirea adevarului despre Eminescu este o datorie de onoare a breslei ziaristilor. Ca si multi alti ziaristi Eminescu a intrat in malaxorul aparatului represiv (a fost arestat de opt ori), al politiei politice si - mai mult decat atat - a devenit o problema (si o afacere) de Stat. Cea mai insemnata parte a activitatii sale a fost dedicata gazetariei, politicii. Din 1876 devine ziarist profesionist, ocupatia sa principala pana la sfarsitul vietii. Debuteaza la Curierul de Iasi apoi, in 1877 este redactor la Timpul, din 1880 redactor sef si redactor pe politica pana in 1883. In mod brutal, in iunie 1883, munca sa este intrerupta si este introdus cu forta intr-un ospiciu. Politia, sub comanda Puterii de stat il transforma astfel pe Eminescu intr-unul dintre primii detinuti politici ai statului modern roman. Oricum este primul ziarist caruia i se pune calus in gura in aceasta maniera dura. Metoda va fi perfectionata sub comunism.

Eminescu isi asuma ca pe o profesie de credinta lupta pentru Romania mendand atat liberalii cat si conservatorii pentru politica de cedare in interesul marelui capital in chestiuni arzatoare ale timpului. Scria vibrant, scria cu patos dar si cu rigoare scria cu o forta devastatoare. Maiorescu noteaza - “Eminescu s-a facut simtit de cum a intrat in redactie prin universul de idei al culturii ce acumula singur, prin logica si verb”. “Stapan pe limba neaoasa” si cu o “neobisnuita caldura sufleteasca”, Eminescu insufla dezbaterea publica si totodata izbrea necrutator “iresponsabilitatile factorilor politici, afacerisemele, demagogia si logoreea paturii superpuse”. Eminescu - omul politic national Pe scurt un ziarist de marca, o voce puternica, un spirit radical si incomod. Mihai Eminescu avea o functie publica foarte importanta ca redactor-sef al ziarului Timpul, care era organ oficial al Partidului Conservator. Maiorescu - la organizarea Partidului Conservator a aratat clar pozitia lui Eminescu: “Cei 10 capi ai lui, si al 11-lea, domnul Mihai Eminescu, redactor la ziarul Timpul”. Eminescu duce campanii de presa dedicate chestiunii Basarabiei, critica aspru Parlamentul pentru instrainarea Basarabiei este intransigent atat fata de politica de opresiune tarista (“o adanca barbarie”) cat si fata de cea a Imperiului Austro-ungar si totodata isi acuza colegii, fruntasii conservatori, ca participa la infiintarea de institutii bancare in scop de specula. Situatia sa la ziar devine critica in 1880 mai ales dupa ce ataca proiectul de program al partidului conservator lansat de Maiorescu in care acesta pleada pentru subordonarea intereselor Romaniei si sacrificia romanii aflati sub puterea Imperiului Austro-ungar. Cata vreme guvernele de la Budapesta ii oprimeaza pe romani ingradind accesul la scoala si biserica, blocand cultivarea limbii materne - apropierea de Imperiu nu este posibila si nici recomandabila avertiza jurnalistul. Viena insea atrage ca un magnet si conservatorii se cupleaza cu liberalii - “la ciolan” cum ar zice azi Ion Cristoiu. P.P Carp, inalt fruntas conservator devine ambasador al liberalilor la Viena si cere sa i se puna surdina lui Eminescu (intr-o scrisoare catre Titu Maiorescu ii atrage atentia: “si mai potoliti-l pe Eminescu”). Scarbit, acesta protesteaza: “Suntem barbati noi sau niste fameni, niste eunuci caraghiosi ai marelui Mogul. Ce suntem, comedianti, saltimbanci de ulita sa ne schimbam opiniile ca camasile si partidul ca cizmele ?.” Ca urmare in noiembrie 1881 Eminescu este inlocuit de la conducerea Timpului, este retrogradat iar noul redactor - sef il ataca pe Eminescu in chiar ziarul pe care acesta il condusesa. Eminescu - tinta serviciilor secrete imperiale In 1882 Eminescu participa la fondarea unei organizatii cu caracter conspirativ, in scrisa de fatada ca un ONG - “Societatea Carpatii”. Societatea isi propunea - conform Statutului, sa sprijine orice “intreprindere romaneasca”. Se avea insa in vedere situatia romanilor din Imperiul Austro-Ungar. Considerata subversiva de serviciile secrete vieneze organizatia din care facea parte Eminescu este atent supravegheata. Sunt infiltrati agenti in preajma lui Eminescu inclusiv in redactie. Manifestarile organizate de “Societatea Carpatii” ingrijorau in mod deosebit reprezentanta diplomatica a Austro-Ungariei in Romania. “Societatea Carpatii”, era un adevarat partid secret de rezerva, cu zeci de mii de membri, care milita pe fata pentru ruperea Ardealului de Imperiul Austro-Ungar si alipirea la Tara dar executa si actiuni conspirative. Intr-o nota informativa secreta din 7 iunie 1882, redactata de ministrul plenipotentiar al Austro-Ungariei la Bucuresti, Ernst von Mayr catre ministrul Casei imperiale si ministrul de externe din Viena se raporta: “Societatea “Carpatilor” a tinut la 4 iunie o sedinta publica, careia i-a precedat o consfatuire secreta. Despre aceasta am primit din sursa sigura (ceea ce inseamna nota unui agent infiltrat in organizatie - n.n.) urmatoarele informatii: subiectul consfatuirii a fost situatia politica. S-a convenit acolo sa se continue lupta impotriva Monarhiei austro-ungare, dar nu in sensul de a admite existenta unei “Romanii iredente”. Membrii lor i s-a recomandat cea mai mare precautie. Eminescu, redactorul principal al ziarului “Timpul”, a facut propunerea de a se incredinta studentilor transilvaneni de nationalitate romana, care pentru instruirea lor frecventau institutiile de invatamant de aici, sarcina pe timpul vacantei lor in patrie, sa contribuie la formarea opiniei publice in favoarea unei “Daciei Mari”. Sacareanu, redactorul adjunct de la “Romana libera” a dat citire mai multor scrisori din Transilvania adresate lui, potrivit carora romanii de acolo asteapta cu bratele deschise pe fratii lor”. (Arhivele St. Buc., Colectia xerografii Austria, pach. CCXXVI/1, f.189-192, Haus - Hof - und Staatsarchiv Wien, Informationsburo, I.B.-Akten, K.159) Un alt un raport confidential catre Kalnoky, ministrul de externe al Austro-ungariei, informa despre o alta adunare a Societatii Carpatii, din care rezulta ca un anume Lachman, redactor la ziarul „Bukarester Tageblatt” si foarte activ spion austriac, avea ca sarcina urmarirea pas cu pas mai ales a lui Eminescu. In contextul notei informativ se mai numeste un agent din vecinatatea imediata a lui Eminescu, care ar fi putut fi chiar vicepresedintele Societatii Carpatii, despre care se scrie negru pe alb ca este nici mai mult nici mai putin decat ... spion austriac. (numele acestuia reapare ulterior in procesul verbal dresat de comisarul Niculescu cu ocazia arestarii lui Eminescu: “informat de d.d. G.Ocasanu si V.Siderescu ca amicul lor d-l Mihai Eminescu, redactorul ziarului Timpul, ar fi atins de alienatie mintala”). Eminescu avea o statura publica impresionanta si era perceput drept un cap al conservatorismului dar si al luptei pentru unitate nationala coordonate ulterior printr-o intreaga retea de societati studentesti din orase centre universitare din cuprinsul monarhiei Austro-Ungare. S-a creat un fel de network care avea ca obiectiv direct lupta pentru unitatea politica a romanilor. Pe langa societatea “Carpatii”, au mai aparut la Budapesta societatea “Petru Maior”, la Viena “Romania juna”, la Cernauti “Junimea”, “Dacia”, “Bucovina si Moldova”, in Transilvania societatea “Astra” si in vechea Romania, “Liga pentru unitatea culturala a tuturor romanilor in vechea Romania”, care avea filiale inculsiv la Paris. Toate aceste organizatii se aflau in obiectivul serviciilor secrete ale Austro-Ungariei, fiind intens infiltrate si supravegheate. Colectia arhivelor politice vieneze cuprinde numeroase rapoarte similare cu notele informativ care priveau activitatea lui Eminescu, considerat un lider primejdios. Eminescu era urmarit pas cu pas. Baronul von Mayr, ambasadorul Austro-Ungariei la Bucuresti, il insarcinase pe F. Lauchman in acest sens: “Eminescu este in permanenta urmarit de F. Lachman, agent austro-ungar care avea sub observatie miscarea (“iridenta”) ardelenilor din Bucuresti si ale carui rapoarte sunt astazi cunoscute”. O nota informativa a baronului von Mayr denunta articolul lui Eminescu din “Timpul”, privitor la expansiunea catolicismului in Romania. In 1883 Eminescu realizeaza un tablou al maghiarizarii numelor romanesti in Transilvania si il ridiculeaza pe rege, pe Carol I pentru lipsa sa de autoritate. Condamna guvernul liberal pentru politica externa si interna, denunta cardasia conservatorilor cu liberalii si devine o povara incomoda pentru toata lumea. Tiradele si intransigenta sa deranjau toate taberele. Eventualitatea ca acesta sa devina candva parlamentar - ca multi alti ziaristi, ar fi fost nefasta pentru puterile externe din jurul Romaniei, deoarece ar fi putut genera un curent politic ostil si neconvenabil intereselor acestora. Eminescu este informat si simte ca i se pregateste ceva. “Moartea civila” In 28 iunie 1883 se strange latul. Este luat pe sus de politie si bagat cu forta la ospiciu. Sunt incalcate desigur toate normele legale si i se insceneaza unul dintre cele mai murdare procese de defaimare si lichidare civila la care au participat inclusiv “apropiati” interesati prin diferite mijloace. Ziua de 28 iunie 1883 este o zi foarte importanta pentru istoria si politica Romaniei nu doar datorita arestarii lui Eminescu. Exact in aceasta zi, Austro-Ungaria a rupt relatiile diplomatice cu statul roman timp de 48 de ore, iar von Bismark i-a trimis o telegrama lui Carol I prin care Germania ameninta cu razboiul. In cursul verii Imperiul Austro-ungar a executat manevre militare in Ardeal pentru intimidarea Regatului Romaniei iar presa maghiara perorase pe tema necesitatii anexarii Valahiei. Imperatul Wilhelm I al Germaniei a transmis de asemenea o scrisoare de amenintari, in care soma Romania sa intre in alianta militara iar Rusia cerea, de asemenea, satisfactii. Guvernul a desfiintat “Societatea Carpatii” chiar la cererea reprezentantului Austro-Ungariei in Bucuresti, baronul Von Mayr, cel care se ocupa cu spionarea lui Eminescu. Totodata ca arestarea si internarea la balamuc a lui Eminescu au fost organizate razii si perchezitii ale sediului “Societatii Carpatii” au fost devastate sediile unor societati nationale, au fost expulzate persoane aflate pe lista neagra a Vienei si au fost intentate procese ardelenilor. Exact in aceasta zi trebuia de fapt sa se semneze tratatul secret de alianta dintre Romania si Tripla Alianta formata din Austro-Ungaria, Germania si Italia. Tratatul insemna aservirea Romaniei Austro-Ungariei in primul rand ceea ce excludea revendicarea Ardealului. Bucurestiul era dominat de ardeleni care ridicau vocea din ce in ce mai puternic pentru eliberarea Ardealului, pentru drepturile romanilor asupriti de unguri. Eminescu era in centrul acestor manifestari. Tratatul urma sa interzica brusc orice proteste pentru eliberarea Ardealului iar conditia semnarii tratatului era anihilarea revendicarii Ardealului de la Bucuresti. “Directiva de sus” s-a aplicat la diferite nivele. Declararea nebuliei lui Mihai Eminescu este unul dintre ele. Asa zisele “interese de stat” l-au nimicit pe tanarul redactor - potentiala mare figura politica a Romaniei Mari, tocmai in anul cand implinea 33 de ani, varsta jertfei lui Ioan Botezatorului si a lui Iisus. Tratatul a fost semnat pana la urma in septembrie 1883 ceea ce a mutat lupta ardelenilor in Ardeal. Lichidarea Ce urmeaza in anii urmatoari este un cosmar - bine regizat, in care rolurile sunt asumate de personajele politice ale vremii. Distrugerea lui Eminescu este deliberata si va duce la moartea sa. Politia i-a sigilat casa, Maiorescu i-a ridicat manuscrisele si toate documentele - cica sa nu fie distruse - depunandu-le, selectiv, la Academie dupa ani buni. Eminescu nu si-a

(continuare în pag.8)

8 **Albina românească**

(continuare din pag.7)

mai vazut niciodata corespondenta, cartile, notele. In manuscrisele din acei ani, cele care au scapat nedistruse de Maiorescu, sunt insemnari derutante, care arata nivelul la care era hotarat sa actioneze Eminescu ca lider al “Societatii Carpati”. Planurile lui Eminescu, vizau contracararea consecintele unei aliante a Casei Regale din Romania cu lumea germana, proiecte ca adevarat “subversive”, mergand pana la o rasturnare a lui Carol I. Este usor de inteles ca actiunile sale au fost dejucate prin metodologia tipica “masurilor active” specifice serviciilor secrete de acum dar si de atunci. Nimic nou sub soare pe campul “operativ”. Se lanseaza zvonul nebuniei inexplicabile, se insista pe activitatea sa poetica - romantica, se inventeaza povestea unei boli venerice. Este apoi otravlit lent cu mercur, sub pretextul unui pretins tratament contra sifilisului, este batut in cap cu franghia uda, i se fac bai reci in plina iarna, este umilit si zdrobit in toate felurile imaginabile. Nu mai are unde sa scrie, se resemneaza cu situatia sa de condamnat politic si isi asuma destinul – nu fara insa a lupta pana in ultima clipa. In 1888, Veronica Micle reuseste sa il aduca pe Eminescu la Bucuresti, unde urmeaza o colaborare anonima la cateva ziare si reviste, iar apoi, la 13 ianuarie 1889, ultimul text ziaristic al lui M. Eminescu: o polemica ce va zgudu guvernul rupand o coalitie destul de fragila de altfel a conservatorilor (care luasera, in fine, puterea) cu liberalii. Repede se afla, insa, ca autorul articolului in chestiune este “bietul Eminescu” Si tot atat de repede acesta este cautat, gasit si internat din nou la balamuc in martie 1889. Eminescu este scos complet din circuit iar opera sa politica a fost pusă la index. Defaimarea Defaimarea sa nu a incetat insa la peste un secol de lauciderea sa. Adevarate campanii continua si azi. I se fac rechizitorii și procese de intentie, este proclamat drept proto-fascist. Abia recent s-a dovedit, prin contributia unor specialisti in medicina legala - cum este Vladimir Belis, fost director al Institutului de Medicina Legala sau cu aportul doctorului Vuia ca mitul bolilor sale a fost o intoxicare de cea mai joasa speta. Punand cap la cap toate dovezile stranse ani de zile, Ovidiu Vuia scrie: “Concluziile mele, ca medic neuropsihiatru, cercetator stiintific, autor a peste 100 de lucrari din domeniul patologiei creierului, sunt cat se poate de clare. Eminescu nu a suferit de lues si nu a avut o dementa paralitica”. Lui Eminescu i s-a facut autopsia in ziua de 16 Iunie 1889, existand un raport depus la Academie, nesemnnt nsa. Creierul sau, dupa autopsie, s-a constatat ca are 1495 de grame, aproape cat al poetului german Schiller, iar apoi este “uitat” pe fereastră, in soare. Creierul sau era o dovada stanjenitoare a falsitatii teoriei sifilisului – deoarece aceasta boala mananca materia cerebrala. In manualele de astazi continua insa propagarea operatiunii de dezinformare coordonata de serviciile secrete al Austroungariei. “Tinta” Eminescu inca preocupata diferite cancelarii si “grupuri de prestigiu” - in fapt extensii ale unor grupuri de putere care isi perpetueaza misiunea de destructurare a valorilor simbolice ale Romaniei

Articolul citat mai sus a fost publicat de George Roncea in ziarul „Curentul” unde i s-au adaugat unele comentarii dintre care cităm:

Acest material apartine in egala masura Dl-ui Profesor Nae Georgescu, care este de drept coautor si principal “instigator” al articolului. Domnului Profesor i se datoreaza meritul scoaterii la lumina a nenumarate date de arhiva, necercetate sau ignorate de multi alti autori. Domnul Profesor Theodor Codreanu, din Husi, poarta deasemenea “vina” de a-l aduce mai aproape pe Eminescu de contemporaneitate, de a-i dezvalui trasaturi semnificative si de a-l oferi noilor generatii scuturat de zgura asezata cu sau fara voie de exegetii mai mult sau mai putin inspirati. Nu in ultimul rand i se cuvin multumiri Domnului Profesor Mihai Ungheanu, cel care a mijlocit publicarea primelor cercetari si ipoteze (la aceea data)formulate de Nae Georgescu in revista Luceafarul. Scris de George Roncea

Omorât in timp ce canta «Desteapta-te, Romane !»

Cum a murit Eminescu - ultimele lui ceasuri, povestite de un martor ocular - o inedita relateare legata de moartea lui Eminescu. (Editura Criterion - «Boala si moartea lui Eminescu», N Georgescu. Redam mai jos, integral si conform cu originalul, relatarea de presa aparuta in «Universul», Bucuresti, 28 iunie 1926, p.3, reluata in «Cuvantul Ardealului», Cluj, 1 iulie 1926, si in «Primavara», Sannicolau Mare, 4 iulie 1926. A murit in bratele frizerului Regelui Modestia acestui om da o valoare speciala datelor furnizate de el, date cari nu sunt in nici un caz lipsite de interes. D. Dumitru Cosmanescu, fost intr-o vreme coafor al Regelui, avand pravalie sub vechiul Jockey-Club, «il servea» adeseori pe Eminescu, care venea acolo impreuna cu alti prieteni:

«Era un om domol si foarte asezat. Vorbea totdeauna frumos, ori cu cine ar fi stat de vorba si avea mare placere sa-l servesc eu. Cum intra intreba: «Da’ unde e Dumitrache ?» Eu, ca unul care, slava Domnului, la varsta mea pot zice ca sunt «specialist» si ca am servit mii si mii de oameni, mi-aduc aminte si acum ca avea un par frumos negru, ondulat, dat peste cap. Mustata, mica, era tot neagra. De imbracat nu l-am vazut niciodata rau imbracat, ii placeau cravatele negre, facute «fundă». Vorbea cu mine, vorbea cu lucratorii, si mai ales sedea de vorba cu d. Ardeleanu, patronul meu de pe vremuri, povestind tot felul de lucruri, fiindca Ardeleanu era om citit, si fusese si la Paris, studiind sa se faca avocat. Cand s-a intamplat nenorocirea ca s-a imbolnavit, Eminescu a fost dus la Sutu, unde i s-a dat o camera a lui, mai buna ca altora. Ma chema tot pe mine sa-l servesc si acolo, si ma duceam bucuros. Uneori veneau sa-l vada prieteni, Grigore Manolescu, Hasnas, si altii care-i ziceau lui Eminescu «maestre» si el radea, batandu-i pe umar. Cat a stat la Sutu, eu cel putin nu l-am vazut altfel decat scriind. Scria toata ziua, colii peste colii, si era foarte linistit. Dar soarta a facut insa ca intr-o zi sa-l vad murind, as putea zice, pe bratele mele. Venisem la Sutu, cam pe la 3 dupa amiaza. Pe la vreo 4, cum era cald in camera, Eminescu zice uitandu-se lung la mine: «Ia asculta, Dumitrache, hai prin gradina, sa ne plimbam si sa te invat sa canti Desteapta-te, Romane !» Eu care stiam ca nu e bine sa-i fac impotriva am iesit cu el in gradina, unde se vede ca merge in tragea soarta. Si a inceput sa cante Desteapta-te, Romane, si eu dupa el. Canta frumos, avea voce. Cum mergeam amandoi, unul langa altul, vine odata pe la spate un alt bolnav d’acolo, unu’ furios care-a fost director sau profesor de liceu la Craiova si, pe la spate, ii da lui Eminescu in cap cu o caramida pe care o avea in mana. Eminescu, lovit dupa ureche, a cazut jos cu osul capului sfaramat si cu sangele siruindu-i pe haine, spunandu-mi: «Dumitrache, adu repede doctorul cu ma prapadesc... Asta ma omorat !» L-am luat in brate si l-am dus in odaia lui, unde l-am intins pe canapea. l-am potrivit capul pe perna, si cand am tras mana, imi era plina de sange. Au venit doctorii, cu Sutu in cap, si ne-au spus sa tacem, sa nu s-auda vorba afara, ca nu e nimic... Dar dupa o jumatate de ora, bietul Eminescu murise !» Din ultimele cuvinte scrise de Mihai Eminescu: «Pana ce mor, Pleaca-te ingere»

(Scris de Nae Georgescu)

„Stelele ’n cer”

Harietta Eminescu, sora poetului, scrie la fel : ”Atata va spun si va rog sa spuneti la toti ca nenorocitul meu frate a murit in cea din urma mizerie si moartea i-a fost cauzata prin spargerea capului ce i-a facut-o un nebuln, anume Petrea Poenaru. Sa fereasca Dumnezeu si pe cei mai rai oameni din lume sa fie instalati la d-ruI Sutu, ca fiecare va avea sfarsitul iubitului meu frate.” in halatul sau de spital s-au gasit, dupa moarte, ultimele doua poezii scrise de Eminescu: „Viata” si „Stelele ’n cer” Stelele ’n cer Deasupra marilor Ard departarilor Pana ce pier. Dupa un semn Clatin catargele, Tremura largile Vase de lemn : Niste cetati Veghind intinsele si necuprinsele Singuratati. Orice noroc si ’ntinde-aripele Gonit de clipele Starii pe loc. Pana ce mor, Pleaca-te ingere La trista-mi plangere Plina de-amor. Nu e pacat Ca sa se lepede Clipa cea repede Ce ni s-a dat ?” - publicate ambele in Fantana Blandusiei din 1 august 1889

(Scris de George Roncea)

In incheiere venim cu alte detalii extrase din articolul intitulat : O alta fata a tristeii povesti a unui geniu

Istoria oficială a vietii lui Mihai Eminescu a impus un ș ablon convenabil. Conform acestuia, Eminescu ar fi fost o ființă lăbilă, neadaptată, pierdută în lumea sa de poet și i ar fi murit nebuln, bolnav de sifilis și i alcoolic. Istoria sa reală este însă cu totul alta. Eminescu a fost de fapt un om puternic, de o luciditate excepțională, bine ancorat în realitatea socială și i mai ales politică a vremurilor zbuciumate în care a trăit, un militant activ pentru drepturile românilor din Ardeal și i pentru unitatea națională, un ziarist de excepție, un vizionar, un reformator. Eminescu a fost declarat nebuln și i internat la psihiatrie într-un moment în care guvernul României urmărea să încheie un pact umilitor cu Austro-Ungaria, prin care renunța la pretențiile asupra Ardealului și se angaja să îi anihileze pe toți cei catalogați drept „naționaliști ti.” ...

...Intr-adevăr, 28 iunie 1883 este o zi în care se petrec mai multe evenimente importante. Austro-Ungaria rupe relațiile diplomatice cu România timp de 48 de ore. Cancellarul Germaniei, Otto von Bismark, îi trimite regelui Carol I o telegramă prin care amenință România cu războiul. La Bucureș ti au loc descinderi și i percheziții simultane la sediile mai multor organizații care luptau pentru Ardeal, printre care și i Societatea Carpații, în care activa Eminescu. Este închis ziarul L’Independance Roumaine și directorul acestuia, Emil Galli, este expulzat din țară . La fel și Zamfir C.. Arbore. Societatea Carpații este pur și simplu desființată, în urma unui raport al baronului von Mayr, agent al serviciilor secrete austro-ungare. Intimidați de aceste măsuri, o parte din militanții pentru Ardeal se dezic de ideile lor și i își i trădează confracții, pentru a-și salva propria piele. Printre ei se află Simțion și Chibici, preș edinții Societății Carpații. Ocăș eanu și Siderescu, membri în conducerea aceeaș i societăți, Grigore Ventura, ziarist la L’Independance Roumaine, același pe care Caragiale îl ridiculizase în personajul Rică Venturiano. În semn de obediență, toți aceia se vor implica plini de zel în acțiunea de internare forțată a lui Eminescu. **De ce era atât de incomod Eminescu ?** Privită în acest context, nebunia lui Eminescu, ca și detaliile internării sale, capătă o nouă dimensiune. Nu mai poate fi vorba de un accident sau de o coincidență, ci de executarea comenzii trasate de la Viena : „Mai potoliți-l pe Eminescu !” În perioada care va urma se fac eforturi importante pentru a convinge Tripla Alianță că situația din România este sub control. Regina Elisabeta, Regele Carol I, primul-ministru Brătianu, P. P. Carp și Titu Maiorescu merg în Germania pentru a calma spiritele. Ministrul de externe, D. A. Sturdza, ministrul C. Stătescu și i Petre Grădiș teanu merg la Viena, unde Grădiș teanu își i cere personal scuze pentru organizarea sărbătorii de la Iași, unde fusese dezvelită statuia lui Ștefan cel Mare și i fusese citită poezia manifest a lui Eminescu, Doina . Judecând după măsurile luate împotriva lui, Eminescu era cel mai incomod. Spre deosebire de ceilalți, el nu putea fi convins cu niciun chip să renunțe la ideile și i principiile sale. Eminescu era membru activ în mai multe organizații care luptau pentru drepturile românilor din Ardeal: Românismul (care respingea chiar aducerea lui Carol I ca rege), Orientul, România Jună, Societatea Carpații, din care făcea parte și i Slavici. Cu astfel de preocupări, nu este de mirare că era constant urmărit atât de poliția și serviciile secrete românești, cât și de cele austro-ungare. În anturajul său erau infiltrați mai mulți informatori, printre care se număra și Ocășanu de la Societatea Carpații. La 7 iunie 1882, baronul Von Mayr îi trimitea contelui Kalknoy, ministrul Casei Imperiale austro-ungare, o notă informativă în care arăta: „Societatea Carpații a ținut în 4 ale lunii în curs, o întrunire publică cu un sens secret. Dintro- o sursă sigură, am fost informat despre această întrunire [n.n după toate probabilitățile sursa era chiar Titu Maiorescu]. S-a stabilit că lupta împotriva Austro-Ungariei să fie continuată. Eminescu, redactor principal la Timpul, a făcut propunerea ca studenții transilvăneni de naționalitate

română, care frecventează instituțiile de învățământ din România pentru a se instrui, să fie puș i să acționeze în timpul vacanței în locurile natale pentru a orienta opinia publică în direcția unei Dacie Mari.” Această notă a dus în final la desființarea Societății Carpați. Activitatea sa ca jurnalist îl făcea cu atât mai periculos, cu cât avea și pârghiile necesare pentru a acționa: ideile sale erau exprimate în mod magistrat într-un ziar, Timpul, pe care îl transformase în cotidian național. În această publicație demascase corupția politicianilor români și i grasele comisioane pe care aceș tia le încasaseră din concesionarea căilor ferate. Scrisese despre condiționările umilitoare impuse României de puterile europene, în schimbul recunoaș terii Independenței. În 1880 declanș ase o incitantă campanie de presă privind „chestiunea dunăreană”, problemă sensibilă pentru puterile europene. Participase activ la Iași i la inaugurarea statuii lui Ștefan cel Mare și i citise acolo în fața mulțumii poezia manifest Doina . Acest eveniment național deranjase foarte mult puterile occidentale. În sfârș it, chiar în dimineața zile în care avea să fie dus cu forța la balamuc, apărușe în Timpul un alt articol. Intitulat „Pentru libertatea presei și a jurnalistului”, acesta era un protest la adresa încălcării dreptului la liberă exprimare și demasca măsurile represive luate de guvernul Brătianu împotriva jurnalistului Emil Galli. **Titu Maiorescu pregătise internarea lui Eminescu încă de la primele ore ale dimineții** Varianta cea mai des vehiculată despre cele petrecute pe 28 iunie 1883 este următoarea: În dimineața acelei zile, Eminescu s-ar fi trezit cu noaptea în cap și lovit de nebunie ar fi început să se certe cu soția lui Slavici, la care locuia în gazdă, Ecaterina Szöke Magyarosy. Aceasta îi trimite la orele ș ase dimineața un bilet lui Maioreșcu, cerându-i să o scape de Eminescu. Maioreșcu ia o măsură de excepție – în loc să meargă direct la Slavici acasă, pentru a o salva pe soția acestuia de „nebuln”, se duce împreună cu Constantin Simțion, preș edintele Societății Carpați, la spitalul doctorului și ușu și i, pentru suma de 300 de lei, aranjează internarea imediată a lui Eminescu. A doua ciudățenie, Maioreșcu, bazându-se exclusiv pe spusele acestei femei, cere direct internarea, și nu examinarea lui Eminescu de către doctorul și ușu, aș a cum ar fi fost firesc. Întors acasă, se pomeneș te însă cu Eminescu, care avea cu el un exemplar din ziarul Timpul, în care tocmai îi apărușe articolul despre Emile Galli. Maioreșcu nu-l întreabă nimic despre incidentul de dimineața cu doamna Slavici (presupunând că acesta ar fi avut într-adevăr loc). Îl trimite însă la sediul Societății Carpați, unde Poliția făcea percheziție, pentru a se întâlni chipurile cu Simțion, complicele său la internare. „Numai, de s-ar face asta fără greutate” scrie Maioreșcu în jurnalul său în dimineața zilei de 28 iunie 1883, după ce petrecuse o noapte de nesomn, sub apăsarea a ceea ce și tia că va face a doua zi. Nu se va face însă „fără greutate”, aș a cum își i dorea Maioreșcu, căci Eminescu își schimbă traseul. Nu se duce la Societatea Carpații, unde totul s-ar fi făcut fără martori, ci la Capș a. La acea vreme Capșa nu era doar un local de lux, ci și sediul Ambasadei SUA și i reș edința mai multor ambasadori occidentali. Eminescu se duce la Capș a în speranța de a semnala abuzurile guvernului acestor diplomați și i în special ambasadorului SUA, Eugene Schuyler, pe care îl cunoș tea personal și i care era un fervent apărător al drepturilor omului. Orchestra torii monstruosului complot sunt nevoiți să își i schimbe planul. **Scena cu pistolul relatată de Grig ore Ventura – o nouă înscenare** La Capș a, Eminescu este abordat de Grig ore Ventura . Aici, conform declarațiilor lui Ventura , Eminescu ar fi început să țină un discurs „politico-socialo-național” înfierbântat, ar fi scos un pistol, ar fi amenințat-o pe soția patronului și i ar fi strigat „la toate aceste nu-i decăt un leac. Să îl împuș c pe rege !”. Semne clare de nebunie! Ventura , în loc să îl calmeze, îi ține isonul și îi propune să meargă împreună la palatul Cotroceni. Ajunș i acolo află că Regele nu este în Bucureș ti. Pe drumul de întoarcere, Ventura îl duce pe Eminescu la băile publice Mitraș evski, îl lasă într-una din camere și i apoi alertează Poliția că un nebuln s-a închis în baia publică. Îi cheamă la fața locului pe alți doi membri ai Societății Carpați, Siderescu și Ocășanu. Ca un făcut, cei doi au cu ei o cămaș a de forță. Intră în baie, îl imobilizează pe Eminescu și i spre orele 19 îl duc la stabilimentul și ușu, unde avea deja rezervat un loc de cu noaptea în cap. Scena cu pistolul de la Capș a și i declarația lui Eminescu că îl va omorî pe Rege sunt piesele de rezistență ale tezei nebuniei sale. Ele sunt relatate însă doar de o singură persoană, Grig ore Ventura, care va povesti acest episod în stânga ș i dreapta, dar va ezita să scrie totuș i despre el, deș i era ziarist. Scena va fi consemnată de-abia în octombrie 1911 de Al. Ciurcu într-un articol apărut în Adevărul, „Eminescu, din amintirile mele”. Povestea lui Grig ore Ventura nu stă însă deloc în picioare din mai multe motive. În primul rând, Ventura susține că a asistat la toate evenimetele din acea zi. Fiind principalul martor, ar fi trebuit să apară în procesul verbal încheiat de Poliție, ori numele său nu apare deloc. Ventura susține că el este cel care a alertat Poliția, ori în procesul verbal este consemnat că poliția a fost sesizată de domni Ocăș eanu și Siderescu. Aceș tia dau însă detalii pe care nu aveau cum să le cunoască, întrucât nu fuseseră prezenți la fața locului. Ceea ce arată că cineva îi informase. Acesta nu poate fi decăt Ventura, care a avut rolul de a-l intercepta pe Eminescu și i a face în aș a fel încăt acesta să poată fi luat pe sus dintr-un loc izolat și i dus la psihiatrie, în condițiile în care primul plan imaginat de Maioreșcu căzușe. Ventura a imaginat apoi și a răspândit povestea cu pistolul pentru a crea impresia că Eminescu era nebuln și i a justificat astfel internarea. Celălalt martor al acestei scene, doamna Vautier, soția patronului de la Capș a, despre care Ventura spune că a fost persoana amenințată cu pistolul de Eminescu, nu menționează în memoriile sale publicate la Paris în 1909, absolut nimic despre această scenă, care, dacă ar fi avut loc, ar fi trebuit să o fi marcat profund. Eminescu declară că vrea să îl împuș te pe Rege, ori era puțin probabil ca el, în calitate de ziarist să nu și tie că Regele era plecat de câteva zile la Sinaia. În procesul verbal întocmit de Poliție nu se aminteș te nimic de vreo armă, ci doar că „Eminescu a venit singur la Băile Mitrașevșchi, și fiind atins de alienație mintală s-a încuiat singur pe dinăuntru și i a refuzat să deschidă”. La locul faptei ajung, Simțion, Siderescu si Ocăș eanu de la Societatea Carpații, care aveau încă de dimineață misiune de la Maioreșcu să îl ducă la casa de nebuni a doctorului Șuța. Aceș tia intră în baie unde Eminescu se află în apă, dezbrăcat. Eminescu le cere să iasă. Îl imobilizează și îi pun cămaș a de forță. Intre timp Poliția îi perchizionează locuința, îi ridică bunurile, îi umblă prin hârtii și manuscrise, sperând să descopere ceva compromițător. Totul se petrece cu complicitatea soției lui Slavici. Poliția nu va deschide o anchetă, aș a cum proceda de obicei și i cerea legea. Omiterea lui Ventura din procesul verbal al Poliției nu este întâmplătoare. Varianta că Eminescu a venit singur și i s-a închis în baie era mai credibilă pentru teza nebuniei, decăt cea în care era adus de Ventura și i care ar fi putut atrage suspiciuni. **Omorât lent prin otrăvire cu mercur** De la Băile Mitraș evșchi Eminescu este dus direct în stabilimentul doctorului și ușu, unde tratamentul aplicat îl transformă într-o legumă. Niciun alt bolnav nu mai este acceptat pentru internare în acea perioadă, chipurile pentru a nu-i deranja liniș tea lui Eminescu. Fiica lui Titu Maiorescu, Livia, îi scrie lui I. E. Torouțiu despre modul în care era tratat Eminescu la ș ușu în următorii termeni: „Aș vrea să vă spun că toți domnii care cercetează mintea lui Eminescu au un mare cursur: ils cherchent midi à 14 heures” (caută miezul zilei la ora 14). În noiembrie 1883, la insistențele unor prieteni, printre care Emilia Humpel, Eminescu este transferat într-un sanatoriu din Viena. Titu Maiorescu, care și tia cel mai bine că Eminescu nu este nebuln și i medicii din Viena își i vor da uș or seama de aceasta, se opune la început vehement. În cele din urmă cedează, gândindu-se că este mult mai important să îl țină pe Eminescu departe de țară. Eminescu și tia foarte bine ce i se înscenase și odată reîntors în țară a făcut chiar eforturi pentru o campanie de presă în favoarea sa. Privit însă ca un nebuln, nimeni nu i-a acordat dreptul la replică. Într-o scrisoare adresată în ianuarie 1887 lui Gheorghe Panu el scrie: „S-a răspândit prin ziare ș tirea că aș fi grav bolnav. Toate aceste zvonuri, lipsite de orice fundament, sunt răspândite poate cu rea credință, încăt și dl. C. Mille, într-unul din articolele sale, a găsit motiv de-a vorbi de boala mea pretinsă. Te rog a spune tuturor că se află în deplină eroare ș i că afară de suferința mea de picioare, nu am absolut nimic . Un mic dementi (dezmințire) în organul (ziarul) dumitale n-ar strica.” Timp de mai bine de o lună, medicii austrieci nu reuș esc să își i dea seama deloc de ce boală suferă Eminescu. În decembrie, îl declară sănătos și recomandă externarea. Nimeni nu are însă interesul să îl readucă în țară , cu atât mai puțin Maiorescu. Medicul austriac, Obersteiner, îi cere în repetate rânduri să îl scoată pe Eminescu din spital, unde nu-ș i are locul printre bolnavii psihic. Fiș ele de observație medicală din timpul ș ederii în sanatoriul austriac dispar într-un mod misterios, pentru a nu distruge mitul nebuniei lui Eminescu. Tot Maiorescu aranjează ca Eminescu să plece în Italia, sub atenta supraveghere a unui om de încredere, chipurile „pentru a se reface”. La întoarcerea din Italia, Eminescu vrea să vină la Bucureș ti, dar Maiorescu face tot posibilul să îl țină departe de capitală. Toate munca sa, cărțile, notele de lectură, manuscrisele se află la Bucureș ti, la Maiorescu. Prin intermediul divers ilor prieteni, Eminescu îi cere în mod repetat acestuia să îi inapoieze „lada cu cărți”, fără de care ar fi trebuit să își i reia toată munca de la zero. Maiorescu este de neînduplecat.

Cum nu se cumințeș te, este trimis tot cu forța la ospiciul de pe lângă Mănăstirea Neamț. Eminescu, pe deplin lucid, i se plange lui Gheorghe Bojociu de la Cernăuți, că a fost „internat ca alineat, deș i nu fusese”. Este sechestrat la Neamț din noiembrie 1886 până în aprilie 1887. Gardienii aruncă pe el găleți de apă rece și i îl bat cu funia udă pentru a-l „calma”. Încearcă să fugă de mai multe ori și i în cele din urmă reuș eș te să obțină o mutare la Iași , sub îngrijirea doctorului Iszac. Acesta este cel care îi va pune un diagnostic abracadabrant, preluat apoi de istorie: „sifilis congenital matern cu paralizie generală progresivă”. Diagnosticul conținea însă un mesaj important: Eminescu trebuia să fie paralizat, Eminescu trebuia să fie anihilat, trebuia oprit din a mai publica în ziarele vremii. Asasinarea civilă a lui Eminescu din 1883 va fi completată de experimentele doctorului Iszac, care visa să scrie o lucrare despre cazul Eminescu, cu care să intre în analele medicinei.

Contrar tuturor preceptelor medicale are vremii, care arătau că mercurul este toxic și i total contraindicat în tratarea sifilisului, doctorul Iszac îi va administra doze uriaș e de mercur, de 4 până la 7 grame. Un alt psihiatru din Bucureș ti, Panait Zosin, care nu îl consultase vreodată pe Eminescu și i cunoș tea cazul doar din corespondența cu sora lui, Harieta, preia diagnosticul lui Iszac și i chiar îl completează cu următoarele reflectii: „ca psihopat ereditar, el ar fi petrecut încă nopți albe, ar fi făcut orgiï, ar fi mistuit narcotice ș i excitante (n.n. în condițiile în care se și tie că Eminescu era un adversar declarat al narcoticelor). Un psihopat alcoolic și sifilitic, el a ajuns să aibe perioade de furie, de inconș tiență, de prozaică întunecare a activității psihice.” De-abia în 1888, Veronica Micle reuș eș te să îl smulgă din mâinile doctorului Iszac ș i să îl aducă în sfârș it la Bucureș ti. Aici reîncepe să publice, și i în urma unui articol împotriva guvernului, apărut în România liberă, este internat cu forța tot la dr. ș uțu, unde va și i muri. La moartea sa, produsă din câte s-a spus, de o lovitură la cap cu o piatră, celebrul doctor G. Marinescu nu realizează după autopsie, analiza microscopică a creierului, care ar fi dovedit că Eminescu nu suferea de sifilis. După o examinare superficială, aruncă pur și i simplu la gunoi creierul lui Eminescu, pe motiv că intrase în putrefacție. Este totuș i nevoit să consemneze că a fost frapat de mărimea acestui creier. Pe actul său de deces, nu apare semnătura niciunui prieten sau membru al familiei, ci doar amprentele digitale a doi martori analfabeți din personalul spitalului.

Am procedat la aceste extrase informative pentru informarea cititorului așteptând ca dezbaterea, ca și descoperirea unor noi detalii să continue.

Bibliografie: 1. Ovidiu Vuia: (Misterul morții lui Eminescu),N. Georgescu (A doua viața a lui Eminescu, Cercul strămt, Boala și moartea lui Eminescu), Theodor Codreanu (Eminescu – drama sacrificiïi), Ion Spânu (Asasinarea lui Eminescu) – sau dr. Vladimir Belis, fostul director al Institutului de Medicină Legală...

Poezii de Gheorghe Tomozei

I. DIN VOLUMUL : UN POET DIN TIBET

Eu iubesc

Eu iubesc aceste devastate priveshti,
Muierile cu buzele pale,
Munții, cascadele, norii
De le cumpără streinii
În cărți poștale !

Râul cu un singur mal

Singuratic și pal,
Curgând din prunci spre strămoși
Spart de trestii și pești somnoroși
Sunt râul cu un singur mal.

Apă strânsă doar într-o singură
Picătură irosindu-se triumfal
Torrent și tot astfel nimicură-
Sunt râul cu un singur val.

Tras în de sine, totuși în curgere
Mormântul tăindu-mi-l în aval
Cenușă sunt și ceară de fulgere
Sunt râul cu un singur mal..

Dor stins

Un lustru antic
Pe gura râului.
Zac însumi plouat
De ploii erudite.

Apa curge-n de sine.
N-o voi mai bea.

E prea frumoasă clipa
Din ziua.

N-o voi trăi-o.

Om de litere

Numai de când mi-am luat
Mașină de scris
Sunt om de litere !

Cum sunt

Chiar așa, chiar așa sunt :
toiagul florilor fără mireasmă,
turn urcat cu gâturile
de inocentele vegetații

cu osul numai bun de arat

Muntele Ararat,

inventator de brume,
autor de lespezi,
cultivator de ziare
vechi...

Cuvânt

Am văzut un cuvânt
ce se scrie singur.

Tot el se răzuia de pe zid.

Am văzut un cuvânt
care bea apă.

Imagine

...Cu mâinile strănse
pe mânerul de fum
al spadei de scrum,
cu mâinile plânse.

Norii, ploaia, pieziș,
întunecime
și nimenea, nime.

...cuvinte rămase cu ochii deschiși.

Orfică

Sânge nevinovat
de piersică
sub mâinile lui.

Cuvântul se sparge
și fărâmiturile fumegă
realcâtuindu-se strămb
din carne minerală.

Alb. Liniște.
sfâșieri de mătăsuri
și totuși
în acest spațiu
ce orfic
abator !

Litere

Încă mai dorm
pe mâna cu care-ar trebui să-ți scriu
și când nu scriu cu penița Klaps,
nu nu scriu cu cerneală simpatică
dar cred că de fapt nu mai scriu.

Și știi de ce nu-mi înțelegi mesajele ?
Fiindcă de-atâta amar de ani

ALĂUTA ROMÂNEASCĂ

SUPPLEMENT LITTERAR

ALBINEI ROMÂNESCII.

TASSI. 15. IULIE 1858.

eu umplu intervalele dintre litere
cu litere...

Cutia magică

E o lăcră cu oasele unui copil !
spuneau

E chivotul cu perle al reginei
din Țara Punt ! spuneau,
Ba, nu e decât o lădiță ăn care-au fost
portocale ! spuneau
și aveau dreptate : țineau ăn mâini
pe tejegea masei de mezat
lădița cu scule
a instalatorului de fulgere
nebulun cetății,
autorul de
poesii...

Liber

Deși liber, desigur,
Sunt doar o verigă de lanț !

În mirare
Scriu, scris peste scris
Incest ?
Palimpsest ?

Cu Nicetas

Nicetas, doar tu și eu
Vom mai răsufla printre fânuri
Încălzind mânuri
Noi, boii din staulul lui Dumnezeu !

Selectăm aceste versuri din opera unuia dintre cei mai reprezentativi poeți români din cea de a doua jumătate a secolului XX, care a marcat cu originalitate și rafinament intelectual căutările generației sale de a depăși vicisitudinile unei literaturi dirijate și a reușit, prin talent și convingeri artistice, să impună o creație literară autentică. Îngrijit de scriitoarea Cleopatra Lorintiu, un nou titlu din bibliografia poetului urmează să apară cu câteva dintre postumele lasate de acesta, preluând apoi, din unele volume publicate în timpul vieții, versuri care demonstrează ca Gheorghe TOMOZEI, cu mare stradanie în originalitatea profesională, să a conturat pregnant personalitatea de poet orientat spre ample deschideri în gândirea artistică, depășind mult și chiar riscant conformismul epocii, ajungând a avea o bine distinctă voce proprie în poezia românească, al cărei rasunet se păstrează mereu valoros și actual.

ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ

VISUL CA EXERCITIUL AL IMAGINAȚIEI
O interesantă surpriză este cartea prozatoarei **Elisabeta Iosif**, intitulată simptomatice „*Globul de cristal*”, obiect magic dător de energie, simbolul stelei Wen Chang, care activează spirital, impulsionează creația literară, inteligența, imaginația, dorința de cunoaștere și nu în ultimul rând visul.

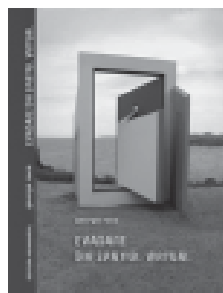
Cartea, deschisă cu preambulul „*Unde au dispărut zeii*”, semnat de autoare, cuprinde șapte povestiri ce tangențiază cu oniricul, fiecare având titluri extrase dintr-o interesantă surpriză este cartea prozatoarei **Elisabeta Iosif**, intitulată simptomatice „*Globul de cristal*”, obiect magic dător de energie, simbolul stelei Wen Chang, care activează spiritual, impulsionează creația literară, inteligența, imaginația, dorința de cunoaștere și nu în ultimul rând visul.

Cartea, deschisă cu preambulul „*Unde au dispărut zeii*”, semnat de autoare, cuprinde șapte povestiri ce tangențiază cu oniricul, fiecare având titluri extrase din metaforă: „*Captiv în împărăția lui Hades*”; „*Seara sânzienelor*”; „*Globul de cristal*”; „*Cometa cu plete*”; „*Potopul de seară*”; „*Cântecul fântânii din pădurea surdă*” și „*Trenul de duminică*”.

Prozele scrise cu acuratețe sunt parabole ale singurătății personajelor a căror viață glisează între vis și realitate, sunt exerciții excelente de imaginație la granița dintre monotonia realității și izbucnirea ei în oniric. Personajele trăiesc cu un pas înaintea visului, tatonându-i misterul și surpriza, percepția are ceva incert, se inflamează ușor de haloul visului, (*Captiv în împărăția lui Hades*) starea lor e adesea între vis și realitate (*Seara sânzienelor*), de confuzie onirică (*Cântecul fântânii din pădurea surdă*). Multe din ele sunt niște ființe romantice, atinse de comportamentul bizar, imprevizibil, au reacții stranii, nu cu totul în logica realului. Între ele și normalitate e un dezechilibru fragil, un raport ambiguu, care le face insolite, ciudate. Naratiunea oscilează între realul prezent și trecutul fantastic (*Globul de cristal*). Această balansare e, de altfel, și sursa viziunilor, a anamorfozelor: „*orbirea nu-i veșnică, dar veșnic în viață stă stabilă orbirea*”, fiindcă aceasta stimulează imaginația. Personajele povestirilor intuiesc în mișcarea lor o alegorie a destinului, consimțind să se joace cu propria viață, să-i accepte capricile, ca în foarte frumoasa povestire care dă titlul volumului. Elisabeta Iosif scrie curat, stilul are o ușoară poetizare, e alegri și incitant.

„*Captiv în împărăția lui Hades*” este o parabolă ce împletește elemente ale mitologiei, (Hades fiind zeul împărăției subpământene, fiul lui Cronos, zeul timpului și al Reheeli, care s-a luptat cu Titanii) cu realul cotidian - fiind vorba de un artist plastic ce cade în captivitatea unui tunel al timpului. Imaginea unei lumi polimorfe, capabilă să renască mereu sub alte înfățișări și în alte conflicte narrative, are ceva de realism magic, întrucât metamorfoza se produce în starea de veghe, e contemplată cu luciditate, plonjând, apoi, într-o dereglare a percepției, dar și a mecanismelor lumii. Majoritatea prozelor stau sub semnul unui joc ocult în care „nu lipsește înțeleptul” dar și unde „clownul își face jocul”.

Personajele trăiesc într-o lume a lui *als ob*, fiindcă întreaga proză izvorăște din egoul autoarei, prizonieră în Arcadia (unde se aflau templele lui Zeus și Hera), dar, în care se află și Templul talentului Elisabetei Iosif.

EVADARE DIN SPAȚIUL VIRTUAL

„*Pe... meridiane și paralele călcând*” - așa aș putea (re)întitula volumul de poezie semnat de George Roca, plachetă realizată într-o grafică modernă și care a văzut recent lumina tiparului la Editura Anamarol din București.

Editorul, scriitoarea Rodica Elena Lupu, un observator fin al fenomenului literar din ultimii ani, ea însăși trecând cu pasul (real) sau cu gândul (virtual) spațiul scriitorilor de limba romană fără de frontiere, - a editat una dintre cărțile toamnei anului 2009, dar despre care se va mai vorbi mult și în anii ce vin. Și nu se poate altminteri, atâta timp cât George Roca a adunat între două coperte palpabile, clasice, - emoții aproape adolescentine, dor adevărat românesc, mici fragmente din tainele depărtărilor și nu în ultimul rând, un soi de scrisori sentimentale cu destinatar colectiv. George Roca scrie, comunică, pentru că el poartă cu sine o lume. Dezrădăcinat fizic, prin schimbarea domiciliului de pe Criș, pe partea cealaltă a lumii, - el devine dintr-un cetățean dresat de legile scrise, un luptător și... arma sa, de data asta, este Cuvântul. Cum, din fostele caravelle cu scortșoară ce porneau dinspre Antipozi spre Europa, spre visul romantic din noi, nu mai ajunge în Carpați decât surogatul, parfumul sintetic, tehologia de vârf, - poetul George Roca jonglează cu spațiul și cu timpul-real, - cucerind avanposturi, legând prietenii cu cei care cred încă în miracolul unui simplu Poem. Poezia pe care George Roca o scrie și ne-o dăruiește cu larghețe de nabab veritabil, este ca o casă părintească în care amintirile se depozitează, unde, vremurile bune dar și furtunile lasă urme vizibile. Cartea „*Evadare din spațiul virtual*” face joncțiunea între toate aceste aspecte, ale unui joc de noroc, imagini scoase dintr-un caleidoscop pe care omul modern îl folosește cum face magicianul cu bagheta la iarmaroc. Inegale pe plan setimental sunt stările de emoție, ritmul și stilul poemelor pe care George le adună între două „uși” de carton, un „paravan”, după care Omul se ascunde și lasă numai Poetul să-și destăinuiească, să-și asume responsabilitățile.

Defel testamentar, cu tușe grave sau chiar jucăușe, poemul care-l definește pe autor este cel al supraviețuirii sale în lumea nouă; să reziste așa răstignit, ca o pasăre care ține între aripile migrației două continente concrete. George Roca scrie scrisori de prietenie, epistole fără pretenții de-a primi premiul Nobel pentru Poezie. El scrie, lasând să curgă cuvintele singure, așa cum curge mustul din strugurii viței de vie din curtea casei sale de la Oradea, asta... în vreme ce stăpânel casei, Poetul, trăiește, de pe cealaltă coastă a lumii, din țara cangurilor, bucuria împlinirii vieții. Dorul i se ascunde după silabe, el, românul face un pas înainte în fața cetățeanului Planetei, un titlu cu care ne place să ne semnăm actul de identitate și apartenență la lumea prezentă. Ironic, efervescent, molcom

Al. Florin ȚENE

sau șagalic... ritmul în care George Roca ne face cunoscută povestea iubirii sale incommensurabile pentru oameni, este cel al firescui. Deși, uneori scrie dedicații prin strofele sale, poetul rămâne el însuși, fără a se drapa în sintagme care nu îi sunt pe potrivă, nu mimează nici o secundă. Interesante, deși intenționat candrii, sunt și parodiile sale. Tot acel dulce-amar ca un colb bătut din vremuri care au fost, ne duce cu gândul la un poet autoexilat și care, pentru a nu se îneca într-un pahar cu absint, se lasă în voia valurilor unui discurs care, de cele mai multe ori, ferindu-se să devină riguros, scortșos, dă în acela românesc neoaș, în răs-plâns. Cartea „*Evadare din spațiul virtual*”, este o mostră de dependență a individului care se luptă real cu destinul. Volumul acesta este doar un eșantion din paginile foarte multe, pe care George Roca le scrie pentru prieteni, le introduce în sticle, pune dopul de plută, le aruncă în valurile unui ocean fără dimensiune. Câți dintre noi îi vom recepta mesajul, câți îi vom răspune ?

Melania CUC

Monografia „GRĂDINA”

În anul 2006, una dintre distincțiile „Valori culturale” oferite în cadrul Consfăturii Naționale a Intellectualilor de la Sate de revista noastră și Mișcarea pentru Progresul Satului Românesc a fost acordată profesorului Anghel Bardac pentru monografia comunei dobrogene Grădina. Și iată-l acum, pe autorul încurajat de premiul primit, venind cu o altă lucrare de aprofundare a dedicației sale cercetări pentru locurile dragi lui și dăruit: „*STUDIUL ISTORICO-ARHEOLOGIC PRIVIND EVOLUȚIA COMUNEI GRĂDINA*”.

Subliniind acest pas de la monografia obișnuită, realizată (conform regulamentului de acordare a distincției menționate) într-o structură exemplară pentru alți autori, la studiul monografic adâncit prin cercetare istorico-arheologică, nu facem decât să extindem exemplul pe care revista noastră a dorit să-l dea prin diploma din 2006, până astăzi când semnalăm această nouă lucrare ce poate demonstra modul cum se adâncește un asemenea efort: Făcându-și cunoscută monografia acestei localități cu existență milenară între calcarele balcanice și granitul munților bătrâni care se îmbină în peisajul unic al Cheilor Dobrogii printre care se strecoară râul Casimcea, modest ca celebritate în hidrografie, dar peren pe teritoriul străvechii Dobrogi și chiar autoritar față de și mai modeștii săi afluenți care-l slujesc de milenii, Anghel Bardac a atras către locurile dragi lui și cercetătorii ai Muzeului Național de Istorie, și studenții ai universității constănțene și alți curioși în materie de străvechime a locurilor românești. Iar astăzi, iată, avem un studiu care vorbește despre colții granitici din Jurasicul superior, despre metalurgia cuprului, despre amfore de Thasos, despre drumul dintre Capidava și Histria marcat cu *millia passum* despre altarele paleocreștine de la Adam și La Izvor, despre *Hotarele Casienilor*, până la *pietrele scrise* descifrate de Vasile Pârvan și *Constituția Dobrogei* - denumirea legii istorice elaborată de Kogălniceanu și C.A. Rosetti, pentru a reajunge la perioada postdecembristă când Grădina și-a recăpatat statutul de comună.

Lucrare meritorie cu care nu numai autorul, ci toți dobrogenii se pot mândri.

Am fost

Paserilor de peste marea
Le-am fost demâncarea.

Luminii de zavistii și ură
I-am fost băutură.
Am fost un poet
Din Tibet...

Desen

Sunt îmbrăcat în piele
De fraged facsimil
Scris de-un călugăr copil
Într-un schit de sub stele...

Numele

Numele ei
Cu silabele reci,dezvelite
Brusc țâșnind din memoria
Mea
Cum etichetele faraonului
Ieșind afară din piramidă
Prin hubloul trepanat
De hoți
Antici...

Amândoi

Să ne iubim
Până ni se ciocnesc
Zodiile.

Ești lut.Lutul.

Sunt o bucată uscată
De ploaie...

Jertfa

Palmele ce mă aplaudă,ieri
Chiar mă pălmuiau.Mi se recunoaște
Ștatura doar după ce oasele
Îmi sunt dumicate mărunț.
Mi se îngâduie să renasc
Doar din cenușă.A mea.
Sunt măsurat cu cotul.Fragmentele
De împărății ce mi s-au luat
Îmi sunt plătite cu bănuți de tablă.

Sigur că încă mai sper(Speranță
Precară ca o mireasmă
Pusă în ghips,care mireasmă
E spiritul florii.)Zac
Înecat de fumul
Împletit în trîmbe
Deasura generațiilor.

Până la urmă
Toată jertfa mea a fost inutilă
Nu s-a scris niciodată
Măcar un vers
Despre cărămida îngropată

De vie
În zid !

Înainte de

Înainte de Christ ?
Tot ce s-a trăit
Pe lumea asta
Milenii

A fost înainte de Christ.

Nimic iisusic
Sub acest cer.Nici măcar
Anotimpurile
Ierusalimul, poeții,
Zăpada.
Iubirea-
Iisusiacă ?

Acestea le scriu
Tot în ger,
în pustie
Și tot înainte de Christ...

**II - DIN VOLUMUL :
MERSUL PE ARIPI****Pod fraged**

Mă las cu toată armura,cu caii
Cu erorile și ereziile mele mereu sub
pedeapsă,
Cu partea mea de pradă
Din Războiul Mirodeniilor,cu strânsura mea
De oase dogite și cărți

Mă las în seama podului subțire
Arcuit peste fluviu,
Pod alcătuit din găhuri de viori și din rouă
Mă las cu toată greutatea insomniilor mele
Pe desenele lui abia întrezîrîr

Și sub mine, prăpastia
Vâltoarea
Pierderea
Vidul.

Dar nu mai e drum înapoi,
Sunt al tău,
Pod fraged, reazem târziu...

E timp să mai iubești

E timp să mai iubești și timp să ierți-
Toamna îți strânge umbra-ntre coperti.

E timp să te înalți și timp să pieri
Si pentru tine-i totdeauna ieri.

E anul doar pe sfert, un anotimp-

E timp să-aduni fărâmele de timp.

Doar săptămâni,doar zile,clipe doar.
E timp să mai rodești,cireș amar.

Toamna îți strânge umbra-ntre-coperti
E timp să mai iubești și timp să ierți...

Abia acum

Abia acum,intrat până la gît
In fierăriile ei blajine,abia acum
Se cuvine să vorbesc despre toamnă.

Deschid sertarele cu chei uitate
Si deretic odaia cu cărți atinse de brumă
De parcă mormîntul mi l-aș vărui
Pe dinlauntru,
Cuviniicos.

Sunt o vocaabulă rostită de toamnă,
O mână de semne,
Un fum,
O părere,o frunză în vid...

Coborând

O,voi lumănări
Glezne de balerine
Coborând scări.

Rugina

Mineralele ce te compun,
Cu nimic altele decât cele aduse din Lună
Si cântărite cu ocaua lui Armstrong
Sunt mărturia cosmică
A neîntâmpatei noastre iubiri,
Boabe de grâu și sămburi de rodie ce nu vor
rodi.
Varul coloanelor ce nu vor fi înfîlțate,
Literale îngropate-n sertarele
Unei scufundate tipografii.

Apropierea lor mi-mbracă oasele în rugină,
Regină...

Ar trebui

Ar trebui să-mi amintesc lumina dinților tăi
în încropitul din foc de petale amurg,
Gleznele despiciând anotimpurile,
Părul tău curgând peste burg.

Ar trebui trupun-n secunde să îți-l desfac
Să te cumpăr cu mere și cu mănăstirești
bolovani
La capăt de zi, la sfârșit de deceniu, sfârșit de
veac

Și uite-așa a mai trecut de când nu te iubesc

O mie de ani !

Poezii de

Mai trebuia

Sângele umplea vara cu vrejuri fierbinți,
Vocabulele sevei ne șiroiau pe dinți.
Simțeam că umbra pierise și că vântul tăcu.
Prin apeducte
Se țara mierea din fructe.

Mai trebuia puțină moarte,nu ?

De parcă

Tu,cea gingaș tipărită,
De parcă ar fi prospectul
Fabricii de ghilotine,
Tu...

Mă rănești.M-ai lovit ;
ți-ai alungat câinele
cu un meteorit...

Ramă

Abia te-ai uscat
de pe mine.
Voi fi expus.Sunt o ramă
Înrămată...

Voi fi expus.

Îți las

Să te alcătuiesc din câte sfărâmături,
să-ți dau chip rupându-mi de capul
meu,chipul,
din oasele mâinii și-nchipui oasele întregii tale
făpturi
cum țiparele mării le-ncheagă în
smalțuri,nisipul ?

Să-ți fie dinții,albul vertebrelor mele,
să calci piatra cu carnea buzelor mele, pală,
îți las bolovanul craniului,treaptă sub stele
și sângele, să-ți fie vin și cerneală.

Și-ți las frigul, jindul,tremurul și nesățitul
și pe tine te las câtă în mine-ai rămas
să fie versul acesta singurul spațiu
ce te prelinge,din care te-ai tras...

Final previzibil

Și ce va urma ? Știu totul pe de rost,
Ce va urma a mai fost :
Vom împărți cearșaful de duminică
Si cearșaful de post.

Legenda ? un dreptunghi nu mai mare ca
patul,
Noi, neîntâmplata și neantâmplatul.
Ce n-a fost urmează a lua trup

ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ

CARMEN CĂTUNESCU, PROZATOARE

Volumul de proză scurtă "MĂCAR SĂ" de CARMEN CĂTUNESCU, apărut la Editura Ariel 2007, reprezintă o remarcabilă realizare literară prin constanțele stilistice, competența stăpânire a registrelor limbajului, punctele de vedere diversificate și originalitatea ca diferență față de model.

1. SITUARE CONTEXTUALĂ. Schițele au fost scrise și publicate, majoritatea, în anii nouazeci, în plină mișcare postmodernă. Felurite structuri, elemente și modalități narative: secvențialitatea, fragmentarea și discontinuitatea enunțului sintactic, renunțarea la semnele de punctuație și regulile ortografice, expresiile indexicale, polifonia vocilor narative, marcată de grafia diferită a literelor, desenele și cântecele de lume, introduse de naratorul de persoana întâi în text s.a. - apropiere volumul de caracteristicile curentului.

Carmen Cățunescu se îndepărtează totuși de exesele postmoderniste, menținând constant o atitudine mediană. Ironia, de pildă, este introdusă ca procedeu de reflecție textuală. Dar ceea ce individualizează schițele este dramatismul inclus al fiecărei situații narative. Un băiețel de la "grupa mijlocie" se confruntă cu misterul morții ("Ba da"), un tânăr arhitect își descoperă dragostea ("Fiind zise"), personalitatea contrastantă a unui profesor de matematică este evocată în "Precum" etc.

Unitatea volumului este dată de strategiile narative și de specificitatea organizării textuale. Carmen Cățunescu folosește un tipar personalizat de intitulare. Denominația volumului și a fiecărei schițe este alcătuită din adverbe, locuțiuni adverbiale și interjecții predicative.

Clasă invariantabilă de cuvinte, adverbele se referă, în propoziție și frază, fie la o parte, fie la întregul conținut semantic. Carmen Cățunescu le avizează semantismul latent: caracteristici modale, circumstanțe cauzale, indicii temporale, le transformă în motive narative și le extinde referința la întreaga națiune. În structura de adâncime, procedeu permite aproximarea sensurilor esențiale.

În "D-asta", amprenta indicială a locuțiunii adverbiale acționează ca un semnal narativ: deschide textul în media res și introduce virtualul cititor în lumea ficțională: "Și numai d-asta vreau, draga mea, să-ți "vorbesc", deși a trecut atâta vreme...". Ghilimelele introduse de vocea narativă focalizează, ironic, atenția asupra folosirii inadecvate a verbului. Alăturarea antonimică a adverbilor "Ba da" rectifică ideea exprimată anterior. "Chiar numai" exprimă exclusivitatea s.a.

În cele mai multe schițe: "Nicio", "D-asta", "Precum", "Chiar numai", "Fiind zise", perspectiva aparține unui narator homodiegetic; el relatează evenimentele și se implică în desfășurarea narațiunii cu statut de personaj principal. Deseori, de undeva "par derrière", perspectiva unui narator heterodiegetic organizează compoziții textului și supraveghează mișcarea personajelor.

Frecvent, în structura narațiunii sunt introduse mai multe instanțe discursive. "D-asta" este construită pe trei voci distincte, două la persoana întâi și o alta la a treia; în "Ș-așa", vocile sunt dublate de monologul interior al personajului principal. Indiferent de persoană, naratorul se situează atât în prezent, cât și într-un trecut apropiat, pe care îl desface în secvențe analitice, căutând semnificația evenimentelor în care a fost implicat.

Personajele feminine și masculine, de sex și vârste diferite, surprinse într-un moment de criză - de obicei, trăirea emoțională a unui sentiment încercată pentru întâia oară - folosesc varianta citadină a limbajului popular,

forme și procedee specifice oralității, sub aspect fonetic, lexical și morfo-sintactic.

"Nicio" și "Chiar numai" sunt monologuri interioare, fără destinatar determinat. În cel dintâi, personalitatea scriitorului Savel Andrin este recreată de vocea fratelui său, o ființă mediocră: "toată viața m-am protejat n-am citit nu m-am uitat la televizor prea-prea ca să nu mă tâmpesc..." În relatare, se decantează atât invidia: "ultimu' geniu da' credeți-mă că scrântit așa ca el mai rar ca unde e multă carte e și multă prostie" - cât și atitudinea disprețuitoare: Savel nu a știut "să trăiască"...

Dincolo de amintirile unui individ frustrat, Carmen Cățunescu realizează un experiment textualist. Construit pe o frază enormă, fără niciun semn de punctuație, monologul este apropiat, sub aspect conceptual, de trăirile interioare, iar accentul este mutat pe spontaneitatea analitică.

În "Chiar numai", același procedeu este reluat pe dimensiuni mult mai ample. Subiectul enunțării, o voce feminină, își evocă existența cenușie lângă un bărbat "manglitor" și pasiunea pentru un medic, traită cu o intensitate necunoscută anterior. Expunerea este acronologică, rememorarea lipsită de organizare logic - formală, iar trăirile psihice sunt situate la interferența dintre conștient și inconștient. Într-un text cu o asemenea structură, Oswald Duocot distingea - în "Le Dire et le dit" - trei instanțe inconfundabile: "Subiectul vorbitor, producătorul empiric al enunțului, locutorul, responsabilul actelor ilocuționare și enunțiatorul, autorul unui punct de vedere, care nu este exprimat obligatoriu prin cuvinte." În schiță, subiectul vorbitor este o ființă simplă, marginală, locutorul exprimă insatisfacția provocată de o căsnicie nefericită, iar enunțiatorul aspiră la o existență pasională imposibilă.

Genica vorbește asemenea lui Molly Bloom și este evidentă nazuință prozatoarei de a crea o variantă autohtonă a fluxului de conștiință. Trezită de întoarcerea soțului, Molly se străduiește să readormă și gândurile verbalizate într-un asemenea context sunt firesc confuze. Monologul Genicăi este doar tulburat de totala dezordine temporală. Procedeu, ce atestă suplimentar înzestrarea creativă, are un precedent în romanul "Proces" de Ion Biberi.

2. REGISTRUL POLIFONIC. "Hai mă" este alcătuită din stratificarea mai multor voci, aflate în armonie sau discordanță: expunerea unui narator "du dehors", care înregistrează neutru reperele spațiale și diversificările temporale, vocea medicului, a fetei, glasurile părinților, surprinse într-un trecut nedefinit, lamentațiile unei paciente și voci diverse, fără menționarea emițătorului.

Insertia în enunț este marcată și prin alternarea diferită a literelor și a grafiei. Cronologia este alterată, modalitatea orală de exprimare, axată pe situația de comunicare, provoacă selectarea anumitor tipare de construcție și preferința pentru câmpuri lexicale distincte, iar registrele discursive alterează între dialog, stil direct și monolog.

Sintagma "hai mă", auzită într-un timp trecut de fetița de vârstă prescolară, este rostită într-un context incompatibil cu normele politeții, ignorate din neștiință. Interjecție cu valoare imperativă, "hai" îndeamnă la acțiune, la ieșirea din inerție; "mă", forma familiară a interjecției alocutive "măi", reflectă un raport de egalitate între participanții la procesul de comunicare. Adresată medicului, propoziția aparent bizară: "Hai mă la nisip", invitația, rostită cu inocență seriozitate, impune o relație interacțională nefirească între locutor și interlocutor. Reiterarea propoziției sfidează componența esențială a comportamentului comunicativ, explică descumpănirea medicului și refuzul lui de a continua dialogul în fața

celorlalți pacienți.

Personajele vorbesc același limbaj popular citadin, cu frecvente greșeli de exprimare, așa cum au auzit în familie sau în mediul socio-profesional. Adverbul "acilea", folosit de "doamna Titi", tautologiile: "un măgar e un măgar, iar un cal e un cal", rostite de pacienta "care vorbea blând", proteza vocalică, utilizată de aceeași: "m-am dus să vad ageamia de la Mamaia", forma orală a pronumelui nehotărât, folosit de medic: "Lasă-mă să te văd un picuț, olecuță, cevașilea" - aproximează aceeași vorbire periferică, urbană, în care se va dezvoltă și limbajul fetei.

Copila cu "fața serioasă, trăsăturile delicate, nasul și gura mici", internată pentru amigdaliță, este pusă în mișcare de o neliniște interioară. Rătăcește fără astampăr pe "sălile lungi", mohorâte, întâmpinată de asistente cu un prietenos "bonjur Ancuța". Fiecare propoziție rostită de personaj actualizează un referent psihic, alcătuit din reprezentări mentale.

Invitația adresată medicului constituie ecoul unui îndemn auzit pe malul mării. "Doamna Titi", lungită pe plajă, "cu ochelari mari de soare la ochi, cu un prosop pe cap, fredonând o melodie", agasată de prezența copilei, o trimite la nisip să se joace cu "găletușă". Aceași propoziție îi aduce în minte un ajun de Crăciun, într-un alt an, construit antitetice pe entuziamul fetei și indiferența enervată a tatălui.. Alt enunț, adresat femeii "blânde" din salon: "Tanti mâine plecăm" este reflexul propoziției rostite de părinte într-un timp anterior celorlalte două "Mâine plecăm Ancuța-tată".

Dincolo de imaginile sordide ale unui spital de provincie, se conturează, cu finețe, imaginea unui copil introvertit, căruia "fața i se luminează rar de un zâmbet, rar scoate o vorbă". Tristețea din "ochii mari, albaștri" dezvăluie drama unei minore ce își trăiește însingurarea în indiferența părinților, impasibilitate dezaprobată de autorul abstract.

3.JOCUL DEICTIC Pronumele personale de persoana întâi și a doua, formele atone ale aceluiași, adjectivele și pronumele posesive, apelativele, numele proprii, prezentul indicativ al timpurilor verbale, împreună cu deicticele ostensive alcătuiesc modalitățile expresive în "Ș-așa".

Punctul de vedere al unui narator omniscient controlează dinamica evenimentelor și urmărește aspectul acțional al fiecărui enunț. Glasurile, desfășurate în aceleași structuri populare urbane, interfera cu vocea și gândurile Tinei, personaj principal, aflat în pragul școlarității: "Mai am un an și mă duc la școală."

Insertia vocilor în discurs este suplimentară reliefată prin schimbarea caracterelor grafice. Evenimentele sunt banale. Însă prospețimea observației, naturalitatea percepției, spontaneitatea limbajului, gestică nuanțată, dinamica verbelor, interacțiunea permanentă dintre emițător și receptor imprimă textului intrinsecă originalitate.

Tina descoperă semnificațiile lumii referențiale și o irepresibilă dorință de cunoaștere o pune în mișcare; "Curioasă mai ești deșteapta lumii" - constată enervat-pleticită mama. Iar copila răspunde cu seriozitate: "Sunt." Ea moștenește o energie ce nu aparține părinților, ci coboară în timp spre strămoși nestiți. Din cauza insuficienței pregătiri culturale, părinții nu o pot ajuta. Mama nu știe să explice sensul cuvintelor "pretenții deochete/deplasate", refuză decodarea neologismului "porno".

Strivindu-și o lacrimă, fetița constată imposibilitatea accederii la informație: "de ce se fereș toți de mine au secrete mă păcălesc..." În gând, cu maturitate superioară vârstei, comentează acțiunile adulților: "A răs de mine și eu l-am crezut da' el nu râdea când" - și monologul se încheie în stil direct: mama nu râdea."

Gheorghe Tomozei

Cu oase scăpăratoare, de lup.

Alții vor coborî din visul în care-am intrat,
Cap desenat lângă cap desenat.
Începută de noi, iubirea străveche
O va sfârși-o altă, altă pereche...

III - DIN VOLUMUL: „ PREA TÂRZIU, PREA DEVREME ” - EDITURA EMINESCU 1984

PRIVIND FOTOGRAFIA UNUI POET BĂTRÂN

Mi-e frică de fotografiile poetilor ce pozează
când cu un stilou între degete, când
scriind (!) pur și simplu, ori
expunându-și la vedere ceasornicul de mână,
(măcar de-ar fi ceas de burtă, cu lant)
lavaliera pictoricească sau cine știe ce
pălărie ori poetesă în curs de dezvoltare.

Intr-o poză, recent, l-am văzut pe bătrân:
Avea (grozăvie !) înfiptă în buzunarul cămășii
o scoică din Mările Chinei (perfectă
reclamă pentru concernul Shell) și nu surâdea.
Apoi
privirea mi-a coborât brusc spre mâinile lui
în care ținea tot o fantastă cochilie
dar de data asta nu modelată gingaș
ci monstruoasă, informă, creație a mileniilor
de munci acvatice. Un fel de crab cu
crăcane pietrificate (așa trebuie să arată
o sepie de lavă) cu gheare rotite
concentric, desenat fără noimă după normele
unor
simetrii surpate, un măr de sânge încheșat
cu șiroiri de sânge țâșnite-n afară și rămase
și ele țepene, cu țâșniri translucide...

Mi s-a părut că bătrânul își ține capul în
mâini,
cu os râvnit și-adeșea mușcat de dezastre,
capul cu creierul ivindu-și circumvoluții
în palpit disperat cu toată sarea mărilor
depusă pe el și în el
și astfel mi-am interzis condescendența
sarcasmului cu care cobor în pozele poetilor
(fotografiați adesea de plutoane de execuție)
și mi-am mai spus că o asemenea fotografie
pusă-ntr-un sicriu fără trup
ar doborâ cu infernală ei greutate
umerii celor grăbiți să-l arunce în groapa
rădăcinilor și crabilor mării...

MOARTEA ÎN BIBLIOTECĂ

Miroase-a piei cojite
de pe dihăanii vii
și-a dragoste, adevă
și-i vrea a muri
într-o bibliotecă.

A rumeguș miroase,
a căpățâni de cărți
și-a săbii-nsângerate
când din prea-plin de hărți
se umflă marea Mare.

Zac tomurile – fildeș
de scoici și de mărganuri
cu umbra ta-ntr-pleoape,
cărți: țintirime – hanuri,
dar moartea nu te-ncape.

Miroase-a piei cojite
de pe dihăanii vii
și-a dragoste, adevă
și-i vremea a muri
într-o bibliotecă...

CÂND NINGE CU VOCE TARE

Un cap-
cap de pod peste râul ce-și pierde apele,
el singur în casa în care pe-un picior de plai
cu o mână,
o mână de prieteni
modelând argile speranței
din inima
noptii,
el, strivit ca o mentă ce nu mai are curs
care a curs
și care seamănă prea bine cu însuși Adevărul
văzut din profil.
el, prelins din timp
sub zăpezile roase
când e târziu
și când ninge
cu voce tare...

INCREDERE

Scriu
viața mea din viitor,
viața de după mine.

Îmi scriu scrisori. Le citesc
sub lumânare (luminare)
privind peste propriul umăr.

Murim, nu e așa, în fiecare zi
dar cred,
adică vreau să cred
că nu murim egal: azi
am murit mai puțin decât ieri.

Adun zile
pentru Marea Noapte.

Bărbatul e condamnat
la moarte –
tânărul ascultă sentința,
adolescentul urcă
pe eșafod
dar de murit
moare copilul...

LUNECÂND, LUNECÂND

Rezemat în cârja țigării
trăiești un timp oprit.

E aseară...

Deschizi sertarele
cu mâinile
căutând neîntâmplatul
mâine.

E încă ieri...

Gasești singura
linguriță de argint a casei,
mica limbă de clopot
a copilăriei.

E demult, E demult,
e cândva, e odinioară.

E pe vremea când... E atunci.
E odată
ca niciodată.

E chiar
niciodată...

UN MESTEȘUG PREA GREU

Ce veac grăbit, ce goană ! Adesea,
execuției duios pregătite până la ultima
dorință, până la ultimul cartuș (ori psalm)
i se spune
sumară
ca și când s-ar comite doar
un fragment de crimă
ar fi un meșteșug al dracului de greu,
astfel că între un glonț și altul
omul cu pușcociul trebuie să facă o pauză de
respirație în care să bea un șnaps întremător

ori să tragă la umbră între țâțele din aluat
ale (viitoarei) vădane

RAFALA.

Plutonul și-a făcut datoria și totuși
de aici de departe nu se înțelege prea bine
ce s-a întâmplat. Am geamurile
vopsite cu fluturi și muzicile curg,
dar numai până în clipa în care acul
se-ngroapă pe placa patefonului
în gaura glonțului. Mitrăliat,
numele își pierde câteva semne,
cartea cu poezii ruginește brusc.

Ce veac grăbit, ce goană ! Nici n-apuci să-
nțelegi
dacă tu
ești condamnatul
ori ești cel care a tras...

MÂNA MEA DREAPTĂ

Răsfrânt în oglindă
ori în vreo femeie ori mare Egee,
mi-aș recunoaște fiecare mădular
al trupului la care robesc
numai mâna nu, mâna mea dreaptă
singură
în cristalul cu muchii multiple.

Ea e cea mai cinstită carne
a trupului meu, cea mai muncită,
ea se înfige, chircită, în zăpada hârtiei
până ce-o face ca pe un strai purtat,
mototolită, cu –ncrețituri
ca ale miejilor de nucă, sub coajă.

Dar ce zic eu mieji de nucă,
ea reface însuși desenul
de minune
al creierului...

SCURTĂ BIOGRAFIE A UNUI VERS

Caietul dictando-zeburat,
ploaia p
pururi în poziție de drepti,
absențe în catalogul părinților,
o școală cu pereți de plastilină
înconjurată de biserică bine hrănite,
cărute cu cărți târându-se spre abator
și copilul hrănit cu întâiul lui vers
extazul comunal.

Un vers...

L-am uitat. S-a pierdut. Era, fără îndoială
Perfect
(singurul din câte am scris)
sticlind

ACTUALITATE EDITORIALĂ

Adesea, replica dezvoltă de intuiție a distanței lingvistice dintre ea și ceilalți. În fraza următoare, reiterarea verbului "a auzi" este rostită cu voce tare, restul în gând, cu amărăciune: "Aud aud da' nu pricep de ce vor toți să mă păcălească oare par prea proastă prea nepricepută..."

Comportamentul personajului este atipic. Lentoarea gesturilor, mișcarea impleticită, reacțiile întârziate - caracteristice unei atitudini introvertite - o întorc mereu spre lumea ei lăuntrică.

Instanța discursivă utilizează dezvoltat mărcile deictice incluse în prezentul indicativ al verbelor și deicticele ostensive, însoțite de mijloace extralingvistice: gest, privire, mișcare și structuri anafonice, cu referința la substantivele cunoscute. În monologul inocent, fracturat de vocea naratorului, Tina - intrigată de comportamentul aparent ilogic al personajelor - încearcă să decodeze bancul "porno": "nu pricep ce putea să-i facă fetei - negrul să-l omoare da' el fetei.../ Alege niște fotografii și pune restul la loc./ păi sigur s-o omoare și el/ Închide ușa în urma ei./ da' de ce că doar nu-i făcuse nimic..."

Șocul emoțional trăit la cinematograful amplifică dorința de cunoaștere. Îmbrățișarea dintre un bărbat și o femeie o aruncă într-o lume a ipotezelor ? "Doamne ce i-o fi făcând... Cred că vrea să glumească cu ea să se joace..." Propriile explicații i se par inconcludente și, arșă de curiozitate, se adresează părintelui: "Ce fac tată șoptește se joacă - îi mânăncă urechea..."

Râsul ei și amintirea unui gest similar într-un timp trecut, când tatăl o sărută și îi mușcă gingaș urechea se dizolvă într-o trăire necunoscută până atunci: "Ceva dureros se ridică din stomac și rămâne în piept, așa încât, când vrea să înghită, întâmpină o greutate. Și atunci vrea să plângă că de câte ori o doare ceva, dar imaginea colorată îi fură ochii..."

În structura de profunzime, semantismul deicticului ostensiv, inclus în titlu se mulează pe trăsăturile caracteriale: "Ș-așa" semnifică atât o atitudine comportamentală ce iese din tiparele comune, cât și sensul difuz al contextului: năzuința fetei de a rămâne, în continuare, la fel cu sine însăși.

După *momentul 2000*, marcat prin debutul lui Sorin Stoica, la "Paralela 45" cu primul său volum de schițe, "Măcar să" conturează o altă etapă calitativă în dezvoltarea prozei scurte. Carmen Cătușescu se întoarce spre psihismul de profunzime, cu impulsul de a surprinde însingurarea unei generații căreia, în confruntarea cu rigorile realității contemporane, aculturalitatea părinților îi rezervă opțiuni limitate și reductive.

Ambiguizarea, acuitatea percepției, spiritul analitic, descifrarea nucleelor psihice, modalitatea de a combina perspectivele diverse și aptitudinea de a mânui cu dezvoltarea registrele limbajului atestă prezența unei prozatoare de excepție.

ION BĂLU

Eminent editorial marcând și un important pas spre afirmarea culturii românești

Antologia Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec (2009)

La mii de kilometri de țară, oameni împătimiti de frumos, atât de diferiți ca vârstă, educație sau preocupări cotidiene, se asociază, ori de câte ori se ivește prilejul, întru sprijinirea necondiționată a promovării și perpetuării limbii lor de origine. Asociațiile, indiferent de vechimea sau coloratura lor, dacă sunt conduse cu onestitate și conștiinciozitate, devin adevărate puncte de sprijin pentru comunitățile de care aparțin. Una dintre ele, mergând pe urmele acestui vechi deziderat, dar ancorată puternic în curentul novator al timpului, este și Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec (ASLRQ).

Adunând, inițial, în jurul ei, oameni înzestrați literar din zona orașului Montréal și din împrejurimi, conducerea ASLRQ și-a dat seama că, pentru a fi cu adevărat de folos comunității românești locale, are nevoie de internaționalizare. Francofonia, prin extinderea și plurivalența ei, s-a dovedit, în cazul nostru, linia naturală, ligamentul necesar diversificării și îmbogățirii moștenirii noastre culturale. Ca urmare, ASLRQ și-a mărit constant numărul de membri, încorporând, statutar, în rândurile ei, nume cunoscute din și din afara provinciei Québec.

La numai un an de la înființare, remarcându-se prin suplete, inițiativă și inventivitate, ASLRQ a început să se impună ca una dintre organizațiile locale care promovează susținut cultura românească. Eterogenitatea asociației, în pofida unor preziceri mai puțin optimiste, s-a dovedit a fi brațul ei de forță. Debarasată de pretenții egocentriste, de măcinări interne futille, ținându-se, declarat, în afara oricăror încercări de partizanat politic, ASLRQ își continuă drumul pe care și l-a ales.

În colaborare cu Fundația Română din Montréal și Asociația Culturală Română, ASLRQ a organizat, a sprijinit și a participat la numeroase activități de interes comun. Prin intermediul „Suplimentului literar” al revistei Tribuna Noastră, ASLRQ și-a făcut prezența cunoscută, și recunoscută, pe planul cultural local, iar prin intermediul site-ului de internet (www.aslrq.ro), prezența globală. În același timp, cenaclul virtual „Prietenii poeziei” stă ca o mărturie a înțelegerii cu care privim și încurajăm participarea confrăților noștri întru ale scrisului, indiferent de coordonatele lor de activitate. Scriitori și poeți de valoare recunoscută împart frățeste spațiul cu autori în curs de afirmare.

Să nu fie nimănuși, în acest caz, cu mirare că, bazându-ne pe un fundament atât de solid, am decis să trecem la editarea unei antologii. Credem că este cel mai potrivit mod de reprezentare a gradului de colaborare și asociere la care am ajuns.

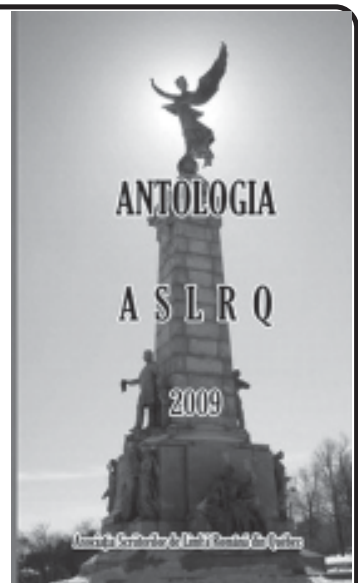
Mulțumind, cu acest prilej, tuturor celor care s-au implicat în realizarea acestui proiect, ne afirmăm convingerea că eforturile noastre vor fi răsplătite.

Adrian ERBICEANU
Președinte
Ionuț CARAGEA
Vicepreședinte

Scurtă prezentare a ASLRQ

După cum se menționează și pe siteul oficial www.aslrq.ro, site dezvoltat și întreținut în totalitate de însuși vicepreședintele și cofondatorul ASLRQ, scriitorul Ionuț Caragea, Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec are ca scop să reunească scriitorii de limbă română din provincia Québec și scriitorii români cu orientare francofonă din exteriorul provinciei Québec, implicându-se în promovarea culturii românești în provincia Québec, în Canada și pretutindeni în lume. La doar un an și jumătate de la înființare ASLRQ numără printre rândurile sale nu mai puțin de 45 membri stabiliți în Canada, România, Franța și Polonia (aproape jumătate fiind și membri ai URSS): Decebal Armașu, Angela Baciu-Moise, Veronica Balaj, Alina Beiu-Deșliu, Ovidiu Bufnilă, Elena Buică, Mihaela Burlacu, Ionuț Caragea, Eugen Enea Caraghiaur, Marius Chelaru, Daniel Corbu, Melania Cuc, Valeriu Cușner, Emilia Dabu, Ion Anton Datcu, Ștefan Doru Dăncuș, Adrian Erbiceanu, Petre Fluerașu, Constantin Frosin, Angela Furtună, Traian Gârduș, Basile Gliga, Corneliu Leu, Rodica Elena Lupu, Ionela Manolescu, Virginia Mateiaș, Adrian Munteanu, Angela Nache-Mamier, George L. Nimigeanu, Mia Pădurean, Carmen Poenaru, Aurel Pop, Mariana-Ionela Pop, Ionel Popa, Virgil Răzeșu, Ana Ruse, Lia Ruse, Dumitru Scorțanu, Petruța Spănu, Luminița Suse, Elena Ștefoi, Miruna Tarcău, Vicky Tarcău, George Tăutan, Viorel Zegheru.

Antologia ASLRQ, a treia carte apărută la Editura ASLRQ din Montréal, editură fondată de Adrian Erbiceanu și Ionuț Caragea, prezintă primii 39 membri, în ordinea intrării în asociație. Antologia cuprinde biografii și creații în limbile română și franceză, așezate în 164 pagini, format academic. Antologia ASLRQ a apărut prin efortul colectiv al membrilor, drept pentru care ținem să ne exprimăm deosebita recunoștință celor care s-au implicat în acest proiect îndrăznet. Cu deosebită stimă și bucurie sufletească,

Trecuseră aproape încă patru ani de opoziție a lui față de Palat și, de data asta, față de guvernul conservator al celui mai tânăr decât el și mai bătrâncios în același timp, bun politician care era Lascăr, băiatul Catargiului celui bătrân cu bogății mari prin județele de mijloc ale Moldovei. Iar, la o asemenea chemare a ei, exact când Carol își îndeplinea ritualul de a vizita taberele militare ca să-și atragă ofițerii mâncând cu ei la popotă un meniu rigid și indigest și știind că aceia, abia după plecarea lui de protocol prusac își descheiau copcile tunicii și porneau sfântul lor cholhlan autohton, Brătianu urcă smerit și aprinse lumânări la Sfânta Mănăstire a Sinaii, unde știa că, în arhondaricul din stânga, spre valea Peleşului pe care-o cumpăraseră începându-și trasarea viitorului castel, își amenajaseră ei micul lăcaș de vară al familiei domnitoare. Încă cernită, mai slăbită de durere, ceea ce-i interioriza distins obrazul de păpușă, așa cum sunt nemtoaicele cele frumusele în contrast cu atracția de altă natură a femeilor din neamurile cu păr negru, Elisabeta apără în cerdacul cioplit monahicește din lemn brun, creind frumosul său contrast specific românesc față de varul alb și liniștor al zidurilor de mânăstire.

Plecat, lăsându-și să cadă-ntr-o parte și pletele scurte, tăiate după moda insurgenților care vorbeau cândva împătimit mulțimii în intersecțiile Parisului revoluționar, el coboră treptele bisericii în sfeșnicele căreia tocmai își așezase lumânările și veni spre bolta de balcon ce se arăta pentru bustul ei ca o cadru între cei doi stâlpi sculptați. Veni până lângă sentinela înfîretată ce străjuia domeniul princiar, făcându-și plecaciunea tot mai expresivă și în smerenie și în curtoazie.

- Domnule Brătianu, ai venit... la mânăstire ! - dădu ea un aer convențional exclamației care începuse cu un accent de reală bucurie.

- E sârbătoarea Tâierii Capului Sfântului Ioan, Măria Ta - arăta el spre frumusețea luminoasă a zilei de vară - dacă va fi să-l urmez la osândă, mi-am zis să-mi aprind singur o lumânare !

Ea aprecie gluma zâmbind trist și nu se sfii a recunoaște că-i cerceta cu atenție chipul acela de brigand, sau cărvunar, sau haiduc în legătură cu care își petrecuse imaginațiile adolescenței:

- Ai încăruntit; ai acum mai mult argint decât păr negru !

- E-n directă legătură cu gândurile, Măria Ta: mai multe gânduri triste, mai multe frământări.

- Dar nu e-n legătură și cu o poziție politică mai radicală ?

Brătianu chibzui fără a ascunde nici el că simțea nevoia să-i cerceteze chipul cu sentimentală atenție și-și revărsă asupra mâinii întinse pletele:

- În preajma Voastră aş vrea să uit de politică...

Când ridică privirile, ea tocmai își dezvelea spre ureche vălul negru ce-i cobora din cununa creștetului, arătându-și tâmpla:

- Și eu am încăruntit, domnule Brătianu.

- Condoleanțe, Măria Voastră; nu m-am putut apropia atunci, în cortegiul, dar am plăns ca pentru o floare a țării mele, pe care aş fi stropit-o cu lacrimi, numai să crească !...

- Hai pe balcon, dincolo - îl invită ea și, profitând de faptul că treceau printr-o încăpere în care nu se afla nimeni, spuse în continuarea celor dinainte - El se consolează fiindcă privește lucrurile ca la administrația palatului: Chiar zice că pierderea nu e așa de mare fiindcă tot nu era băiat !... Închippuieți, da, poate să zică asta !... Vezi, domnule Brătianu, am trecut patru ani de când am stat prima data de vorbă mai pe-ndelete, dar n-am uitat sentimentul de încredere pe care mi-l inspiri !... Voiam să te văd; de multe ori am vrut să te văd sau m-am gândit că aş vrea să te văd. Simt că dumneata înțelegi, sau în ori ce caz accepti nebunia mea poetică... Ai să vezi, am și un motiv special pentru care te-am invitat, dar nu e vorba numai de aceasta.

- Nu numai că o înțeleg, Măria voastră, dar m-am gândit. M-am gândit în ceasurile grele prin care ați trecut ca mamă, că aveți drept sprijin poezia; ceea ce nu e puțin lucru !... Vă puteți dăruia ei, dacă viața vă lipsește de alte satisfacții !...

- Și, atunci, de ce-ai uitat ce te-am rugat ? ! - deveni ea deodată foarte apropiată în imputare - era vorba să-mi recomanzi doamne

Femeia, fie

fragmente dintr-un nou

de onoare, talentate; așa-i universul meu: Am plecat dintr-un castel unde mă defulam în artă, iar el îmi construiește altul acum, în care tot asta am să fac... Vocația mea de mamă, pentru care și voi și el m-ați adus aici, a luat sfârșit, domnule Brătianu - îi comunică ea ca un act oficial, cum mai făcuse considerând că printr-unul ca el vorbea țării - nu cred că voi mai putea face copii; stai de vorbă cu doctorul Kremnitz și-ți va explica

- Vreau să fiu prietenul poetei care sunteți și vă veți afirma - schimbă el vorba - și vă rog să-mi spuneți tot ce pot face pentru asta. Voi găsi cele mai talentate fete pentru salonul Măriei Voastre, dar voi strădui să avem și instituții publice așa cum le vesați ! Carmen Sylva, cum am auzit că semnați - se arăta el informat - e tocmai ce spuneți Măria Voastră. E cântecul pădurii pe care, desigur, cei simpli și săraci cu duhul, care nu înțeleg sufletul artistului, îl pot considera o nebulie, fără a-și da seama în prostia lor că face parte din frumoasele nebunii, puținele frumoase nebunii ale vieții acesteia. Si eu am scris, Măria Ta, am avut ani întregi la Paris când am publicat cu succes. M-am ratat amestecându-mă în toată politica asta ! Dar nu-nseamnă că nu știu și că nu simt ce poate însemna așa ceva pentru un spirit intelectual.

- Asta fiindcă ești contraiul lui Carol, reveni ea la ceea ce simțea nevoia prea mult să explice. Uite, să ieșim pe balcon, să vezi valea în care a început construcția castelului. E un act artistic pe care îl face fără pic de artă. E ca un castor care din instinct își construiește cotloanele. El a primit ordin de la tatăl său să minuneze acest loc cu un castel demn de Hohenzollerni și chiar a transformat asta în pasiune. Dar știi cum ?... Nu pe frumos sau pe urât, ci pe cât costă - *vieftel kostet* ? ! El știe că trebuie să coste mai mult decât al altor prinți, ca să le facă aceluia o demonstrație de superioritate și muncește pe șantier ca un salahor; muncește cum muncesc enucii aceia perseverenți care n-au altă plăcere decât să mărească bogățiile palatelor; dar nici nu-i trece prin minte să aprecieze... măcar parcul, ci zice doar că va avea atâtea hectare de parc !... Imi pare rău, îl cunosc de mic drept un copil fără haz, fiindcă familiile noastre sunt rude de sânge... Poate chiar prea apropiate. Întrebă-l pe Kremnitz ca să-ți spună că și asta e una dintre cauzele pentru care nu mai pot face copii. Să zicem - vorbi ea iarăși cu un îndemn cinic de a-și flagela soarta - că el ar fi în stare să mai conceapă unul. Dar și viața aceluia va fi în pericol din pricina combinațiilor sterile din sângele nostru apropiat. Bătrânul Karl Anton m-a ales fiindcă eram cea mai necheltuitoare dintre toate candidatele. Alea ar fi irosit pe rochii și petreckeri, eu îmi cheltuiam timpul citind, ceea ce însemna că n-o să-i cost. Și n-au mai ținut seama de sângele prea apropiat !... Întrebă-l pe Kremnitz; am să-i spun că are permisivitatea mea. Dumneata trebuie să știi... Așa - rosti ea chiar cu o tragedie antică în glas - voi avea conștiința că țara o să știe, chiar dacă oficial, pentru a se putea aduce dinafară un principe moștenitor cum el de mult are în gând, se va spune că organismul meu e de vină fiindcă nu poate duce sarcina. Da, să nu crezi că nu i-am spus: Aș vrea să-l văd bărbat măcar cu altă femeie. Să facă un bastard pe care apoi să-l înfiem. Da, i-am dat ideea asta, de vreme ce el m-a adus aici în scop de prăsila. Că prăsila se face cu armăsari ca lumea !... I-am făcut sugestia dându-i și garanții că nu mă supăr, dar se pare că nu-l interesează acest aspect. Pe el, însăși ideea de femeie îl înfurie. El vorbește frumos soldaților, dar are cel mai urșuz comportament față de doamnele și domnișoarele mele de onoare. Parcă l-ar mânca, parcă l-ar agresa, parcă i-ar descoperi ceva ce ține ascuns. Nu vrea apropierea pe care i-o propun. În schimb, se gândește la burocație. La ce documente ale casei princiare se vor formula pentru ca să se știe că eu nu mai pot face copii și trebuie adus din familie un moștenitor. Adică, numai eu sunt de vină, iar el e serenissimul fără

defect ! -deveni ea deodată îndurerata femeie care se vedea că într-adevăr era, lovită de jignire, chinuită de neputință și furioasă pe împrejurările care-i stâlceau menirea maternă.

Brătianu îi sprijini în palmele sale coatele ce căutau sprijin, desprinzându-o de masivul stâlp cioplit menitește ce mânginea balconul; și-i așeză grijuliu, în balansoarul cu catifele roșii, trupul purtând haine cernite. Pe furie, ea își șterse o lacrimă; una singură de pe expresia de asceză ce nu stătea bine obrazului ei rotunțor, de peisaj pastoral cu femei vesele. Și, spre a-și drege vocea scăpând de accentele dramatice, porunci valetului care așeza tava cu dulceturi:

- Adu-i domnului Brătianu un scaun !... - pentru ca revenindu-i glasul melodos într-o oarecare veselie a ironiei să-i spună acestuia:

- E balconul în care stau singură privind la zidurile cu care prințul meu îmi înalță un castel... - pentru a accentua apoi și mai mult: Bine-nțeles, punând în zidurile astea și-n toate furniturile pe care le trece în catastive, întreaga, absolut întreaga lui dragoste !...

Era un balcon îngust, sprijinit pe zidul ce întărea malul pe care se ridica mânăstirea clădită de meșterii locali ai Cantacuzinilor după asemănarea celei de la muntele Sinai, cu uși boltite scund pentru smerenie la aplecare capului, dar cu cioplitură bogată de lemnărie românească. De pe el se vedea valea cu firul apei Peleşului și șantierul în forfotă, cu muncitori, animale de muncă și care manipulând materialele spre satisfacția domnitorului ce-și ocupa cu asta plăcerile vieții.

- Eu un foarte bun antreprenor; ca un maestru de șantier căruia nu-i scapa nimic pe parcursul întregii zile, apoi se hrănește și bea copios făcând în continuare socoteli pe colțul mesii și adoarme lângă jupâneasă renunându-și câștigul în somn, fără să considere că mai are în viața asta și alte obligații.

- Măria Ta, dar asta e o imagine de oameni simpli, de burghezie primitivă pe care noblețea o sfidează prin cavalerismul pe care încercăm să-l deprindem și noi, intelectualii claselor mai de jos !...

- Se poate. Eu am spus că este „ca un” și nu „un”. Nu m-am gândit la el sau la austeritatea portretului lui de militar scund și drept, ci la acele prezentări copioase ale pictorilor flamanzi - se dovedi ea rafinată și plină de intuiție... Nobilimea ? !... Eh, dumneata n-ai trăit cu ea pe cap ca să-ți dai seama, în fond, că nu e cu nimic mai puțin banală decât acea burghezie ghiftuită de care scriitorii, oamenii cu spirit, adică, au început să rădă !... Sigur: lui nu i se potrivește imaginea cu „se hrănește și bea copios”. El e cumpătat fără să-i pese că asta poate proveni din zgârcenie, sau din lipsă de comunicare cu oamenii. Nu i se potrivește nici cea cu „numărarea câștigului în somn” care ar fi mai apropiată de personajele domnului Balzac; el numără castelele verilor lui, față de care a fost mai sărac și vrea acum să-i întreacă... dar, în rest, te asigur: lucrurile sunt asemănătoare...

- Nu crederi că-l judecați cam aspru ? - îi veni lui Brătianu o idee provocatoare, care ținea mai degrabă de interesele lui politice decât de confidența nefericirilor cu care-l dăruia acea femeie a cărei sinceritate de moment nu prefera deloc stocismul.

- Cine l-a pus să se căsătorească tocmai cu mine, fără ca să se întrebe dacă nu cumva am personalitatea mea și visurile mele ? - sfidă ea - Eram convenabilă pentru ei, pentru calculele lor. Carol bătrânul, tatăl lui, putea face afaceri bune cu domeniile noastre și banii veniți de aici, Bismark era mulțumit că nu-i strica socoteliile vreo prințesă din altă țară, lui Wilhelm îi creșteau visurile imperiale pe care și le-a și îndeplinit încoronându-se chiar în palatul învinșilor,

ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ

REVISTA DE BUCUREȘTI A LIGII SCRITORILOR

„Cetea lui Bucur” - atât de inspirat numită -, care adună și focalizează în jurul său, creatori din toate colțurile țării, ba și din toate colțurile lumii, este editată de Liga Scriitorilor din România, Filiala București, în parteneriat cu Asociația Română pentru Patrimoniul și are în fruntea colegiului redacțional pe o doamnă a culturii noastre, jurnalist, poet, prozator și realizator de emisiuni TV, Elisabeta Iosif - ca redactor șef; pe doamna Elena Armenescu - redactor șef adjunct, pe scriitorul și criticul literar Cristian Neagu - ca secretar general de redacție - și câțiva redactori de specialitate. E destul să-i amintim în acest sens, pe: Elena Buică din Canada, pe Viorica Enăchiuc, Paul Polidor, Viorica Bălescu iar George Roca (Australia) și Nușa Ilisie (Spania) semnează ca și corespondenți speciali.

O mențiune aparte, se cuvine pentru dl. Constantin Vlaicu, editor on-line, cu ale cărui străduințe, revista atinge performanța actuală de acuratețe estetică, aspect grafic îngrijit și fantezie artistică greu de egalat. Bine structurată, „Cetea lui Bucur” înmănușează între paginile ei, nume care și-au dobândit prestigiu în sfera culturii românești și universale. Impresia este deosebit de favorabilă. E chiar o plăcere s-o răsfoiești și să te adâncești în lectura ei. De asemenea, plaja domeniilor luate în discuție, a genericilor obișnuite și inedite, este foarte generoasă și întâlnește teme variate, de la Informații, Noutăți, Interviu, Reportaje, Memoriile, Evocări, Jurnale sentimentale, Retete... scriitoricești, știri despre „Soarta Cetății”, „Tablete”. Se face auzită „Vocea Istoriei”. La loc de cinste sunt Editorialele, semnate de Elisabeta Iosif. Nu lipsesc nici „Însemnările despre Artă”; impresiile de Cenaclu; Comentarii, Aforisme, Amintiri, Corespondență din străinătate, Cronici, recenzii, polemici - reunite în aceeași rubrică, Medalioane, portrete literare, Cronici plastice, Știri fierbinți de la anumite lansări de carte, rubrici de Hai-Ku - numite inspirat: „Hai-Ku în Cetate”, în care se precizează primele reguli ale acestei specii tradiționale de poezie fixă niponă, cu reflecții în gândirea românească. De asemenea, avem parte de „Călătorii de suflet” cu Pr. Dr. Alexandru Stănculescu-Bârda cu texte referitoare la „Excursiile-pelerinaje” - o rubrică de „Debut” pentru aspiranții la glorie literară, Eseuri, semnate de Al. Florin Țene - Președintele Ligii Scriitorilor din România. Surpriza revistei o constituie rubrica „Fabule... în actualitate” în care,

tot pr. Al. Stănculescu-Bârda semnează un text umoristic: „Cașcavalul popii”.

„Imaginea țării în evenimente” - este dată de Eva Defeses care ni-l aduce în actualitate pe „George Enescu - omagiat de muzicienii spanioli”, ori pe „Pictorul Romeo Niram - singurul străin din Garda Regală a Spaniei”.

De remarcat, interviurile de excepție ale lui George Roca - cu personalități pe măsură: „Dr. Ghe. Drăgan, fizician român stabilit în Australia”; cu „Adrian Șoncondi - poet și traducător de excepție”, un „Interviu cu „un mare evadat”: scriitorul australian de origine română V. Nichols.

Octavian Curpaș intră în dialog cu distinsul Lucian Hetco, redactor șef și webmaster al revistei Newagero-Stuttgart, în care relevă personalitatea de excepție acestui publicist și analist român, animatorul unei vaste rețele culturale prin intermediul revistei Newagero.

Tot Octavian Curpaș îi ia un interviu poetei Lelia Mossora ca și scriitoare și artistei Melania Cuc, redactor la rândul ei, la revista Newagero. Stelian Țurlea - publică un interviu cu academicianul Mircea Malita. Nu lipsesc lansările de carte - printre care: „George Roca - Lansare de carte la București” - prezentare de Georgeta Resteman.

Victoria Duța are la rândul său o contribuție cu „Lansarea Volumului antologic «Izvoarele vieții»”. Nu putea lipsi din generic „Memorialul Artur Silvestri - cu numeroase evocări în pagini emoționante.”

La rubrica de Poeme semnează atât scriitori consacrați: Adrian Botez, Aurel Anghel, Cristian Neagu, Dan Lupescu, Daniela Voiculescu, Elena Armenescu, George Roca, Gheorghe Neagu, Ioana Stuparu, Victoria Milescu, dar și cei care își exersează condeiul la Prima Verba.

O rubrică specială este destinată Prietenilor literare, în care Florin Dochia ne aduce în memorie „Mari prietenii în corespondență; Andre Gide-Paul Valery și tot domnia sa evocă într-un text „Paris: de trei ori Cioran” - figura filozofului sceptic de origine română, trăitor la Paris. Rubrica de Proză este semnată de Elena Armenescu, Elena Buică, Elisabeta Iosif, Emil Bucureșteanu; Nușa Ilisie, Victorița Duța și alții. Sunt evocate personalitățile universale de curând plecate dintre noi: Artur Silvestri și Andrei Vartic. Reportajul despre „Arizona” - al Elenei Buică - aduce impresii personale și fotografii inedite ale autoarelor prin aceste părți ale lumii iar George Roca scrie despre „3 bihoreni pe acoperișul Europei”.

Nu e neglijată nici componenta spirituală, ca dimensiune a personalității

umane și aici semnează Elena Buică, Elisabeta Iosif și Melania Cuc, în articole cu tematică pascală. „Vocea Istoriei” se face auzită prin scrierile lui Dumitru Rădoi - care oferă „Simboluri și datini traco-gețodacice”; Victoria Bălescu semnează mai multe articole despre perioada regimului monarhic românesc și despre faptul că trebuie să aducem „Veșnică cinstire eroilor neamului românesc”.

Cezarina ADAMESCU

Revista literară Dor de Dor nr.51-2009

În pofida greutăților pe care le întâmpină și indolenței unor factori locali, care potrivit legii îi pot acorda un sprijin (Comisia Județeană pentru Cultură din cadrul Consiliului Județean și Centrul Cultural Județean), Marin Toma din Dor Mărunt ne surprinde iarăși plăcut în ceea ce privește diversitatea și valoarea materialelor publicate în ultimul număr al revistei. Petre Hertan semnează un cuprizător material intitulat « Alexandru Husar, vievodul luminat al propagării ideii europene, maestru al animismului » în care este consemnată marea contribuție a renumitului filozof, istoric și literat la propulsarea progresului social prin integrarea esteticii a literaturii, a istoriei naționale și a civilizației autohtone în cotextul european și în universalitate. Făcând referire printre altele și la volumul « Ideea europeană » scris de marele cărturar, autorul articolului menționează și apreciere reputatului esesist ieșean Constantin Coroiu: « Carte de referință a cunoaștrii noastre europene care aduce imaginea mișcării și apartenența spiritului românesc în coordonatele spiritului european ». Articolul publicat conține și alte referiri la activitatea creatoare a marelui om de cultură ardelean dar și o sintagmă relevantă a acestuia: « nu te poți pronunța în cultura română fără un stagi la Iași ». Daniel Grigore - Simion, călărășean de origine și deținător a mai multor premii literare debutează în paginile revistei cu patru frumoase creații lirice, făcându-i - se de către redactorul șef al revistei și o scurtă prezentare. În continuare, George D. Piteș ne face să zâmbim citindu-i pagina de catrene apărute în volumul « Solștiții de iarnă » după ce Gheorghe Penciu face o scurtă apreciere critică asupra cărții. Proza scurtă este semnată de Huțuleac Dragoș care în « Gânduri rurale » ne oferă o minunată povestire din lumea satelor plină de satiră și taine...lumești, înconjurate de aureola bunului simț, caracteristică omului simplu. Tot la acest capitol semnează și Miron Țic o mică întâmplare

ea regină...

roman de Cornelui Leu

la Versailles, cu o suită în care puteam să fiu și eu o mică piatră prețioasă, iar pretendentul, mirele, nu avea vreo preferință expresă fiindcă e tipul de om care, după cum am auzit, a avut un singur puseu de dragoste pentru frivola aceea pariziană a lui Murat; după care a plâns ca un copil care-și cere jucăria, iar apoi s-a blazat complet în materie de femei, așa că-i era indiferent că eu eram nebuna singuratecă din Westernland !... Mi-a cerut acceptul și s-a-nclinat încercând o sărutare, apoi s-a dus să facă acte cu cei care habar n-aveau câte lucruri citisem eu, câte lucruri visasem eu; nici măcar câte lucruri scrisesem eu, că aveam caietele pline !... Fiindcă am vorbit de Balzac, să luăm chiar în comparație cu personajele lui Walter Scott – reajunse ea la acea febrilitate de vorbire în care nu mai făcea distincția clară dintre personajele din cărți și cele din viață – nu crezi că suntem foarte aproape de ele și de meschinăria lor pe care voi, intelectualii de stânga o condamnați drept burgheză ?...

- Fiecare clasă își are spiritele ei luminate și spiritele terne, Măria Ta !

- Voi vorbiți cu superioritate despre acea lume burgheză limitată mental la câștig și la ghiftuală, domnule Brătianu, dar eu pot vorbi la fel despre acea lume nobilă de care mă izolam în bibliotecă sau colindând luncile la Neuwied. Aș spune că e vorba de lumea nobilă împurbuzată în așa măsură încât și-a pierdut și trăsătura principală: cavalermul, generozitatea gestului, largimea aspirației, chiar războinică fiind. Pentru că una e Războiul dintre cele două Roze, domnule Brătianu - ajunse febrilitatea ei la împătımire, rostind lucruri asupra cărora se vedea că meditase cu periculoasă inteligență – și alta jaful unor corsari care strâng averi și devin nobili prin ocuparea unor castele ! Da, da; mă gândesc de mult la asta și m-am frământat să găsesc noblețea adevărată în stări mai pure, până ce mi s-a dus vestea că sunt o mică nebună ce face jocul ielelor pădurii !... - Avea ochii aprinși și sărea de la una la alta în mod ciudat, dar cu logică; o logică subînțeleasă, parcă i-ar fi vorbit unuia cu care avusese multe conversații asemănătoare – Știi ce fericită am fost odată ținând copilana brațe în vreme ce ei, familia domnitoare, nu pot să spun că nu-i dădeau atenție, dar vorbeau negustorește, ca la piață, despre descendența bărbătească pentru asigurarea tronului ? !... Printre ei toți m-am simțit deodată singură cu ea și am strâns-o în brațe cu fericire fiindcă mi-am dat seama ce aveam de făcut. Mi-am dat seama că Dumnezeu mă hărăzise cu ea, ca să alergăm amândouă prin pădurile astea din Carpați crora le-am studiat legendele tocmai ca să i le spun ei, să fie ale ei, ale copilăriei ei confundându-se cu această țară !... Iar, când va crește un pic, să hoinărim împreună prin ele împodobindu-ne părul cu petale și căutând ielele, sau sănzienele, cum le spuneți voi, depășindu-ne de toți ceilalți și lăsându-i cu viața lor meschină, ternă și telurică prin care au împurbuzat sentimentele nobile și mi-au înjosit mie trairile poetice, considerându-mă mica nebună inofensivă bună pentru afacerile dintre un regat și un imperiu !... Da, eram atât de fericită că Dumnezeu mi-a dat o fetiță pe care o strănsem la piept cu atât mai tare cu cât lor le dezamăgise genealogia... Și care - Dumnezeule, de ce m-ai pedepsit ? ! - trebuia să mai crească numai un pic, pentru ca să zburdăm cu adevărat amândouă în jocul ielelor, să avem viața noastră bucolică în țara asta atât de frumos bucolică, lăsând problemele meschine ale tronului în seama lor, a familiei lor unde n-au decât s-ducă ce urmaș vor !... N-a fost să fie așa, domnule Brătianu, iar eu îți spun toate acestea dumitale... Oare de ce ți le spun ?... Oare de ce tocmai dumitale ?...

Brătianu ezită, chibzui, renunță și reveni la ideea care-i stătea pe buze cu un cuvânt care se putea să nu fie deloc un compliment:

- Pentru că eu știu, Măria ta...
- Ce știi, domnule Brătianu ?
- Că, poate, sunteți... - ezită el simțindu-se cum schimba direcția
- ...sunteți o scriitoare pentru a cărei frumoasă imaginație eu ar fi trebuit să fac mai mult...
- Chiar asta voi ai să-mi spui ? - insistă ea necrezându-l; iar el încercă să se justifice:
- Mă jur că nu odată m-am gândit să merg la Paris, să reiau relațiile mele cu ziarele și să le atrag atenția că România are o poetă care i-a cunoscut frumusețile și i le cântă.
- Asta te cred. Asta ai face-o. Nu atât pentru mine, față de care nu simți mare lucru - îl tatonă ea - dar pentru țara dumitale ai face-o !

Și reuși prin asta să obțină ceea ce instinctul ei femeiesc nu se putea să nu dorească de la un personaj asemănător cu cele din literatura prin care visase.

- Altelea Voastră – îi declară Brătianu ridicând bărbăteștile sale priviri convingătoare – ca principesa vă respect, dar ca poetă și femeie să știți că îmi treziți foarte multe simțăminte; să nu mai spuneți niciodată că nu simt mare lucru !...

- Ai fi în stare să mă iubești ?
Comportamentul ei derutant, pe care i-l știa plin de surprize venind din frustrările ce și le îndulcea singură cu alintările extravagante artistice, se întrecea de data asta uimindu-l.

- Aș face orice ca să rămâneți numai cu poezie în suflet – găsi el o formă de declarație mângâietoare atingându-i vâlul care încă-i mai sublinia viața cernită – dar cred că mă-ntrebați dacă v-aș iubi, exact așa cum m-ați întrebat altă dată dacă v-aș duce la eșafod. Mă vedeți un alt personaj.

- Te văd așa cum ești, domnule Brătianu – vorbi ea de-a dreptul – văd că ești bărbatul care ar ști să-mi aline sufletul făcându-mi glorie literară, dar eu nu vreau numai atât !

- Cum să vă dovedesc ?
- Simplu – apucă ea mâna pe care celălalt nu-și permisesse să o întindă mai mult de vâlul negru și îi explică dovedindu-se iarăși fata nebunată plină de surprizele schimbărilor de stare sufletească: Nu-ți cer să-mi faci declarații; îți cer doar să mi-o dovedești recunoscând cu adevărat ce voi ai să spui că știi despre mine... Da; nu-ți cer declarații pătimase – îl înfruntă ea femeiește – mă voi mulțumi spunându-mi că sinceritatea dumitale e o demonstrație de iubire. Dar să-mi spui sincer ce aveai în gând atunci, înainte de a întoarce vorba diplomatic, referindu-te numai la poeta care sunt. Îți amintesc – se alintă apoi, mângâindu-i ușor doar măneca hainei și nu brațul, tot așa cum el îi atinsese doar vâlul – te întrebam oare de ce mă destăinuiesc eu tocmai dumitale, iar dumneata ai început doar să-mi spui că „știi”. Ce știi ?... Spune sincer, pentru că eu am presimțit !...
- Și, împungându-l cu degetul într-un gest de delicată familiaritate, îi repetă începutul: Spuneai că sunt... Hai, că nu te gândiseși atunci la poetă – strădui ea cu grație să-i smulgă adevărul – spuneai că: ...poate... sunt...
Era atâta căldură și joc de delicată feminitate care, întradevăr, presimțise ce ar fi vrut el să spună, încât bărbatul se predă făcând un gest de sentimentală supunere:

...Că sunteți, poate, o fire fantezistă, dar oricum, nu ce se crede; că sunteți înțeleaptă și rafinată fecioară din luncile Westernwaldului și nu...
- Și nu nebuna !... Nu-i așa că asta voi ai să spui: *nebuna* care mă consideră ceilalți ! Nu-i așa ? ! – deveni ea veselă bătând din mâini

ca o fetiță.

Și deodată-l sărută. Poate cu o poftă de mult visată, pentru că nu-l sărută ca o amantă, ci ca o fetiță dragăstoasă. Nu-i sărută gura; trecu doar cu buzele pe lângă ea și-i sărută obrații. Obrații aceia sănătoși, cu pielea frumos întinsă, care, acolo unde prindeau reflexesanguine, subliniau aerul lui frust și energic, de brigand frumos răsărit într-o pădure din visurile tinereții ei; visuri provocate de lecturile romantice.

Pentru ca apoi, cu îndemănare princiară, să știe a se reține de la alte gesturi. Sau, dimpotrivă, a le amâna tocmai spre plăcerea jocului:
- Ia loc, domnule Brătianu; m-ai făcut fericită recunoscând ce voiai să spui !

- Sunt și eu fericit; înseamnă că mi-am păstrat ceva din puritatea simțirilor carvonare, prin toate ascunzișurile politicilor āstora în care m-am înfundat ! – se simți și el obligat să spună pe față ceea ce gândea în clipa aceea.

Iar ea, uitându-și doliul, se referi cu minte inteligentă la ceea ce-i producea vioeșia:

- Ce-și poate dori mai mult o prințesă, decât să aibă un principe bun cavalier, care s-o accepte nebună pe tronul lui, dar și un carvonar înțelegător, care să știe în adâncul sufletului său că nu-i nebună ? !... Domnule Brătianu, să nu mă minți !... Chiar voi ai să spui că nu sunt nebună ? !...
- Asta voiam să spun, Măria Ta ! – confirmă ferm bărbatul căruț așezându-se în scaunul său - cât despre serenissimul vostru soț - adăugă el căutându-și cuvintele - pot să sper că nu este chiar atât de împurbuzat în sensul prost al cuvântului. El, într-adevăr, încă știe ce-i acela cavalermul. Eu mă bazez pe credința asta și încă îl susțin...
- Să înțeleg că, altfel, dacă nu te-ai mai baza nici pe asta, l-ai răsturna ? – întrebă ea deodată veselă, în modul acela în care s-ar fi pregătit de o șotie aliindu-se lui într-un asemenea scop.

- A trecut timpul răsturnărilor, Măria Ta; e criză mare în Europa și toată lumea strigă de foame !... Am vrut să spun doar că aștept ca acest om care știe ce-i acela cavalermul, să-l pună și în practică.

- Și dacă nu-l va pune ? – provocă ea fățiș ca și cum l-ar fi îndemnat la ceva radical.

- Nu pot să vă spun altceva – vorbi drept bărbatul – dar dezamăgirea mea că l-am cerut cândva pentru țară, va fi totală.

Principesa se bucură sincer spunându-i ca și cum i-ar fi atras atenția că-l înțelesese total.

- Știu, domnule Brătianu; ești ca și mine: Ți-ar fi rușine să dai înapoi. Ai dezamăgi prea multă lume. Dumneata l-ai judecat ca politician, cerându-l pentru țară; eu ca femeie, cerându-mă pentru căsnicie !... Mergem înainte, domnule Brătianu. Castelul se construiește, domnitorul adoarme în fiecare seară cu metri cubi de zidărie, metri pătrați de curte de onoare și pogoane de parc în minte !... Cred că mai târziu va calcula vânatul și căinii de însoțire iar, la urmă, lista atentă a invitaților pe care să-i covârșească în parvenitismul lor.

- Mie mi-ați făcut, totuși, o mare bucurie, Măria Voastră, arătându-mi șantierul și vorbindu-mi despre pasiunea domnitorului. O mare bucurie !...
- Îmi pare bine; dar pot să știu de ce ?
- Pentru că aveam o impresie mai proastă, Măria Ta, gândindu-mă la cât de mult au stors țara domni Ambronn și SStrousberg, oamenii domnitorului, trimitând bănuții noștri în străinătate.

- Și ?
- Și acum îmi dau seama că banii noștri revin în parte sub formă de investiție a Casei de Hohenzollern. Ceea ce nu e rău; ba, chiar e bine că, măcar, investiția-i pe pământ românesc.

Atență, totuși, dacă nu cumva era atrasă într-o cursă, principesa avu prezența de spirit să-i spună:
- Eu nu sunt Adunarea Deputaților, ca să judec așa ceva, domnule Brătianu.

Iar el se întristă:
- Nu mi-o luați în nume de rău, Doamnă, vă făceam numai o confidență; în fața Adunării nu îndrăznesc să vin doar cu bănuiele.

ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ - ACTUALITATE EDITORIALĂ

intitulată « Amintiri ». Pagina rezervată culturii creștine este dedicată sărbătorilor religioase din această perioadă iar Antonia Bodea în « Viața după Descartes sau Umbletul îndoielilor de Andrei Fischof » face o analiză pertinentă a volumul de poeme « Umbletul îndoielilor » aplicându-se preponderent pe latura filozofică a creațiilor sale . Poezia albaneză este reprezentată de Sabile Kecmezi- Basha prin traducerea lui Baki Imeri . În acest număr sunt publicate două frumoase poezii din volumul « Anatomia iubirii » apărut și în limba română în 2009. Un scurt dar interesant articol semnat de prof. Roxana Giuglan din Lehlui gară și însoțit de imagini color, face referire la schimbul cultural care a avut loc timp de 10 zile între tinerii din România , Turcia, Bulgaria și Franța . Marin Toma, parafrazând titlul unei cărți de poeme a regretatului Mihail I. Vlad scrie un material intitulat « Adevărul despre Eminescu »

în care sintetizează aspecte mai puțin cunoscute despre viața marelui poet, finalizându-l cu poezia « Criticilor mei » . Elevul Toma Mihai Iulian din clasa aVIIa de la școala generală din Dor Mărunt Gară sub titlul « Aminturi din vacanță » descrie cu multe emoții, trairile sale în cele zece zie petrecute în județul Neamț. Scriitorul Nicolae Rotaru sub un motto inspirat din Nichifor Crainic (« Inima neamului nostru e-n grâne /Dăru-i-o lumii flămândă de pâine ») publică articolul « Dor de Doare » în care tratează două idei capitale: tragedia țaranului român și pericolul spulberării demnității de a fi român ca urmare a nepăsării celor care ne conduc destinele .

Constantin MITULESCU

“Reparăm onoare și clondire”

A apărut recent la Editura Limes din Cluj-Napoca volumul de satiră menipee cu titlul simbolic *Reparăm onoare și clondire*, semnat de Florica Bud.Volumul se lecturează pe nerăsuflăte, cititorul fiind incitat prin modalitatea de abordare a pamfletului. Realitatea cotidiană este tratată cu seriozitate, sprijinindu-se pe ironia mușcătoare și un umor de calitate, care aluneacă uneori spre burlesc.

Reușita pamfletelor rezidă și în modul în care autoarea utilizează diverse procedee artistice: portretul-caricatură, monologul interior, comicul de situație și de limbaj, onomastica, inovația lexicală

etc. Întâlnim o varietate de entități interesante: *Motanul Trecei Strada Dacă Ți Dă Mâna, Strat De Morcovi Ecologici, Doris Măgărușul, Încăpățânarea Copitelor Tinere, Partidul Ciociolinelor, Scribominotaurul, Cloantza and Mammona.*

Titlurile satirelor sunt și ele în ton cu umorul întregului volum: *Coana Chirița pleacă la Monaco, Din iubirile unui impotent politic, Fecioarele din Parlament, Dictatura facturilor, Sexiporcușorul Românesc, Gropi evropene pentru un primar etc.*

Stilul autoarei fiind caragialesc, nu lipsește ironia mușcătoare, iar sarcasmul este omniprezent. Întreaga operă pare a fi o tragi-comedie inspirată din realitatea cotidiană, cu episoade rupte, parcă, dintr-un scenariu sui-generis. Florica Bud insistă pe aspectul politico-social, dovedind un ascuțit spirit de observație. Modalitatea în care sunt tratate moravurile societății reflectă originalitatea stilului cărții. Asistăm la un discurs al indignării și al absurdului, oglindit direct, nonșalant și acid: *Piei Drace! Dacă s-au priceput la ceva guvernele care s-au succedat la putere apoi la .... a scoate nevoiași pe bandă rulantă au excelat.* (Dictatura facturilor).

Ironia și sarcasmul sunt mânuite cu multă iscusință. Personajele aparțin unor categorii variate: *Făptura ei angelică se scurge printre degetele noastre slinoase, asemi nișipului clepsidric, lăsându-ne pe vecie neconșolați... Marea Divă se teleporțează la Monaco, în împărăția lui Albert cel Roșu... și chiar dacă nu este roșu... ce import ? Când în incomensurabilul gol lăsat de trupul său divin de nimfă năvălește peste noi gripa porcină...* (Coana Chirița pleacă la Monaco).

O altă armă a autoarei este observația fină, care evidențiază capacitatea de a crea o atmosferă adecvată. Cititorul are impresia că totul se desfășoară sub ochii lui: *Luca repetă substantivul comun gâscuțică cu atâta plăcere de parcă el ar fi tatăl copilului deputatei europarlamentare Hanna Larsen care, aflată în miezul evenimentelor, își alăpta cu sârg pruncul din sânul drept. Celălalt, așteptându-și cuminte rândul, se sprijinea picurând obraznic pe rezoluția douășuteunu, aflată pentru studiu în fața proaspetei mămică.* (Când Luca nu iubește).

Indiferența împrumutată europeni este reflectată prin același umor de calitate: *Grija Preaînălțor trimiși pentru pisici, porcușori, câini, găini este emoționantă. Păcat că Măriile Lor nu au observat că, pe lângă aceste patrupe, mișună, e drept cam fără țintă, niște animale bipede, care au tot felul de necesități.* (Sexiporcușorul Românesc).

Discursul autoarei este unul referențial. Oamenii devin victime ale dramei sociale. Totul este aidoma unei piese de teatru în care jucăm cu toții. Umorul fin vine în completarea ideii: *Cât privește teoria cu privire la bunăstarea românilor se auz numai lucruri bune. Legile curg pe spinarea noastră cu viteza luminii, iar Măria Sa Binele va veni cu Mocănița. Fac parte fără dubiu dintr-un popor protagonist al serialului de prost metraj, Scapă cine poate !* (Din iubirile unui impotent politic).

Florica Bud realizează un aspru rechizitoriu, înfierând tarele sociale. Drept urmare interogațiile devenite lait-motiv imprimă firului epic o turnură tulburătoare. Autoarea deține știința de a nara, șocându-și deseori cititorii. Personajele se identifică în plan real. Poantele hazlii și limbajul colorat fac deliciu cititorului.

Anumite satire ilustrează conducerea defectuoasă, incapacitatea de a așeza societatea românească pe făgășul ei normal.Lumea prozei sale este una a contrastelor și a neputințelor: *Îl așteaptă vremuri grele pe bietul și bătrânul Țaran Român, dar ce contează la câte juguri a tras... cel neeuropean va fi o adevărată onoare pe spinarea sa obosită.* (Țaranul Român și Preainalta Poartă).

Există o alternanță de planuri. Pentru a nu plictisi cititorul, autoarea părăsește tonul grav în favoarea ludicului: *Doris Măgărușul, șeful grupului parlamentar Încăpățânarea Copitelor Tinere, s-a supărat gradat, și a arborat starea cleștar, pur și simplu întorcându-mi vexat ceea ce meritam... adică locul unde avea tatuată o inimă proaspăt străpunsă de săgeata lui Cupidon...* (Partidul Încăpățânarea Copitelor Tinere)

Cu aceeași tentă umoristică realizează portrete caricaturale: *Mi-o închipui pe distinsa doamnă ministreasă... călare pe Pegasul cu două roți de tractor, rămas de pe vremea când încă fetița-ministru nu avea vârsta de pionieră, ci era doar șoaimă a patriei, cu codița rămasă de atunci nepieptănată, care... flutură în vânt, în loc de legământ, întâiul meu cuvânt de pionier... pardon !, ministru !* (Ministreașă și Pegasul).

Prin stilul inconfundabil, semnalat pe coperta a patra a cărții de către criticul Gheorghe Grigurcu, naturațea exprimării, accentele protestatare, umorul savuros, limbajul expresiv, volumul *Reparăm onoare și clondire* se integrează în circuitul prozei de calitate.

Pamfil BILȚIU

Femeia, fie ea regină...

În fața Adunării, domnitorul e strălucitor, onest și își construiește castel din proprii săi bani, cum și-a construit și Cuza la Ruginoasa; așa că nu este nici un fel de problemă și nu sunt eu acela care și-ar permite să o ridice.

Dar această mare și fermă sinceritate îi fu anulată de afirmația ei:

- Ba este una; ai să vezi imediat...

Principesa se ridică dispărând în interior și lăsându-l pe Brătianu să privească șantierul din acel balcon sprijinit pe stâncă de deasupra văii Peleşului. Îl privea pentru prima dată mai obiectiv, mai inginereste, tocmai pentru că i se mărturisise ei. Până atunci, până la acea mărturisire, trăia mereu o indignare subiectivă care-i spunea că neamțul cheltuia acolo bani storși de la țară, așa cum combăteau multe ziare. Până atunci, el, ca autor al aducerii acelui neamț, n-ar fi vrut să recunoască atâta meschinărie din partea celui pe care-l prezentase națiunii ca pe un principe frumos și necesar. Acum se liniștise: avea răspunsul și pentru acele ziare puse pe scandal. Un răspuns cinic dar justificativ care-i va crea ascendent politic. „Nici ca voi, dar nici ca el – avea să le spună detractorilor – neamțul stoarce țara; Ambronn și Strousberg duc banii în Germania; dar iați-i că se întorc sub forma de castel cu temelii în România; deci are și țara un avantaj, chiar dacă nu vor locui în el cei care au fost storși!”... Cam asta gândea politicianul dur, lipsit de sentimentalisme din el: Bucurându-se doar de a putea spune că e mai bine decât pe vremea turcilor, când tot ce se lua de aici era bine luat și că, la asta, avusesse și el o contribuție... Adăugând apoi, în secret, doar pentru sine: Contribuție care, iată, i se răsplătea măcar prin avansurile de dragoste ale acestei femei...

Iar femeia, pricepea, cu mersul ei de alintare aproape dansată, tocmai reveni pe balcon punându-i în mână un obiect înfășurat în muselină fină ca și mânușa ce-i făcea atingerea și mai moale. Un obiect mic, de formă dreptunghiulară, dar care atârna destul de greu pentru o bijuterie, cum ea afirma:

- Are, sau a avut, zeci din astea. Voia să le topească, iar eu i-am cerut să-mi dea măcar una. Și mi-a dat-o în locul unei bijuterii pe care aș fi meritat-o la aniversare... Desfă; desfă și uită-te !... Că eu, care am studiat limbi clasice și nu doar tactica artileriei – înșinuă ea – nu o consider bijuterie pentru aurul din ea; ci pentru valorile istorice pe care le-ar putea conține !... Uită-te, domnule Brătianu; uită-te bine și s-ar putea să fii și mai mândru de strămoșii dumitale !... Ți-o spune o nemțoaică mândră de neamul ei dar care, fiind mai mult citită decât ahtiată după aur – își îndreptă iarăși aluzia spre cine știa ei - e absolut de acord și cu ardeniții care vorbesc despre vechimea noastră și cu revistele pe care le tipărea Kogălniceanu !... Eu citesc, nu umblu după bani să construiesc castele; și am vrut să-l împiedic să facă asta !... Nu mă-nțelegi, nu ?... Am spus totul dintr-o suflare fiindcă nu te-am mai văzut de mult !... I-am spus-o și lui Lascăr Catargiu, dar primul ministru vrea să-i arate regelui că nu-i iese din cuvânt... Hai: desfă, privește și-ți vei da seama că e o antichitate importantă pentru care va trebui un Champollion ca să descifreze ce scrie !

... Da, era barbar: Täblițe cu scriitura antică topite pentru aur. Putea oricând să facă o demascare producând un mare scandal politic, dar amâna un asemenea act întrebându-se în ce măsură era bine pentru țară și cântărind lucrurile cu pragmatism chiar pentru interesele partidului lor în perioada aceea când lumea slavilor din jur năștea mișcări împotriva turcii. Ar fi slăbit el puterea interioară creând un asemenea scandal ?... Grav, răspunzător ca-ntotdeauna cu sine însuși, calcula chiar fără să-i spună bunului său prieten Rosetti care ar fi procedat la un gest radical. Dar el nu voia, nu avea dreptul în acele momente să fie nesăbuit, așa că l-a obligat pe rivalul său conservator la o explicație bărbătească.

- Lascăre, domnule prim-ministru, să rămânem puțin între patru ochi – îi spuse el când găsi ocazia și ținti ca-ntr-o fandare de duel: Să rămânem între patru ochi și să-mi spui câte zeci sau sute de täblițe de aur cu acel scris foarte vechi, de mare antichitate, a topit principele ca să-și facă tezaur cu acordul tău ? !

Calculul mișcării îi reuși, pentru că, în dulceagul său accent, moldoveanul dovedi că-l preocupase problema, își dăduse seama de gravitatea ei și avea pregătit un răspuns pentru orice eventualitate:

- N-a fost acordul meu; eu am vrut să le păstrăm și l-am convins apoi ca măcar să le turnăm în plumb ca s-avem copii ce vor putea fi descifrate.

- Deci te-ai gândit că acolo s-ar putea să fie istoria noastră, chiar o istorie foarte veche. Cam ce fel de scris era ?

- Nu mi-am putut da seama. Un scris diferit de altele.

- Să fi avut dacia scrisul ăsta ?

- Dar dacia, se spune că n-au avut alfabet, nu s-au găsit de la ei pietre cu înscrisuri; ar putea fi alte neamuri care au trecut pe aici.

- Bun; înseamnă că ministerul a studiat problema înainte de a face concesiile poștei de aur a principelui.

- Nu a făcut nici o concesie. Au fost găsite pe terenul lui; pe proprietatea lui din Valea Peleşului unde face săpături pentru castel. Sunt proprietatea lui.

- Chiar dacă privesc istoria noastră ?

- Eu, ți-am spus: ce-am reușit a fost să-l conving să se facă acele copii în plumb. Aurul e proprietatea lui și-l poate folosi foarte bine ca să ridice castelul care e tot proprietatea lui; avem o Constituție în sensul acesta ! – își reveni primul ministru căpătând oarecare agresivitate pe care Brătianu i-o domoli:

- Stai liniștit. Să fim cavaleri între noi !...Nu voi face caz public, nici parlamentar, din asta. Te-ntreb ca român, când avem zeci de cărturari români care străduie acum ca să ne scrie istoria. Lui Kogălniceanu i le-ai arătat ?... Sau tânărului Odobescu ce se arată deosebit de...

- Am consultat arheologii vienezi – se grăbi acela să răspundă – care să fie discreți și să nu facă parte din... din opoziție !... Da, ca să nu fie de partea ta ! – recunoscu loial în concluzie. Dar Brătianu i-o plăti cu dispreț:

- Dacă voiai unul din afară, puteai să iei măcar un ardelean, că și pe ei îi preocupă suferințele; și ei caută altare ale dacilor și romanilor aici, la noi. Vestigiile astea erau o proprietate de simțire națională. Ce poate să simtă un străin ? !... Ca dovadă că neamțul tău le-a topit !

- „Neamțul meu” ? !... Spui asta ca și cum nu tu l-ai adus în țară; ca și cum nu tu mi-ai spus că e mai bine să-i fiu eu prim-ministru !

- Lascăre, să fii prim-ministru înseamnă să veghezi și la prezent și la istorie !... Carol le-a topit. Cu acordul tău le-a topit și le-a băgat doar valoarea de aur în construcția castelului. Valoarea istorică era

pentru neamul nostru. Bălcescu s-ar răsuci în mormânt !

- Se studiază copiile. Vom avea rezultate de la Academia din Viena. Le vom face publice prin studii de specialitate pe care principele le va finanța...

Atunci, pragmaticul Brătianu își dădu arama pe față renunțând la întregul discurs patriotic, dar și la a-și recunoaște lipsa de funcție publică față de primul ministru care o avea, ba chiar față de principele invocată. Și, fără să-și facă scrupule, îi porunci:

- Nu faci nimic public, fiindcă ne facem dracului de râs !... Am adus pe tron unul pentru care valorează mai mult aurul decât valorile naționale !... În afacerea asta suntem legați unul de altul cu cătușe, Lascăre; așa că: tăcere !... Ascunde cât poți, cum ai ascuns și până acum. Lasă lucrurile moarte, până găsim vreo explicație mai nobilă privind folosirea acestui aur ! Eu nu te voi acuza; atâta pot să fac ! Ai înțeles ?..

De atunci s-a petrecut o schimbare și-n sufletul lui, dar și-n modalitățile mai puțin agresive, mai mult bazate pe tenacitate și calcul de fond, decât pe luptă parlamentară, ale confruntării lui cu conservatorii aflați la guvernare. Cu Catargiu s-a contracarat, dar nu s-au dușmănit, fiind și acela un caracter care știa să aprecieze cavalierismul. Purtau amândoi rușinea ascunderii acestei fapte și știau, numai ei doi știau, ce trebuia ascuns încă multă vreme pentru ca românii să aibă încredere în cel care le era și capul armatei prin care ar fi urmat să se elibereze.

Iar când acea femeie care nu se știa să-i arate dragostea chiar de pe tronul ce-l ocupa alături de Carol, l-a îndemnat din nou ca, în loc de demersuri pe lângă principe, să atace direct la Siegmaringen de unde prințul tată dirija lucrurile, el avea strategia gata pusă la punct.

X

Coborând la Siegmaringen din postalionul care făcea legătura acelor drumuri de fier construite temeinic, nemțește, cu vechea mânăstire de la Sankt Gall și, ocolind marele lac, ajungea la părțile elvețiene ale Schaffhausenului, Brătianu constată schimbări frumoase în peisajul acela submontan: Colina, impunătoarea colină pe care stătea de secole castelul cu zidurile lui înnegrite în îmbătrânirea sub anotimpuri printr-o osmoză a pietrei cu verdele vegetației din jur, căpătase o arhitectură deosebită. Scări largi, foarte largi, din piatră proaspătă, deschidea la picioarele lui un amfiteatru străjuit de marele monument cu stidaua ce-l înfățișa pe întemeietorul dinastiei în armura sa teutonică și de un soclu în construcție pe care, pesemne, urma a se ridica încă una. Alte construcții adiacente castelului se prefigeau pomind din această monumentală lărgire, iar părți din zidurile cândva dărăpănate căpătaseră zdravănă consolidare evidentă în gălbuiul proaspăt al pietrelor noi

Privirea lui de om practic, format la școala politehnică, nu putu să nu constate același interes perseverent pentru construcție pe care, din cerdacul mânăstiresc al principesei îl văzuse și la Sinaia; iar mintea lui de politician român, moștenitor în instincte al dregătorilor care trebuiau să străngă dările țării pentru tributul trimis la poartă, nu putu să nu-și spună cu invidia celui căruia i-au trecut prin mână bani care nu erau hărăziți a fi ai săi: „Le-a priit !... Le-a priit alegerea noastră, dacă s-au pus pe construit și reconstruit !”... Și nu se putu abține de la gândul rău, calculând cam a câta parte a ceea ce se vedea acolo provenea din afacerile despre care venise să-i spună prințului. Nu să-i spună că erau prea costisitoare pentru țară, ceea ce era, și acesta, un adevăr; dar să-i spună măcar că erau prea cusute cu ață albă ca să nu ducă la un mare scandal care ne-ar lipsi de sprijinul important al unor puteri cu care nici Prusia nu avea interesul să se certe.

- Domnule Brătianu !... Fiți bine venit din nou la Siegmaringen !..

- Mă mai țineți minte ?

- Ei, cum să nu ! – minți sau nu minți acela în comportamentul clasic al slujbei pe care o îndeplinea până la confundarea cu zidurile și spațiile castelului – dumneavoastră ați plecat cu domnul Ambronn de aici când Înălțimea Sa v-a primit și vi l-a prezentat pe domnul Strousberg, cel cu căile ferate, iar eu am fost avansat și am preluat locul domnului Ambronn... – dar schimbă vorba văzând că bărbatului cu geantă de voiaj nu-i convenea ceva din ceea ce el evoca: Ei, nu știu; domnul Ambronn s-a mutat la Berlin, e altă treabă; eu, cu zidurile astea am crescut; și tatăl meu, tot în serviciul... Ce ziceți, vă place cum am renovat ? – găsi el până la urmă subiect adevărat în privirile evaluatoare, de politehnician priceput în de-alde astea, ale noului venit – Înălțimea Sa Karl-Anton a redresat splendid Casa noastră princiară; e un mare bărbat printre Hohenzollerni. Ați văzut acolo, mai jos: Îi pregătim soclul pentru o statuie care aș vrea să fie la fel de măreață ca și a întemeietorului ! – adăugă bătrânul slujitor cu o firească mândrie de fac-totum pe întreg înconjurul acelor ziduri.

„Cred că eu – i-ar fi răspuns pe șleau valah Brătianu – cu un fiu pe tronul României și o fiică regina Portugaliei, plus interesele companiilor în care s-a implicat cât a fost prim-ministru, ehe !”... Dar, om versat al lumii modernizate cu servicii postale, fiind, întinse numai, spre livrea cu ținută perfectă deasupra căreia tronau specificații favorizi de șambelan, un coupon cu parafe:

- Să trimeți administratorul la poșta de mărfuri. E un colet mai greu conținând omagiul meu pentru Înălțimea Sa.

Și trecu pe sub boltele turnului porții, intrând în austeră curte de onoare cu statui mai mici de mari comandanți teutoni.

- Vedeți, și aici s-a schimbat – se lăudă vesel, cu mentalitatea specifică de a se simți implicat ca la propriul său succes, înalta slugă – Curtea de onoare, intrarea, sala de primire... avem și sculpturi noi și tablouri... Mătsurile toate s-au...

Se opri văzând în aprecierea atentă pe care o făcea valahul mai multă pricepere decât i-ar fi atribuit el; ba intui chiar și un calcul contabil, de evaluator, sau de bancher care are ochiul făcut la valori ca să stabilească dintr-o privire cam la cât se angajează. Și se dovedi a fi mințit doar pe jumătate când declarase solemn că-și amintea de el, fiindcă, oricum, chiar dacă nu-i rămăsese în amintire vreme de aproape opt ani, câți trecuseră de la vizita anterioară, oricum, în zilele acestea când Brătianul se anunțase a veni, răsoise pentru bătrânul prinț cataloagele cu însemnări și informații identificându-l și aducându-i la zi fișa, cum se procedează în diplomație, pentru ca

stăpânul să ia decizii în cunoștință de cauză. Așa că, remarcându-i evaluarea la care acela proceda ca un zaraf ce știe dintr-o ochire cât valorează bătaia aurului, se dezoală, spunându-i:

- Ați fost ministru de finanțe, nu-i așa ?... Ați inițiat acolo, în România și bănci, societăți de creditare... – iar, la răspunsul evaziv, mai mult prin semne, al bărbatului care se rotea gânditor studiind noutățile din arhitectură, mobilier și decorațiuni, oftă cu îngândurare făcând o conexiune care nu avu efectul scontat: Eh, sârmanul her doktor Strousberg; păcat !... Păcat că i s-a-ntâmplat tocmai așa, în plină ascensiune, necazul cu bancruta și cu decăderea tuturor afacerilor !... Păcat ! – mai adăugă neprimind nici un răspuns și dădu din cap nerămânându-i altceva decât să filosofeze de unul singur: Cine și-ar fi închipuit că un om cu asemenea forță, cu asemenea ascensiune, cu atâta credit în lumea financiară... Cine și-ar fi închipuit ? !... Păi, omul ăsta, domnule Brătianu, știți ce s spun ziarele ?... Spun că ținea, uite-asa, ca-ntr-un cântar, în mâinile lui, aici Londra și aici Berlinul !... Ajunsesse să aibă 120.000 de oameni care lucrau pentru el !... Mai mult decât toată armata Prusiei, vă dați seama, herr ministru ? !... Adică o comandă mai puternică decât a unui feldmareșal !... – se dovedi slujitorul plin de importanță a avea gândirea bine formată la modul prusac – Mai mult decât... – și, văzând că nici prin asta nu scotea vreo exclamație de la „her ministru”, veni cu un argument ca de artilerie grea: Și-a construit cel mai frumos castel dintre cele noi care împodobesc Berlinul... Pe Wilhelmstrasse !... Întrebați de palatul Strousberg și orice berlinez va fi mândru de el !..

Rămase cu o minunare deosebită pe figura lui de bătrânel care învățase expresia de austeră curtoazie doar ca pe un joc de protocol pe care-l făcea cu vocație și dăruire atunci când îmbrăca somptuoasa livrea, și ajunsese astfel, mai uman, cu priviri de admirație și chiar invidie, să le prindă din rotirea pe care o făcea în jurul vânosului trup al Brătianului, pe cele imposibile de pe obrazul acestuia.

- Pe Wilhelmstrasse, herr ministru !... Care, de la ascensiunea imperiului nostru prusac a devenit mai important decât Rue de Rivoli, Ringul vienez, Hyde Park, Regent Street sau alte locuri unde se ridică noile palate !... Mai important; nu mă credeți ? !..

Dar răspunsul veni sub forma de întrebare într-o cu totul altă direcție, dovedind că toată perorația lui nu găsize adresa necesară:

- Îl cunoști de mult, lucrează de mult cu prințul ?..

- Cu prințul... – arătă acela un pic derutat – păi, de mult; de când alțea ș-a era prim-ministru !... Strousberg se ocupa pe atunci cu asigurări „insurancele” astea moderne; că reprezenta aici Londra. Prima reparație la castel chiar, îmi amintesc, am făcut-o cu o asemenea asigurare pe care el ne-a plătit-o foarte bine... Foarte bine... – repetă după modelul său bătrânesc, pentru a rămâne cu gura căscată în fața sunetului cu care i se răspundea:

- Aha !..

Atât: „Aha !” și, apoi, continuarea rotirii privirilor aceluia impasibile pentru a evalua noutățile din castel.

- Dumneavoastră l-ați cunoscut mai târziu, când a devenit și antreprenor, dar el a adus prima dată „insurance”-le acelea de la Londra, care sunt o teribilă invenție financiară. Uite-asa curg banii !... De la Londra a venit, sau la Londra și-a făcut cheag... Ehe,degeaba râd francezii de oamenii ăștia și îi invidiază spunându-le „les nouveaux riches”; ăștia știu să facă bani; fiecare guvern are câțiva din ăștia pe lângă el; unorii sunt mai importanți decât miniștrii și, în plus, nu se schimbă. E școală englezească, școala Albionului celui perfid !..

- Oxford ?

- Pofțiți ?... Ce-a spus herr ministru ? – fu surprins acela din turuală auzindu-l pe Brătianu care nu-și ascundea indignarea față de subiect.

- Am întrebat dacă asta se-nvață la Oxford, sau la Cambridge.

- Nu pot să vă informez cu exactitate – se arătă acela imun la a înțelege ironia.

- Atunci vă informez eu, domnule șambelan – păru Brătianu a se răzbuna pe altcineva: Se-nvață la târgurile de haine vechi. Herr doktor Strousberg, că la dumneavoastră toți sunt doctori, și-a luat doctoratul ăsta ca telal în America. A vândut haine vechi pe stradă, pe urmă a fost printre cei care vând unora gunoaie aruncate de alții în târgurile de obiecte și haine vechi, pe urmă a făcut un depozit de vechituri în Queens. Deci doctoratul și l-a luat în America, la „flea market”, adică piața unde cumperi mărfuri cu tot cu purici, nume preluat de la francezi sau preluat de la ei de francezi: „marche aux pouces” !... Acolo și-a luat doctoratul și apoi a venit la Londra, la „insurance”, cum spuneți dumneavoastră. De la Londra a venit la Berlin unde l-ați făcut foarte mare și l-ați trimis să ne spolieze pe noi !..

Se opri, tocmai dându-și seama că-și începuse prea devreme perorația și se răzbuna pe altcineva răsfindu-se la acel om nevinovat care voise, poate, numai să-și îndeplinească datoria protocolară făcându-i conversație. Și, ca om de bun simț, își ceru scuze:

- Mă iertați, n-am vrut să spun că l-ați trimis dumneavoastră; am vrut numai... dacă nu știți...

- Nu, nu știam – răspune grav omul ca și cum s-ar fi ferit – Știam numai că este un ovrei de-al nostru, orfan părlit din Prusia Orientală, Baruch Hirsch, care a plecat la Londra unde s-a botezat Bethel Henry și a revenit putred de bogat... – Clar lucru că șambelanul se ferea; dar îl privi deodată cu o derută indignată ne mai aținându-se: A avut succes în Anglia; mare dezvoltare-n Germania; după cum spuneți, a câștigat și-n America; ei bine, cum de și-a rupt gâtul tocmai într-o țărișoară ca a dumneavoastră ? ! – Dar tot el, temător, parcă citind pe buzele celuiual un răspuns privind tocmai greșilele fiului stăpânului său, renunță. Se grăbi să nu afle răspunsul mulțumindu-se cu năduful defulat din întrebare și schimbă deodată tonul: Am ajuns, herr ministru; vă rog să așteptați o clipă să vă anunț la Înălțimea Sa... – Iar, de sub gulerul cu țesături de aur ce i se ridica deasupra protocolarele plecăciuni, se auzi ca și cum i-ar fi spus „s-o crezi tu !”: Mi-a făcut mare plăcere conversația cu dumneavoastră, domnule Brătianu !..

XII

S-ar fi așteptat să fie primit cu acel „ah zoo, iubitul...” dar comportarea de protocol solemn a bătrânului rămas într-o

Femeia, fie ea regină...

neschimbare uscată îi sugeră lui Brătianu că acela primise informări amănunțite din țară.

- Ce mai faci, domnule Brătianu ? Am auzit că prosperi. Faceți bănci, porniți antreprize. Vă organizați și ca partid...

- Lumea progresează, alteță; - replică elegant, cu aceeași insinuoasă flatare, noul venit – și înălțimea Voastră sunteți acum tată de *prince-regnant* în România, socru de rege în Portugalia, socru de prinț moștenitor în Belgia... Pe lângă aceste înalte... onorururi – spuse el corectându-se în ultima clipă ca să n-o scape spre „ghesefuri” – micile afaceri prin care noi ne chinuim să câștigăm un ban, să ne facem o casă și o fermă, nu un palat și un domeniu, sunt mărunțișuri burgheze !

- Mărunțișuri sau nemărunțișuri, afacerea-i afacere iar câștigul, mic sau mare, e tot câștig ! – deveni și principele de-a dreptul burghez – vreau să spun că mă bucur că ești în ascensiune financiară, ceea ce...

Ne prea convenindu-i aluziile la lumea afacerilor în jurul căreia se dădeau toate bătațiile și prin care trebuia să existe făcând aranjamente de tot felul pe vechiul principiu că banii n-au miros, Brătianu recunoscu:

- Ne străduim să urmăm exemplul vostru nobiliar. Că... de n-ar fi fost Napoleon să se opună la înțelegerea cu regina Isabella a doua, ați fi avut și un fiu rege al Spaniei, nu ? – îl întrebă el chiar curios, ca pe unul cu care face de mult afaceri și nu mai are rost să se ascundă – Nu-i așa că, atunci când... când am... negociat – își căută el cuvintele - și mi-ai spus că nu mi-l dați pentru tronul nostru pe alteța sa Leopold, ci ni l-ați oferit pe fiul mai mic, fiindcă și noi aveam o țară mai mică, îl păstrați pe alteța sa pentru Spania, nu ?... – și-l obligă să recunoască, așa, ca-ntr-o șmecherie negustorească la țâg: Că doar cu mine ați tratat afacerea asta, tot așa cum ați tratat cu Juan Prim, cealaltă !... Dacă nu intervenea cu ambițiile lui Napoleon, astăzi, prințul Leopold ar fi fost...

Dar nu mai apucă să spună ce, pentru că vocea principelui răsună răzbunătoare sub toate ogivele care susțineau tavanul cabinetului său:

- De la asta i s-a tras; de la asta a căzut aventurierul după douăzeci de ani de glorie și n-a mai putut să se ridice. Bătălia de la Sedan, domnule Brătianu, a început tot atunci când au început intrigile lui contra fiului meu pe tronul Spaniei. Să se știe asta !

Era nervos, era fioros într-un mod sec, mai amenințător decât dacă ar fi fost agresiv. Și nu-ți puteai da seama bine dacă toate acele resentimente îi proveneau doar de la fraza ce-i amintea ultima umilință la care îl supusese Napoleon după ce că se spunea că îi cam tăvălise cândva și nevasta, sau nemulțumirile i se acumulaseră de la începutul întrevederii, de la tot modul în care valahul din fața sa îl înțepase mărunțind făcându-i la modul *terre-a-terre*, grosolan și burghez, inventarul afacerilor sale nobiliare. Și, parcă autoadmonestându-se cu austeră ambiție impusă de impozanța ce și-o dădea din ancestrale reflexe, făcu semn că n-are chef de alte introduceri și trecu la subiectul pe care simțea că trebuie să-l rezolve ignobil și peșin cu acel om cu care nu era prima dată când negustorea afaceri. Nu-i mai păsă de înălțimea serenissimă pe care trebuia să o asigure familiei sale față de cei dinafară și întrebă ca despre un copil nătâng căruia el, tatăl, trebuia să-i îndrepte, prin împăcarea altora, boacănele:

- Ia spune cu ce te mai nemulțumește fiul meu, ca să găsim o soluție onorabilă... – Și chiar adăugă acordându-i o apreciere prin care să-l atragă: ...Eu, întotdeauna am știut că ești omul cu care se găsesc soluții onorabile de colaborare. Acum știe mai multă lume: Ai un partid serios în spatele dumitale, ai câștigat și prin avertizarea masoneriei care nu s-a mai lăsat acaparată de tendințe autocrate...

- Nu e meritul meu; eu mi-am exprimat o nemulțumire însă, la vremea respectivă, cei pe care i-am avertizat nu m-au susținut și am renunțat la a mai face parte dintre ei.

- Ei, dar acum, au câștigat ideile dumitale; lojile din Paris se redresează, poate chiar mai temeinic decât ritul scoțian; ca om care ai tras semnalul, o să-ți revii...

- Mai e de văzut. Dacă locul lui Napoleon îl va lua cancelarul Bismark ?... – atacă Brătianu. Iar reacția fu promptă:

- Nu, nu... Să nu-l implicăm pe cancelarul Bismark în așa ceva; și nici Prusia ! – porunci prințul fără a-i păsa că, pe cealaltă parte, părea slugarnic față de cancelar...

- Prusia, de acord; dar Bismark, de ce nu ?... – îl supuse Brătianu unor șocuri fine – Cancelarul capătă importanță odată cu Prusia !... A ajuns la înalt prestigiu internațional... Bine-nțeleș, după ce v-a surclasat pe dumneavoastră, marii nobili ai imperiului... Ce vă spun eu ? ! Doar înălțimea Voastră ați fost prim-ministrul căruia el i-a luat locul !

- Nu mie; a mai fost von Hohenlohe-Ingelfingen – protestă prin asta principele, dar se vedea că altceva îl deranja.

- Trecător. Câteva luni... – nu se lăsă Brătianu ironizând cu elegant aduceri din condei – Și nici nu mă refream la persoane; cum aș fi putut să-mi permit să-mi refer la înălțimea Voastră ? !... Voiam să spun că v-a luat locul dumneavoastră, marilor nobili, venind mai de jos; iar acum vă ajunge și ca înobilare. Dacă vă și întrece ? – continuă să-l tachineze și pentru plăcerea de-a-i arăta că știe mai multe, dar și ca să-l vadă cât îi devenise de aservit cancelarului care conducea toată politica noului imperiu.

- Asta e altceva ! – răspunse iritat bătrânul neconvenindu-i și vrând să arate că așa a vrut – E o altă epocă pe care noi, marile case princiere o înțelegem... O înțelegem - preciză ca și cum ar fi pretins că nu e vorba de capacitățile politice ale celui, ci el a procedat de bună voie la propria sa schimbare - e o lume de afaceri, de antreprenoriat și de bănci care implică mai multe clase sociale; așa că unul dintr-o familie nobilă ceva mai mărunț, poate administra mai bine lucrurile... *Ad-mi-ni-stra !* Mă înțelegi, domnule Brătianu ? Dacă era vorba numai de a *co-du-ce*, sau a *co-man-da*, bine înțeles că acesta este privilegiul nostru, al marii nobilimi. Dar aici e vorba de a *ad-mi-ni-stra* imperiul ! – și se simți satisfăcut ridicându-și coada sus: Nu m-a înlocuit pe mine Bismark; eu m-am dus *co-mandant* la Dusseldorf, iar el a rămas *can-ce-lar* spre a *ad-mi-ni-stra !*

- A administra până la a ajunge a dicta !... – veni replica
- Cancelarul imperiului nostru știe ce face ! – insistă principele ca și cum ar fi contat pe faptul că asta va ajunge la urechile lui Bismark.

- Tocmai asta spuneam și eu !

- Cred că prea vezi lucrurile ca prietenii dumitale din lojile franțuzești.

Independentul din Brătianu se răsculă. De sub toate compromisurile pe care le făcuse în viață și toate lucrurile compromițătoare care i se puteau pune în cărcă, simți cum îi ies la iveală principiile ideale, cele puține pe care le păstrase cu sfințenie în adâncul sufletului său și la care nu renunța. Dădu să răspundă demn că, el, om cu principii nu se mai întoarce de unde a plecat, fie aceea și masoneria !... Și chiar începu să spună:

- Înălțimea Voastră, față de toate compromisurile vietii, omul păstrează în suflet și niște principii, chiar dacă nu le...

Se opri. Își dădu seama că pornise pe linia unei prea mari sincerități, ca și atunci când îi spusese fiului acestui principe că are nevoie neapărată de el, nevoie de urgență, ca să se păstreze tronul Principatelor Unite care se clătina amenințând cu redivizarea. Iar, de atunci, dându-și seama de această slăbiciune a Românilor, Carol îl șantaja de câte ori putea. Până când a ajuns la ideea cu abdicarea de mai acum o vreme, la care a anunțat că renunță numai când și-a văzut guvernul conservator și filonemțesc consolidat... Ei bine, nu mai avea rost să se dea pe mâna nimănui, iar relațiile lui cu masoneria trebuiau păstrate în secretul statutelor acestei organizații. Nimeni nu trebuia să știe dacă erau bune sau proaste, rupte sau reînnoate, sau oricum altfel. Și, răzgândindu-se, sfârși într-o altă idee decât cum începuse:

- Chiar dacă nu le... declarăm pe față.

- E dreptul dumitale ! – îi dădu prințul dreptate doar cu intenția de a iscodi puterea celui din fața sa în rețelele internaționale- Eu te felicitam doar pentru atitudinea care acum îți poate aduce ascensiune !

- Nu am urmărit această ascensiune – răspunse Brătianu ca să nu spună nici da nici nu.

- Dar o meriți ! – insistă celălalt din dorința de a-l cântări exact făcându-i fișa la zi.

- Nu sunt eu cel care trebuie să se gândească la așa ceva.

- Bine-nțeleș ! – i se dădu din nou dreptate cu acea insistență scormonitoare – e de datoria altora să se gândească... Spune-mi: S-au gândit ?

Atent la joc, la provocări și la datoria sa de a nu-și diminua șansele în fața unui asemenea om gata sa profite de orice greșeală a celui, Brătianu nu-i confirmă și nici nu-i infirmă:

- Masoneria e o opțiune intimă față de niște legi ferme.

- Da, dar dumnea ai meritul de a fi atras atenția asupra tendințelor dictatoriale, iar, după căderea lui Napoleon al treilea, tendințele celelalte au avut câștig de cauză.

- N-ați dori să discutăm mai degrabă despre tendințele politicii curente, cea la vedere, care ar putea avantaja România ?

Bătrânul principe rămase uimit de tonul categoric și, poate tocmai de asta, nu ricană părănd a ceda.

- Înțeleg ; masoneria înseamnă și tăcere. Despre ce anume vrei să vorbim.

- Am să vă spun mai întâi despre ce nu vreau să vorbim, pentru că înălțimea Voastră să nu se teamă de vreo provocare.

-Spune – își reintră prințul în drepturile senioriale.

- Nu vreau să vorbim despre afacerea Stroussberg, pe care mi-ai impus-o și care putea să conducă la căderea și descalificarea mea politică.

- Ai fost destul de abil ca să te speli, să pari curat și s-o folosești ca armă împotriva adversarilor politici – coborâ principele stacheta serenității până aproape de tonul de tarabă.

- Am spus că nu vreau să vorbim.

Dar principele nu se lăsă.

- Ba, chiar ai știut să dai vina pe ei.

- Despre ei, da, vreau să discutăm, înălțimea Voastră. Ei constituie partidul filo-prusian pe care vi l-ați pregătit... – își folosi Brătianu inteligenta tactică pentru a nu devoala nimic din ce avea să urmeze și adăugă: Catargiu area acum în P.P. Carp un politician tânăr foarte atașat de marea familie a partidelor conservatoare conduse de Bismark, are și un ministru de finanțe foarte priceput și onest în Mavrogheni... – și dădu lovitura: ...Eu am venit să vă declar că susțin politica lor !

- Vrei să glumim, domnule Brătianu ? ! – mârâi principele intuind capcana, dar enervat de faptul că mecanica minții lui n-o dibuia.

- Deloc. Nu fac decât să vă informez că acest onest ministru de finanțe cum îl prezintă toată propaganda familiei conservatoare europene condusă de cancelarul dumneavoastră, chiar dacă a fost prins abia acum cu cinci sute de mii de lei mită ca să concesioneze monopolul tutunului nu dumneavoastră, ci Băncii Franco-Ungare, a apucat să concesioneze și englezilor o parte din căile ferate care erau ale dumneavoastră.

Lovitura era atât de neașteptată încât replica principelui, tocmai pentru că venea în numele unui secret drept de control, apărui cam lipsită de control:

- Cum și-a permis ? !...

- Din patriotism, înălțimea voastră – rosti Brătianu cu un ton pe care nu știa dacă trebuia luat în serios; dar, imediat, puse o pedală care nu mai arăta a joacă: Exact cum voi proceda și eu.

- Dumnea ?... Ca și conservatorii ?... - arătă bătrânul principe că știa câte ceva – Păi n-ai venit aici ca să vorbim, să ne-nțelegem, să te-aducem la putere și să-mi asiguri ceea ce am stabilit odată ? !... - Odată... a fost odată, înălțimea Voastră !

Răspunsul venea la fel de ferm ca și condiția pusă prin privilegiul său de a-l putea aduce pe acel om la putere; ceea ce-l făcea ca, din pieptul înălțat cu prestanță pe bătrânul trup, să răsună ca o comandă:

- Ce s-a stabilit odată, e pentru totdeauna, domnule Brătianu, câtă vreme sunteți sub sceptrul Casei de Hohenzollern !

- Asta, dacă ar fi existat continuitate – rosti Brătianu fără jenă argumentul de refuz. Dacă fiul înălțimii Voastre ar fi respectat cele stabilite între noi. Dacă nu s-ar fi compromis jalnic, v-am spus, nu vreau să amintesc escrocheriile Stroussberg pe care le-a susținut...

- Le-ai susținut și dumnea !

- Eu, din respect pentru cele stabilite aici; dar nu și pentru exagerările fiului Vostru care au indignat națiunea !... Am acceptat marile afaceri ale societăților prusace; de ce trebuie să acordăm oneroase favoruri și Austro-Ungariei ? De ce fiul Vostru ne impune tratatul comercial care e atât de avantajos pentru aceasta încât Adunarea noastră îl respinge ? ! Protejatul Vostru austriac Offenheim,

e judecat acum pentru fraudă...

- Nu e protejatul meu !

Simțind supărarea cu care bătrânul parcă îi ordona să creadă afirmația, Brătianu atacă:

- E al fiului Vostru care trezește riposte vehemente. Națiunea e indignată, Alteță, iar concesionea căilor ferate e o problemă de interes pentru multe state mari care ne pot susține. Nu ne putem juca cu ea; avem nevoie de susținerea europeană pe care fiul Vostru a neglijat-o !... Alte națiuni se ridică; turcii masează armate la Dunăre iar, la noi, Domnitorul se ceartă cu Adunarea... Da, suntem sub un sceptru; dar care tremură !... E sceptrul Vostru. Îl vreți în continuare vasal turcilor sau domnind peste o țară independentă ? !

Greu, întâi încercând să riposteze, apoi ezitând furios în reținerne, apoi obligându-se să facă un calcul în care, oricât de rău și potrivit ar fi fost, tot trebuia să-i dea dreptate celui,alt, bătrânul principe mârâi:

- Deci, asta te nemulțumește la fiul meu.

- Și asta, alteță !... Altele se află în programul noului nostru partid: Vrem să înlăturăm asuprirea țăranilor de către boierii conservatori, vrem reformarea armatei și a justiției; vrem reducerea cheltuielilor publice pentru ca să reducem povara fiscală asupra orășenilor, vrem descentralizare încurajând administrația comunală și județeană... La toate acestea, Domnitorul cu guvernul lui conservator se opune. E grav, dar le mai putem discuta. Însă prima și marea nemulțumire pe care ați înregistrat-o, îi poate clătina tronul !... Dacă vrem ca și celelalte națiuni să susțină țara noastră, nu putem respinge capitalul venit dinspre ele favorizând alte contracte evident cusute cu ață albă, de proveniență berlineză. Vedeți că nici conservatorii dumneavoastră n-au făcut-o !... Berlinul trebuie să înțeleagă că miza căilor ferate, miza circulației și comerțului pe Dunăre pe care ne-o obstrucționează Viena, precum și altele, sunt prea mari ca să nu le oferim întregii Europe care ne va ajuta. Acum nu-l mai avem pe Napoleon care să-i dea curaj lui Cuza să trimită armata la Dunăre; eu am datoria să atrag cât mai multe guverne care să-i dea acest curaj lui Carol de Hohenzollern !... Eu...

- Bine; gata, gata !... - strigă bătrânul prinț ca și cum i-ar fi fost teamă să mai audă vorbe care, cu fiecare imputare îl făceau să tresară nemulțumit, chiar furios, dar să-și dea seama că furiile îi erau îndreptate și spre greșelile propriului fiu. Era din nou ca în situația când, ca să facă rost de bani pentru a-i cheltui cu Anna Murat la Paris, acest fiu al său pierduse la bursă o parte din averea familiei. Iar acum, în loc să-și facă datoria pe tronul pe care-l trimisese și să redrezeze această avere, el ajungea la asemenea greșeli și provoca numai craturi financiare !... Vorbele veneau de la Brătianu, dar ciocanul cu care ele loveau era chiar sceptrul ținut de Carol cu neîndemănare. Iuscitul politician valah își pregătise tirul prea bine pentru a fi anihilat cu un refuz, așa cum l-ar fi îndemnat pe principe furia. Cu toată aroganța sa de veche spiță nobiliară, bătrânul simțise nevoia să se devoaleze și să strige ca și cum, în disperare, ar fi comandat retragerea unor trupe părăsind câmpul de luptă. În vreme ce vorbele inamice loveau orgoliile lui, mândria lui strânsă cu ușă, interesele lui financiare deconspiră, pretențiile senioriale compromise printr-un fiu ale cărui slăbiciuni le știa. Se trezi strigând și mai descumpănit: Ajunge !... Lasă oratoria, că nu ești la tribuna Adunării !... - Și, ca și cum ar fi plecat steagul recunoscându-și învingerea, avu instinctul să schimbe complet tactica și să ceară într-un mod convingător, ca și cum ar fi dăruit: Ce-mi dai în schimb ?... Dacă ai venit să ceri atâtea, nu se poate să nu te fi gândit la ce dai în schimb, domnule Brătianu !

Întreținut din avântul care, poate, da, fusese oarecum oratoric, Brătianu nu mai avu aceeași prezență de spirit ca să-l mai poată juca puțin, obosindu-l și păstrându-și superioritatea. Poate că obosise și el; poate că, obținând ceea ce era mai important, se garăbea să parafeze; așa că puse pe masă, poate cam prea repede, dar puse pe masă ceea ce avea pregătit ca să-l tenteze pe bătrân, spunându-i ca și cum l-ar fi întrebat „oare nu ți-e de-ajuns ? !”

- Vom avea un război; armata trebuie dotată, înzestrată, înarmată !...

- Dar cu drumurile pentru ea, cum stați ?

- Și drumurile ! – recunoscu el, pentru ca de-abia după aceea să-și dea seama că cedase fără opunere la acest punct, cedase repede devoalându-și calculele făcute dinainte cu ceea ce trebuia cedat. – Nu toate drumurile... - încercă inutil să mai păstreze ceva.

- Toate; dacă vrei să înlocuim unele căi ferate și să te pui bine cu englezii.

- Asta au făcut-o conservatorii.

Dar era prea târziu. Nervos, parcă scormonindu-și mintea cu acribie, așa cum făcuse și mai înainte, ca să găsească argumente contra, pe când Brătianu îl ataca folosind unele prea puternice, principele tată avertiză:

- Din acest motiv vor pierde în favoarea dumitale... Ei, ia să vedem, redeveni dictatorul bătrânul căutând acum idei mai folositoare în diverse domenii, mai mult gândind cu glas tare pe direcția a ceea ce ar mai putea storce și impunându-i câte o obligație, decât comentând cu el posibilitățile. Adică, parcă i-ar fi bifat lista:

- Cu monopolul tutunului, zici că e concesionat; deci compromis !... A mai rămas, totuși, păcura și sarea !... Ati făcut un Credit Funciar Rural fără să apeleți la bancherii noștri !... Va mai trebui să vedem cu gaterile mecanice și cu locomotivele vechi de folosit la treierat, cu navigația pe râurile interioare, cu podurile; neapărat cu podurile, înțelegi ?...

Înțelegă. Înțelegă Brătianu că, lăsându-se încântat de primul succes, partea doua a partidei era pierdută. Meticulos, neamțul nu va încheia niciodată lista, ci își va mai aminti mereu câte ceva care va trebui adăugat storcându-l și storcându-l și storcându-l... Mătăhălos, în somptuoasa uniformă cu fireturi, epoletți, revere colorate și nasturi aurii a armatei prusace, bătrânul principe intrase într-un ritm de intensă marșăluială cu pași apăsați de înaintare pe teritoriul cucerit. Și o făcea cu toată îndârjirea, văzându-se pe fața lui că încă nu uitase înfrângerea care-i trebuia răzbutată.